ИЗБОРЕН КОДЕКС

Обн. ДВ. бр.9 от 28 Януари 2011г., изм. ДВ. бр.36 от 10 Май 2011г., ***изм. ДВ. бр.45 от 14 Юни 2011г.***

Глава първа.
ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Раздел I.
Предмет

Обхват

Чл. 1. (1) (Обявена за противоконституционна в частта "народни представители, президент и вицепрезидент на републиката" с РКС № 4 от 2011 г. - ДВ, бр. 36 от 2011 г., изм. - ДВ, бр. 45 от 2011 г., в сила от 14.06.2011 г.) Този кодекс определя организацията и реда за произвеждане на избори за народни представители, президент и вицепрезидент на републиката, членове на Европейския парламент от Република България, общински съветници, кметове на общини и кметства, както и условията за избиране на членове на Европейския парламент от Република България, общински съветници, кметове на общини и кметства.

(2) С кодекса се определят и условията и редът за попълване на мандати при предсрочно прекратяване на пълномощията на народен представител, член на Европейския парламент от Република България, общински съветник, кмет на община и кметство.

Раздел II.
Избирателно право

Основни принципи

Чл. 2. (1) Изборите се произвеждат въз основа на всеобщо, равно и пряко избирателно право с тайно гласуване.

(2) Всеки избирател има право на един глас.

Активно избирателно право

Чл. 3. (1) Право да избират народни представители, президент и вицепрезидент на републиката имат българските граждани, които са навършили 18 години към изборния ден включително, не са поставени под запрещение и не изтърпяват наказание лишаване от свобода.

(2) Право да избират членове на Европейския парламент от Република България имат българските граждани, които са навършили 18 години към изборния ден включително, живели са най-малко през последните три месеца в Република България или в друга държава - членка на Европейския съюз, не са поставени под запрещение и не изтърпяват наказание лишаване от свобода.

(3) Всеки гражданин на държава - членка на Европейския съюз, който не е български гражданин, има право да избира членове на Европейския парламент от Република България, ако е навършил 18 години към изборния ден включително, не е поставен под запрещение, не изтърпява наказание лишаване от свобода, има статут на продължително или постоянно пребиваващ в Република България, живял е най-малко през последните три месеца в Република България или в друга държава - членка на Европейския съюз, не е лишен от правото да избира в държавата членка, на която е гражданин, и предварително с писмена декларация е заявил желанието си да упражни правото си на глас на територията на Република България.

(4) (Обявена за противоконституционна в частта относно срока за местоживеене - числото "12" с РКС № 4 от 2011 г. - ДВ, бр. 36 от 2011 г., изм. - ДВ, бр. 45 от 2011 г., в сила от 14.06.2011 г.) Право да избират общински съветници и кметове имат българските граждани, които са навършили 18 години към изборния ден включително, не са поставени под запрещение, не изтърпяват наказание лишаване от свобода и са живели най-малко през последните 6 месеца в съответното населено място.

(5) (Обявена за противоконституционна в частта относно срока за местоживеене - числото "12" с РКС № 4 от 2011 г. - ДВ, бр. 36 от 2011 г., изм. - ДВ, бр. 45 от 2011 г., в сила от 14.06.2011 г.) Всеки гражданин на държава - членка на Европейския съюз, който не е български гражданин, има право да избира общински съветници и кметове, ако е навършил 18 години към изборния ден включително, не е поставен под запрещение, не изтърпява наказание лишаване от свобода, има статут на продължително или постоянно пребиваващ в Република България, живял е най-малко през последните 6 месеца в съответното населено място, не е лишен от правото да избира в държавата членка, на която е гражданин, и предварително с писмена декларация е заявил желанието си да упражни правото си на глас в съответното населено място.

Пасивно избирателно право

Чл. 4. (1) Право да бъдат избирани за народни представители имат българските граждани, които са навършили 21 години към изборния ден включително, нямат друго гражданство, не са поставени под запрещение и не изтърпяват наказание лишаване от свобода.

(2) За президент и вицепрезидент на републиката може да бъде избиран български гражданин по рождение, навършил 40 години, който няма друго гражданство, не е поставен под запрещение, не изтърпява наказание лишаване от свобода и е живял последните пет години в страната.

(3) (Обявена за противоконституционна в частта относно срока за местоживеене "две години" с РКС № 4 от 2011 г. - ДВ, бр. 36 от 2011 г., изм. - ДВ, бр. 45 от 2011 г., в сила от 14.06.2011 г.) Право да бъде избиран за член на Европейския парламент от Република България има всеки български гражданин, който е навършил 21 години към изборния ден включително, няма гражданство в държава извън Европейския съюз, не е поставен под запрещение, не изтърпява наказание лишаване от свобода, има постоянен адрес в Република България и е живял най-малко през последните 6 месеца в Република България или в друга държава - членка на Европейския съюз.

(4) (Обявена за противоконституционна в частта относно срока за местоживеене "две години" с РКС № 4 от 2011 г. - ДВ, бр. 36 от 2011 г., изм. -

ДВ, бр. 45 от 2011 г., в сила от 14.06.2011 г.) Право да бъде избиран за член на Европейския парламент от Република България има и всеки гражданин на държава - членка на Европейския съюз, който не е български гражданин, навършил е 21 години към изборния ден включително, няма гражданство в държава извън Европейския съюз, не е поставен под запрещение, не изтърпява наказание лишаване от свобода, не е лишен от правото да бъде избиран в държавата членка, на която е гражданин, има статут на продължително или постоянно пребиваващ в Република България, живял е най-малко през последните 6 месеца в Република България или в друга държава - членка на Европейския съюз, и с писмена декларация е заявил желанието си да бъде избран.

(5) (Обявена за противоконституционна в частта относно срока за местоживеене - числото "12" с РКС № 4 от 2011 г. - ДВ, бр. 36 от 2011 г., изм. - ДВ, бр. 45 от 2011 г., в сила от 14.06.2011 г.) Право да бъдат избирани за общински съветници и кметове имат българските граждани, които нямат друго гражданство в държава извън Европейския съюз, навършили са 18 години към изборния ден включително, не са поставени под запрещение, не изтърпяват наказание лишаване от свобода и са живели най-малко през последните 6 месеца в съответното населено място.

(6) (Обявена за противоконституционна в частта относно срока за местоживеене - числото "12" с РКС № 4 от 2011 г. - ДВ, бр. 36 от 2011 г., изм. - ДВ, бр. 45 от 2011 г., в сила от 14.06.2011 г.) Право да бъде избиран за общински съветник има и всеки гражданин на държава - членка на Европейския съюз, който не е български гражданин, няма гражданство в държава извън Европейския съюз, навършил е 18 години към изборния ден включително, не е поставен под запрещение, не изтърпява наказание лишаване от свобода, има статут на продължително или постоянно пребиваващ в Република България, живял е най-малко през последните 6 месеца в съответното населено място, не е лишен от правото да бъде избиран в държавата членка, на която е гражданин, и с писмена декларация е заявил желанието си да бъде избран.

Раздел III.
Изборни системи

Система при избор на народни представители

Чл. 5. (1) Изборите за народни представители се произвеждат по пропорционална изборна система с кандидатски листи на регистрирани в многомандатни изборни райони:

1. партии и коалиции от партии - чрез преференциално гласуване;
2. независими кандидати.

(2) В разпределението на мандатите на национално ниво участват партиите и коалициите от партии, получили не по-малко от четири на сто от действителните гласове в страната и извън страната, както и независимите кандидати, получили действителни гласове не по-малко от районната избирателна квота.

Система при избор на президент и вицепрезидент на републиката

Чл. 6. (1) Изборите за президент и вицепрезидент на републиката се произвеждат едновременно по мажоритарна изборна система с национални кандидатски листи на партии и коалиции от партии и независими кандидати.

(2) Президентът и вицепрезидентът се избират от една кандидатска листа.

Система при избор на членове на Европейския парламент

Чл. 7. (1) Изборите за членове на Европейския парламент от Република България се произвеждат по пропорционална изборна система с национални кандидатски листи на:

1. партии и коалиции от партии - чрез преференциално гласуване;
2. независими кандидати.

(2) В разпределението на мандатите участват партиите, коалициите от партии и независимите кандидати, получили действителни гласове не по-малко от националната избирателна квота.

Системи при избори за общински съветници и кметове

Чл. 8. (1) Изборите за общински съветници се произвеждат по пропорционална изборна система с кандидатски листи на регистрирани в многомандатни изборни райони партии и коалиции от партии и независими кандидати.

(2) Изборите за кметове се произвеждат по мажоритарната изборна система с кандидатски листи на регистрирани в едномандатни изборни райони партии и коалиции от партии и независими кандидати.

(3) В разпределението на мандатите участват партиите, коалициите от партии и независимите кандидати, получили действителни гласове не по-малко от общинската избирателна квота.

Методика за разпределение на мандатите

Чл. 9. Разпределението на мандатите по кандидатски листи се извършва съгласно методиката по чл. 26, ал. 1, т. 27.

Раздел IV.
Насрочване и произвеждане на изборите. Изборни книжа

Насрочване на изборите

Чл. 10. (1) Изборите за народни представители и за членове на Европейския парламент от Република България се насрочват от президента на републиката не по-късно от 75 дни преди изборния ден.

(2) Изборите за президент и вицепрезидент на републиката се насрочват от Народното събрание не по-късно от 75 дни преди изборния ден.

(3) Изборите за общински съветници и кметове се насрочват от президента на републиката не по-късно от 90 дни преди изборния ден.

Произвеждане на изборите

Чл. 11. (1) Изборите се произвеждат в един неделен ден.

(2) Изборите за членове на Европейския парламент от Република България се произвеждат в съответствие с изборния период, определен от Съвета на Европейския съюз и при условията на ал. 1.

Изборни книжа

Чл. 12. (1) Централната избирателна комисия утвърждава образците на изборните книжа за всички видове избори и ги обнародва в "Държавен вестник".

(2) Централната избирателна комисия утвърждава образците на изборните книжа не по-късно от три дни след насрочване на съответния вид избори.

(3) В случай че се установи непълнота или техническа грешка в изборните книжа, Централната избирателна комисия извършва поправка не по-късно от 55 дни преди изборния ден и я обнародва в "Държавен вестник".

Раздел V.
Организационно-техническа подготовка на изборите

Подготовка на изборите

Чл. 13. (1) Организационно-техническата подготовка на изборите се осъществява от Министерския съвет и от областните и общинските администрации във взаимодействие с избирателните комисии.

(2) Разходите по подготовката и произвеждането на изборите са за сметка на държавния бюджет по приета от Министерския съвет план-сметка, съгласувана с Централната избирателна комисия. В срок до 7 дни от датата на насрочване на изборите Министерският съвет може да възложи координацията и изпълнението на дейностите по организационно-техническата подготовка на изборите на определен министър.

(3) Заявленията, жалбите, удостоверенията и другите книжа по този кодекс се освобождават от държавни такси.

(4) Документите по този кодекс, които са издадени на чужд език, се представят заедно с легализиран превод на български език.

Глава втора.
ИЗБИРАТЕЛНИ КОМИСИИ

Раздел I.
Видове избирателни комисии. Общи разпоредби

Видове комисии

Чл. 14. За произвеждане на изборите се назначават:

1. Централна избирателна комисия - за цялата страна при произвеждане на всички видове избори, включително и за гласуването извън страната при избори за народни представители, президент и вицепрезидент на републиката и за членове на Европейския парламент от Република България;

2. районни избирателни комисии - за всеки многомандатен изборен район при произвеждане на избори за народни представители, както и за всеки район според районирането на територията на страната при последните избори за народни представители при произвеждане на избори за президент и вицепрезидент на републиката и за членове на Европейския парламент от Република България;

3. общински избирателни комисии - за всяка община при произвеждане на избори за общински съветници и кметове;

4. секционни избирателни комисии - за всяка избирателна секция при всички видове избори, включително подвижни секционни избирателни комисии при гласуване с подвижни избирателни урни.

Състав

Чл. 15. (1) Избирателните комисии се състоят от председател, заместник-председатели, секретар и членове.

(2) Избирателните комисии се представляват от своя председател, а в отделни случаи - от определен с решение на съответната комисия заместник-председател, секретар или член.

(3) Представителите на една партия или коалиция от партии не могат да имат мнозинство в една и съща избирателна комисия. Председателят и секретарят не могат да бъдат от една и съща партия или коалиция от партии.

Изисквания за членовете

Чл. 16. (1) За членове на Централната избирателна комисия се назначават лица с висше образование, които отговарят на условията по чл. 4, ал. 1 и владеят български език.

(2) За членове на районните и общинските избирателни комисии се назначават лица с висше образование, които отговарят на условията по чл. 3, ал. 1 и владеят български език.

(3) За членове на секционните избирателни комисии се назначават лица, които отговарят на условията по чл. 3, ал. 1 и владеят български език.

(4) Членовете на Централната избирателна комисия, на районните и общинските избирателни комисии е препоръчително да са юристи.

Несъвместимост

Чл. 17. (1) Член на избирателна комисия, докато заема длъжността си, не може да бъде кандидат за съответния вид избор, народен представител, член на Европейския парламент, министър или заместник-министър, главен секретар на президента на републиката, Народното събрание или Министерския

съвет, главен секретар на министерство или областна администрация, секретар на община или кметство, съдия в Конституционния съд, съдия в административен съд или прокурор в административна прокуратура, съдия във Върховния административен съд или прокурор във Върховната административна прокуратура, областен управител или заместник областен управител, кмет или заместник-кмет, военнослужещ във въоръжените сили, служител в Министерството на вътрешните работи.

(2) Членовете на една и съща избирателна комисия не могат да бъдат помежду си съпрузи, роднини по права линия, братя и сестри.

Възнаграждение, осигуряване и отпуск на членовете

Чл. 18. (1) Членовете на избирателните комисии получават възнаграждение за работата си в съответната комисия.

(2) Възнагражденията на членовете на районните, общинските и секционните избирателни комисии не се облагат с данъци по Закона за данъците върху доходите на физическите лица.

(3) Членовете на избирателните комисии за времето, необходимо за работата им в съответната комисия, се осигуряват като лица, упражняващи трудова дейност на изборна длъжност. Осигурителните вноски по Кодекса за социално осигуряване и Закона за здравното осигуряване на членовете на районните, общинските и секционните избирателни комисии са за сметка на републиканския бюджет.

(4) Лицата, включени в състава на избирателните комисии, се освобождават от служебните им задължения за времето, необходимо за работата им в съответната комисия. За това време те ползват неплатен служебен отпуск, който се зачита за стаж по специалността, или по тяхно искане - полагащия им се платен годишен отпуск.

Статут на членовете

Чл. 19. (1) При изпълнение на своите функции членовете на избирателните комисии са длъжностни лица по смисъла на Наказателния кодекс.

(2) Членовете на избирателните комисии не могат да носят отличителни знаци на партии, коалиции от партии и инициативни комитети, както и да провеждат предизборна агитация.

Провеждане на заседания и кворум

Чл. 20. (1) Заседанията на избирателните комисии са законни, когато на тях присъстват повече от половината от членовете им.

(2) Избирателните комисии се произнасят с решения, които се приемат с мнозинство две трети от присъстващите членове и се подписват от председателя и секретаря. Когато за приемане на решение липсва необходимото мнозинство, се смята, че е налице отказ.

(3) За заседанията на избирателните комисии се съставя протокол, който се подписва от председателя и секретаря.

(4) Членовете на избирателните комисии могат да подписват протоколи и гласуват решения с особено мнение, като изрично отбелязват дали гласуват "за" или "против" конкретното решение и в какво се изразява особеното мнение.

(5) Удостоверенията, издавани от Централната избирателна комисия, районните и общинските избирателни комисии, и тяхната текуща кореспонденция се подписват от председателя и секретаря.

(6) Когато председателят, съответно секретарят, отсъства, решенията, протоколите и удостоверенията се подписват от секретаря, съответно от председателя, и от заместник-председател. Когато председателят, съответно секретарят, и заместник-председателят са предложени от една и съща партия или коалиция от партии, решенията се подписват от председателя, съответно секретаря, и определен с решение на комисията член, предложени от различни партии и коалиции от партии. Когато отсъстват и председателят, и секретарят, решенията се подписват от заместник-председател и определен с решение на комисията член, предложени от различни партии и коалиции от партии.

(7) На заседанията на районните и общинските избирателни комисии може да присъства по един застъпник от всяка партия, коалиция от партии или инициативен комитет. Изказаните от него становища, мнения и възражения се записват в протокола.

Печат на комисиите

Чл. 21. (1) Централната избирателна комисия и районните и общинските избирателни комисии при всички видове избори, както и секционните избирателни комисии при избори за президент и вицепрезидент на републиката и за общински съветници и кметове имат печат.

(2) Печатът на секционните избирателни комисии и на подвижните секционни избирателни комисии е с различна форма.

Подпомагане на комисиите

Чл. 22. (1) Към Централната избирателна комисия и към районните и общинските избирателни комисии могат да се създават работни групи от специалисти. Възнагражденията на специалистите се определят от Централната избирателна комисия в рамките на средствата, определени за произвеждане на изборите.

(2) Централната избирателна комисия може да сключва договори със специалисти, технически, помощен и обслужващ персонал в рамките на средствата, определени за произвеждане на изборите.

Раздел II.
Централна избирателна комисия

Назначаване и състав

Чл. 23. (1) Централната избирателна комисия се назначава с указ на президента на републиката за срок 5 години след консултации и по предложение на парламентарно представените партии и коалиции от партии и на партиите и коалициите от партии, които имат членове на Европейския парламент, но не са парламентарно представени.

(2) Председателят на Централната избирателна комисия се назначава по предложение на най-голямата парламентарно представена партия или коалиция от партии. Всяка парламентарно представена партия или коалиция от партии има по един заместник-председател в Централната избирателна комисия.

(3) При провеждане на консултациите по ал. 1 парламентарно представените партии и коалиции от партии и партиите и коалициите от партии, които имат членове на Европейския парламент, но не са парламентарно представени, представят пред президента на републиката:

1. писмено предложение за състав на Централната избирателна комисия, което съдържа имената на предложените лица, единен граждански номер, длъжност в комисията, образование, специалност и партията или коалицията от партии, която ги предлага;

2. удостоверение за актуално правно състояние на партията към датата на провеждане на консултациите или решение за образуване на коалицията от партии, с което се удостоверяват пълномощията на представляващия съответната партия или на представляващите коалицията от партии лица;

3. пълномощно от представляващия съответната партия или от представляващите коалицията от партии лица, в случаите когато в консултациите участват упълномощени лица.

(4) За резултатите от проведените консултации се съставя протокол, който се подписва от участниците в тях. При отказ да се подпише протоколът, както и когато протоколът е подписан с особено мнение, се прилагат мотивите на участниците.

(5) В случаите, когато не е постигнато съгласие между представителите на парламентарно представените партии и коалиции от партии и на партиите и коалициите от партии, които имат членове на Европейския парламент, но не са парламентарно представени, президентът на републиката назначава членовете на Централната избирателна комисия въз основа на предложенията, направени от парламентарно представените партии и коалиции от партии и от партиите и коалициите от партии, които имат членове на Европейския парламент, но не са парламентарно представени.

(6) Общият брой на членовете на Централната избирателна комисия се определя по реда на ал. 7 - 10.

(7) Парламентарно представените партии и коалиции от партии правят предложение за общо 19 членове на Централната избирателна комисия, включително тези по ал. 2. При назначаването на състава на Централната избирателна комисия се запазва съотношението между парламентарно представените партии и коалиции от партии, като се използва методът на най-големия остатък.

(8) Партиите и коалициите от партии, които имат членове на Европейския парламент, но не са парламентарно представени, имат право на по един свой член в Централната избирателна комисия, извън броя на членовете по ал. 7.

(9) В случай че общият брой на членовете на Централната избирателна комисия, определен по реда на ал. 7 и 8, е четно число, парламентарно представената партия или коалиция от партии с най-голям неоползотворен остатък предлага още един член на Централната избирателна комисия. При равни остатъци се тегли жребий между партиите и коалициите от партии с равни остатъци.

(10) В случай че партията или коалицията от партии, която следва да посочи член при условията на ал. 9, формира мнозинство в Централната избирателна комисия, това право се предоставя на партията или коалицията от партии със следващия най-голям неоползотворен остатък. При равни остатъци се тегли жребий между партиите и коалициите от партии с равни остатъци.

(11) Секретарят на Централната избирателна комисия се избира от състава на комисията, назначена по реда на ал. 1 - 10, при спазване изискването на чл. 15, ал. 3, изречение второ.

(12) Не по-късно от 60 дни преди изтичането на мандата на Централната избирателна комисия президентът на републиката назначава с указ новите членове на комисията при спазване изискванията на ал. 1 - 10.

(13) Членовете на Централната избирателна комисия продължават да изпълняват своите правомощия до встъпване в длъжност на новите членове.

Възнаграждение

Чл. 24. (1) При произвеждане на избори за народни представители, за президент и вицепрезидент на републиката и за членове на Европейския парламент от Република България членовете на Централната избирателна комисия получават месечно възнаграждение за периода от 75 дни преди изборния ден до 45 дни след датата на изборите.

(2) При произвеждане на избори за общински съветници и кметове членовете на Централната избирателна комисия получават месечно възнаграждение за периода от 90 дни преди изборния ден до 45 дни след датата на изборите.

(3) Възнаграждението на председателя на Централната избирателна комисия е в размер, равен на основната месечна работна заплата за длъжността "министър", възнаграждението на заместник-председателите и секретаря е в размер 90 на сто, а на членовете - 85 на сто, от възнаграждението на председателя на Централната избирателна комисия.

(4) В случаите по ал. 1 за периода от 45 дни след датата на изборите до 75 дни преди датата на следващите избори членовете на Централната избирателна комисия получават възнаграждения за заседания, в които са участвали, и дежурства в размер 70 на сто от ставката за един работен ден от възнаграждението по ал. 3.

(5) В случаите по ал. 2 за периода от 45 дни след датата на изборите до 90 дни преди датата на следващите избори членовете на Централната избирателна комисия получават възнаграждения за заседания, в които са участвали, и дежурства в размер 70 на сто от ставката за един работен ден от възнаграждението по ал. 3.

(6) При отсъствие от заседание по неуважителни причини на член на комисията не се заплаща възнаграждение за това заседание.

Предсрочно прекратяване на пълномощията

Чл. 25. (1) Пълномощията на член на Централната избирателна комисия се прекратяват предсрочно:

1. по собствено желание;

2. при влизане в сила на присъда, с която е наложено наказание лишаване от свобода;

3. при поставяне под запрещение;

4. при трайна фактическа невъзможност да изпълнява задълженията си повече от 6 месеца;

5. при несъвместимост;

6. (обявена за противоконституционна с РКС № 4 от 2011 г. - ДВ, бр. 36 от 2011 г.) по искане на предложилата го партия или коалиция от партии;

7. ако не участва по неуважителни причини в три поредни или в общо пет заседания през годината;

8. при смърт.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 45 от 2011 г., в сила от 14.06.2011 г.) Централната избирателна комисия с решение прекратява предсрочно пълномощията след запознаване и обсъждане на документите и другите доказателства, установяващи настъпването на обстоятелство по ал. 1. Решението по ал. 1, т. 4, 5 и 7 може да се обжалва пред Върховния административен съд в срок до три дни от съобщаването му.

(3) Върховният административен съд се произнася в срок до три дни от постъпване на жалбата с решение, което не подлежи на обжалване.

(4) Председателят на Централната избирателна комисия в срок до три дни от влизането в сила на решението по ал. 2 уведомява президента на републиката и предложилата го партия или коалиция от партии.

(5) Член на комисията, който не участва в заседанията повече от 30 дни, за периода, в който той не изпълнява правомощията си, може да бъде заместен временно от член, предложен от съответната партия или коалиция от партии.

(6) В случаите по ал. 4 и 5 президентът на републиката в срок до три дни назначава член на Централната избирателна комисия по предложение на съответната партия или коалиция от партии.

Правомощия и обжалване

Чл. 26. (1) Централната избирателна комисия:

1. следи за прилагането на този кодекс на територията на страната и в избирателните секции извън страната;

2. осъществява методическо ръководство и упражнява контрол върху дейността на избирателните комисии;

3. издава методически указания за работата на избирателните комисии по прилагане на този кодекс и провежда обучение на членовете на районните и общинските избирателни комисии и на секционните избирателни комисии извън страната;

4. при произвеждане на избори за народни представители, за президент и вицепрезидент на републиката и за членове на Европейския парламент от Република България определя условията, реда и организацията за гласуване на българските граждани извън страната не по-късно от 70 дни преди

изборния ден; решението се изпраща на Министерството на външните работи не по-късно от 69 дни преди изборния ден;

5. назначава районните избирателни комисии, общинските избирателни комисии и секционните избирателни комисии извън страната и утвърждава списъци на резервните членове; назначава и секционните избирателни комисии в страната, в случаите когато районната или общинската избирателна комисия не ги е назначила в определения срок;

6. освобождава членове на районните и общинските избирателни комисии и на секционните избирателни комисии извън страната в случаите на нарушения на този кодекс и на решенията на Централната избирателна комисия, както и при наличие на обстоятелство по чл. 25, ал. 1;

7. определя възнагражденията на членовете на избирателните комисии;

8. разглежда жалби срещу решения и действия на районните избирателни комисии, общинските избирателни комисии и секционните избирателни комисии извън страната, произнася се по тях в срок до 24 часа от постъпването им, а в изборния ден - незабавно, с решение, което не подлежи на обжалване; решението се обявява незабавно;

9. води регистри на партиите и коалициите от партии за всички видове избори, регистри на инициативните комитети при избори за президент и вицепрезидент на републиката и за членове на Европейския парламент от Република България, както и регистри на кандидатите за президент и вицепрезидент на републиката и за членове на Европейския парламент от Република България;

10. регистрира и обявява партии и коалиции от партии за участие във всички видове избори, както и регистрира инициативни комитети за участие в изборите за президент и вицепрезидент на републиката и за членове на Европейския парламент от Република България и им издава удостоверения;

11. заличава регистрацията на партии, които не отговарят на изискванията на чл. 82, ал. 3, т. 7;

12. отказва регистрацията на партия, когато установи, че не е провеждала предвидените в устава заседания на върховния й орган повече от два последователни пъти, но не по-малко от веднъж на 5 години, и не е представила в съда за вписване състава на новото ръководство;

13. регистрира и обявява кандидатските листи на партиите, коалициите от партии и инициативните комитети при избори за президент и вицепрезидент на републиката и за членове на Европейския парламент от Република България;

14. определя структурата и съдържанието на единната номерация на избирателните секции;

15. формира и утвърждава единните номера на избирателните секции извън страната;

16. утвърждава техническия образец и защитата на бюлетините, определя съвместно с Министерския съвет условията и реда за отпечатването им не по-късно от 33 дни преди изборния ден; утвърждава образец на кочан с бюлетините при избори за президент и вицепрезидент на републиката и за общински съветници и кметове; осъществява контрол за изпълнението на утвърдените изисквания;

17. определя чрез жребий номерата на бюлетините на партиите и коалициите от партии при избори за народни представители и ги обявява не по-късно от 31 дни преди изборния ден;

18. определя чрез жребий номерата на бюлетините при избори за членове на Европейския парламент от Република България и поредността на вписване на кандидатските листи в бюлетината при избори за президент и вицепрезидент на републиката и ги обявява не по-късно от 31 дни преди изборния ден;

19. определя условията и реда за провеждане на предизборната кампания в съответствие с този кодекс;

20. контролира провеждането на предизборната кампания от доставчиците на медийни услуги с национален обхват;

21. определя условията и реда за извършване на социологически проучвания в изборния ден не по-късно от 20 дни преди изборния ден;

22. поддържа интернет страница, в която публикува решенията си, методическите указания, предварителните и окончателните резултати от изборите и други документи и данни;

23. определя реда за проверка за гласуване в нарушение на правилата на кодекса и възлага извършването й на Главна дирекция "Гражданска регистрация и административно обслужване" в Министерството на регионалното развитие и благоустройството;

24. предоставя резултатите от проверката по т. 23 на заинтересованите лица и при установяване на гласуване в нарушение на правилата на кодекса сезира прокуратурата;

25. организира и провежда чрез средствата за масова информация разяснителна кампания относно правата и задълженията на гражданите в подготовката и произвеждането на изборите;

26. определя условията и реда за участие на наблюдатели не по-късно от 50 дни преди изборния ден и им издава удостоверения;

27. приема и обнародва в "Държавен вестник" методика за определяне на резултатите от гласуването не по-късно от 65 дни преди изборния ден при избори за народни представители, за президент и вицепрезидент на републиката и за членове на Европейския парламент от Република България и не по-късно от 80 дни преди изборния ден при избори за общински съветници и кметове;

28. определя условията и сроковете за възлагане чрез конкурс на компютърната обработка на данните от гласуването не по-късно от 54 дни преди изборния ден;

29. възлага чрез конкурс компютърната обработка на данните от гласуването и издаването на бюлетин с резултатите от изборите;

30. определя реда за проверка на подписките за участие на независими кандидати и възлага изпълнението на Главна дирекция "Гражданска регистрация и административно обслужване" в Министерството на регионалното развитие и благоустройството;

31. определя реда за проверка на списъците с имената, единните граждански номера и подписите на избирателите, подкрепящи регистрацията на партиите, както и реда за проверка на кандидатските листи, и възлага изпълнението на Главна дирекция "Гражданска регистрация и административно обслужване" в Министерството на регионалното развитие и благоустройството;

32. определя единната номерация и начина на защита на удостоверенията за гласуване на друго място преди всеки избор;

33. публикува на интернет страницата си резултатите от гласуването по избирателни секции и при поискване предоставя на технически носител тези резултати на партии, коалиции от партии и инициативни комитети;

34. публикува резултатите от изборите по избирателни секции в бюлетина по т. 29, съдържащ и технически носител, не по-късно от 40 дни след изборния ден;

35. утвърждава образец на печат на районните и общинските избирателни комисии, както и на секционните избирателни комисии и на подвижните секционни избирателни комисии - при избори за президент и вицепрезидент на републиката и за общински съветници и кметове;

36. обявява края на изборния ден след приключване на гласуването на територията на страната не по-късно от 20,00 часа;

37. предава в Националния архивен фонд екземпляра от протоколите на секционните, районните и общинските избирателни комисии;

38. утвърждава образците на указателните табели и табла, както и образците на отличителните знаци на застъпниците не по-късно от 55 дни преди изборния ден;

39. взема решение за премахване или изземване на агитационни материали, поставени или разпространени в нарушение на този кодекс на територията на повече от един изборен район или които се отнасят за повече от един изборен район;

40. определя населените места, в които ще се образуват избирателни секции извън страната;

41. възлага на Главна дирекция "Гражданска регистрация и административно обслужване" в Министерството на регионалното развитие и благоустройството да извърши проверка по избирателния списък и списъка за допълнително вписване на придружителите дали едно лице е било придружител на повече от двама избиратели в една и съща или в различни избирателни секции и определя реда и срока за извършване на проверката;

42. утвърждава образците на декларации по този кодекс.

(2) Централната избирателна комисия при произвеждане на избори за народни представители:

1. определя броя на мандатите в многомандатните изборни райони въз основа на единна норма на представителство за цялата страна в зависимост от броя на населението по актуализирани прогнозни данни, предоставени от Националния статистически институт на база резултатите от последното преброяване на населението;

2. обявява резултатите от изборите и издава удостоверения на избраните народни представители;

3. обнародва в "Държавен вестник" резултатите от изборите незабавно след обявяването им;

4. при предсрочно прекратяване на пълномощията на народен представител обявява за народен представител следващия в съответната листа кандидат;

5. констатира и обявява за недействителна регистрацията на кандидатите, които не отговарят на изискванията на чл. 107, ал. 1 и 4;

6. заличава регистрацията, когато се установи, че кандидатът не отговаря на условията по чл. 4, ал. 1, както и когато подписката в подкрепа на независимия кандидат не отговаря на изискванията на чл. 109, ал. 1.

(3) Централната избирателна комисия при произвеждане на избори за президент и вицепрезидент на републиката:

1. обявява резултатите от изборите и датата за произвеждане на нов избор, ако няма избран кандидат съгласно чл. 93, ал. 3 от Конституцията на Република България;

2. обявява имената на кандидатите, между които ще се произведе новият избор, в срок не по-късно от 48 часа от обявяване на изборния ден за приключен;

3. обявява резултатите от изборите и имената на избраните президент и вицепрезидент на републиката, обнародва ги в "Държавен вестник" незабавно след обявяването им и издава удостоверения на избраните президент и вицепрезидент на републиката;

4. заличава регистрацията, когато се установи, че кандидатът не отговаря на условията по чл. 4, ал. 2, както и когато подписката в подкрепа на независимите кандидати не отговаря на изискванията на чл. 112, ал. 2, т. 2;

5. констатира и обявява за недействителна регистрацията на кандидатите, които не отговарят на изискванията на чл. 112, ал. 1.

(4) Централната избирателна комисия при произвеждане на избори за членове на Европейския парламент от Република България:

1. изпраща до компетентните органи на държавите - членки на Европейския съюз, списък на гражданите на тези държави, които са вписани в част II на избирателния списък, както и извлечение от регистъра по чл. 118, ал. 3 за гражданите, които са регистрирани като кандидати;

2. организира и провежда чрез средствата за масова информация или по друг подходящ начин разяснителна кампания относно условията, при които гражданите на друга държава - членка на Европейския съюз, могат да избират и да бъдат избирани за членове на Европейския парламент от Република България;

3. обявява резултатите от изборите и издава удостоверения на избраните членове на Европейския парламент от Република България;

4. обнародва в "Държавен вестник" резултатите от изборите незабавно след обявяването им;

5. предоставя информация за резултатите от изборите на президента на републиката, на председателя на Народното събрание и на министър-председателя;

6. заличава регистрацията, когато се установи, че кандидатът не отговаря на условията по чл. 4, ал. 3 или 4, както и когато подписката в подкрепа на независимия кандидат не отговаря на изискванията на чл. 119, ал. 1;

7. констатира и обявява за недействителна регистрацията на кандидатите, които не отговарят на изискванията на чл. 116, ал. 1 и чл. 117, ал. 1.

(5) Централната избирателна комисия при произвеждане на избори за общински съветници и кметове:

1. упражнява контрол върху регистрацията на партиите, коалициите от партии, инициативните комитети и кандидатите в общинската избирателна комисия;

2. констатира и обявява за недействителна регистрацията на кандидатите, които не отговарят на изискванията на чл. 122, ал. 1 - 4;

3. организира и провежда чрез средствата за масова информация или по друг подходящ начин разяснителна кампания относно условията, при които гражданите на друга държава - членка на Европейския съюз, могат да избират общински съветници и кметове и да бъдат избирани за общински съветници;

4. предлага на президента на републиката да насрочи в 14-дневен срок от получаване на предложението избори за общински съветници или кметове:

а) в случаите по чл. 281, т. 1, 2, 4, 5 и 6;

б) при предсрочно прекратяване пълномощията на кмет.

(6) Решенията на Централната избирателна комисия се обявяват чрез публикуване на интернет страницата на комисията и в бюлетина на Българската телеграфна агенция.

(7) Решенията по ал. 1, т. 5, 6, 21, 26 и 29 могат да се обжалват пред Върховния административен съд чрез Централната избирателна комисия в срок до три дни от съобщаването им. Централната избирателна комисия изпраща жалбата на съда незабавно. Върховният административен съд разглежда жалбата и се произнася с решение в срок до три дни от получаването й в открито заседание с призоваване на жалбоподателя, Централната избирателна комисия и заинтересованите лица. Решението на съда се обявява незабавно и не подлежи на обжалване.

(8) Решенията по ал. 1, т. 10, 11, 12 и 13, ал. 2, т. 5 и 6, ал. 3, т. 4 и 5, ал. 4, т. 6 и 7 и ал. 5, т. 2, включително отказите за регистрация, могат да се обжалват пред Върховния административен съд чрез Централната избирателна комисия в срок до 24 часа от съобщаването им. Централната избирателна комисия изпраща жалбата на съда незабавно. Върховният административен съд разглежда жалбата и се произнася с решение в срок до 24 часа от получаването й в открито заседание с призоваване на жалбоподателя, Централната избирателна комисия и заинтересованите лица. Решението на съда се обявява незабавно и не подлежи на обжалване.

(9) При обжалване на решенията на Централната избирателна комисия сроковете по Административнопроцесуалния кодекс не се прилагат.

(10) В жалбата се посочва решението, което се обжалва, основанието, имената и адресът на жалбоподателя и телефон, факс или електронен адрес за призоваване.

Раздел III.
Районни избирателни комисии

Назначаване

Чл. 27. (1) Централната избирателна комисия назначава районни избирателни комисии не по-късно от 60 дни преди изборния ден, както следва:

1. при избори за народни представители - за всеки многомандатен изборен район;

2. при избори за членове на Европейския парламент от Република България, за президент и вицепрезидент на републиката - за всеки район според

районирането на територията на страната при последните избори за народни представители.

(2) При областния управител се провеждат консултации, като парламентарно представените партии и коалиции от партии и партиите и коалициите от партии, които имат членове на Европейския парламент, но не са парламентарно представени, представят:

1. писмено предложение за състав на районната избирателна комисия, което съдържа имената на предложените лица, единен граждански номер, длъжност в комисията, образование, специалност и партията или коалицията от партии, която ги предлага;

2. удостоверение за актуално правно състояние на партията към датата на насрочване на изборите или решение за образуване на коалицията от партии, с което се удостоверяват пълномощията на представляващия съответната партия или на представляващите коалицията от партии лица;

3. пълномощно от представляващия съответната партия или от представляващите съответната коалиция от партии лица, в случаите когато в консултациите участват упълномощени лица.

(3) Към предложението си по ал. 2 партиите и коалициите от партии представят списък на резервните членове, които ще заместят предложените от тях лица в случаите по чл. 25, ал. 1 или 5. Заместването се извършва с решение на Централната избирателна комисия.

(4) За резултатите от проведените консултации се съставя протокол, който се подписва от участниците в тях. При отказ да се подпише протоколът, както и когато протоколът е подписан с особено мнение, се прилагат мотивите на участниците. Прилагат се и писмените възражения на партиите и коалициите от партии, ако има такива.

(5) В случаите, когато не е постигнато съгласие между представителите на парламентарно представените партии и коалиции от партии и на партиите и коалициите от партии, които имат членове на Европейския парламент, но не са парламентарно представени, областният управител не по-късно от 65 дни преди изборния ден изпраща на Централната избирателна комисия предложенията, направени от парламентарно представените партии и коалиции от партии и от партиите и коалициите от партии, които имат членове на Европейския парламент, но не са парламентарно представени.

(6) В случаите, когато е постигнато съгласие, областният управител представя в Централната избирателна комисия:

1. писмено предложение за състав на районната избирателна комисия заедно със списък на резервните членове, което съдържа имената на предложените лица, единен граждански номер, длъжност в комисията, образование, специалност и партията или коалицията от партии, която ги предлага;

2. документите по ал. 2 и 3, представени от партиите и коалициите от партии;

3. протоколите от проведените консултации с представителите на партиите и коалициите от партии, включително и писмените им възражения;

4. копие от съобщението за провеждане на консултациите и начина на оповестяването му.

(7) Предложението на областния управител по ал. 6 се прави не по-късно от 65 дни преди изборния ден.

(8) Когато областният управител не е направил предложение в срока по ал. 7, той изпраща незабавно документите по ал. 2, 3 и 4 в Централната избирателна комисия.

(9) В случаите, когато е постигнато съгласие, Централната избирателна комисия назначава районната избирателна комисия по предложението на областния управител, направено по реда на ал. 6.

(10) В случаите, когато не е постигнато съгласие или областният управител не е направил предложение в срока по ал. 7, Централната избирателна комисия назначава районната избирателна комисия по направените предложения на парламентарно представените партии и коалиции от партии и на партиите и коалициите от партии, които имат членове на Европейския парламент, но не са парламентарно представени.

Състав

Чл. 28. (1) Общият брой на членовете на районната избирателна комисия се определя по реда на ал. 2 - 6.

(2) Парламентарно представените партии и коалиции от партии предлагат членове на районната избирателна комисия, включително председател, заместник-председател и секретар, както следва:

1. за изборни райони до 9 мандата - 11 членове;

2. за изборни райони с 10 и повече мандата - 15 членове.

(3) При назначаването на членовете по ал. 2 се запазва съотношението между парламентарно представените партии и коалиции от партии, като се използва методът на най-големия остатък.

(4) Партиите и коалициите от партии, които имат членове на Европейския парламент, но не са парламентарно представени, имат право на по един свой член в районната избирателна комисия, извън броя на членовете по ал. 2.

(5) В случай че общият брой на членовете на районната избирателна комисия, определен по реда на ал. 2, 3 и 4, е четно число, парламентарно представената партия или коалиция от партии с най-голям неоползотворен остатък предлага още един член на районната избирателна комисия. При равни остатъци се тегли жребий между партиите и коалициите от партии с равни остатъци.

(6) В случай че партията или коалицията от партии, която следва да посочи член при условията на ал. 5, формира мнозинство в районната избирателна комисия, това право се предоставя на партията или коалицията от партии със следващия най-голям неоползотворен остатък. При равни остатъци се тегли жребий между партиите и коалициите от партии с равни остатъци.

Правомощия

Чл. 29. (1) Районната избирателна комисия:

1. следи за прилагането на този кодекс, упражнява контрол върху дейността на секционните избирателни комисии на територията на изборния район или на района според районирането на страната на последните избори за народни представители и провежда обучение на членовете на секционните избирателни комисии в страната;

2. назначава секционните избирателни комисии в съответния изборен район (район) в страната и утвърждава списъците на резервните членове;

3. освобождава членове на секционните избирателни комисии в съответния изборен район (район) в страната в случаите на нарушения на този кодекс, на решенията на Централната избирателна комисия и на районната избирателна комисия, както и при наличие на обстоятелство по чл. 25, ал. 1;

4. следи за своевременното и правилно образуване на избирателните секции и формира единните им номера;

5. упражнява контрол за своевременното изготвяне и обявяване на избирателните списъци, за отпечатването на бюлетините и за издаването на удостоверения за гласуване на друго място;

6. следи за осигуряване на условия за гласуване на лица с увреждане на опорно-двигателния апарат или на зрението;

7. регистрира и обявява инициативни комитети за участие в изборите за народни представители и им издава удостоверения;

8. регистрира и обявява кандидатските листи на партиите, коалициите от партии и инициативните комитети при избори за народни представители;

9. заличава регистрацията, когато се установи, че кандидатът не отговаря на условията по чл. 4, ал. 1, както и когато подписката в подкрепа на независимия кандидат не отговаря на изискванията на чл. 109, ал. 1;

10. регистрира застъпници на кандидатите и им издава удостоверения;

11. обявява номерата на бюлетините на независимите кандидати при избори за народни представители;

12. контролира провеждането на предизборната кампания от доставчиците на медийни услуги с регионален и местен обхват, произнася се по жалби и нарушения на предизборната кампания в срок до 24 часа от постъпването им;

13. съвместно с общинската администрация снабдява секционните избирателни комисии с избирателни урни, модулни кутии за бюлетините при избори за народни представители и за членове на Европейския парламент от Република България, бюлетини за гласуване, избирателни списъци, печати - при избори за президент и вицепрезидент на републиката, формуляри на протоколи, списъци, извлечения и чернови и контролира тяхното съхранение, разпределение по секции и транспортиране;

14. упражнява контрол за изпълнение на задължението по чл. 54, ал. 3;

15. разглежда жалби срещу решения и действия на секционните избирателни комисии и се произнася с решение до един час от постъпване на жалбата и преди края на изборния ден; решението се обявява незабавно и не подлежи на обжалване;

16. установява и обявява резултатите от гласуването в района в срок до 48 часа след приключването му и съставя протокол;

17. издава на участниците в изборите или на техните представители и застъпници и на наблюдателите извлечение от протокола с резултатите от гласуването в района;

18. предава на Централната избирателна комисия екземпляра на протокола на районната избирателна комисия, екземплярите от протоколите на

секционните избирателни комисии, предназначени за Централната избирателна комисия, разписките от компютърната обработка на протоколите на секционните избирателни комисии, копие от компютърната разпечатка на данните за протокола и решението на районната избирателна комисия, предоставени от изчислителния пункт, и два броя технически носители с числовите данни от обработката на протоколите на секционните избирателни комисии;

19. предава на областната администрация останалите книжа и материали с изключение на предназначените за Централната избирателна комисия в срок не по-късно от 7 дни от обявяване на резултатите от изборите.

(2) Районната избирателна комисия обявява решенията си в деня на приемането им чрез поставяне на общодостъпно място в сградата, в която се помещава. Мястото за обявяване на решенията се определя с решение на комисията незабавно след назначаването й и се оформя по начин, показващ предназначението му. На екземплярите от решенията, които се обявяват, се отбелязват датата и часът на поставянето им на общодостъпното място. Екземплярите от обявените решения се свалят не по-рано от три дни от поставянето им на общодостъпното място и се съхраняват в архива на комисията.

(3) Решенията на районната избирателна комисия по ал. 1, т. 2, 3, 7, 8, 9 и 10 могат да се обжалват в срок до три дни от обявяването им пред Централната избирателна комисия, която се произнася в срок до три дни с решение, което се обявява незабавно и не подлежи на обжалване.

Раздел IV.
Общински избирателни комисии

Назначаване

Чл. 30. (1) При произвеждане на избори за общински съветници и кметове Централната избирателна комисия назначава общински избирателни комисии за всяка община не по-късно от 65 дни преди изборния ден. Общинските избирателни комисии се назначават за срока на пълномощията на общинския съвет.

(2) При кмета на съответната община се провеждат консултации, като парламентарно представените партии и коалиции от партии и партиите и коалициите от партии, които имат членове на Европейския парламент, но не са парламентарно представени, представят:

1. писмено предложение за състав на общинската избирателна комисия, което съдържа имената на предложените лица, единен граждански номер, длъжност в комисията, образование, специалност и партията или коалицията от партии, която ги предлага;

2. удостоверение за актуално правно състояние на партията към датата на насрочване на изборите или решение за образуване на коалицията от партии, с което се удостоверяват пълномощията на представляващия съответната партия или представляващите коалицията от партии лица;

3. пълномощно от представляващия съответната партия или представляващите коалицията от партии лица, в случаите когато в консултациите участват упълномощени лица.

(3) За резултатите от проведените консултации се съставя протокол, който се подписва от участниците в тях. При отказ да се подпише протоколът, както и когато протоколът е подписан с особено мнение, се прилагат мотивите на участниците. Прилагат се и писмените възражения на партиите и коалициите от партии, ако има такива.

(4) В случаите, когато не е постигнато съгласие между представителите на парламентарно представените партии и коалиции от партии и на партиите и коалициите от партии, които имат членове на Европейския парламент, но не са парламентарно представени, кметът на общината не по-късно от 70 дни преди изборния ден изпраща на Централната избирателна комисия предложенията, направени от парламентарно представените партии и коалиции от партии и от партиите и коалициите от партии, които имат членове на Европейския парламент, но не са парламентарно представени.

(5) В случаите, когато е постигнато съгласие, кметът представя в Централната избирателна комисия:

1. писмено предложение за състав на общинската избирателна комисия, което съдържа имената на предложените лица, единен граждански номер, длъжност в комисията, образование, специалност и партията или коалицията от партии, която ги предлага;

2. документите по ал. 2, представени от партиите и коалициите от партии;

3. протоколите от проведените консултации с представителите на партиите и коалициите от партии, включително и писмените им възражения;

4. копие от съобщението за провеждане на консултациите и начина на оповестяването му.

(6) Предложението на кмета по ал. 5 се прави не по-късно от 70 дни преди изборния ден. При създаване на нова община предложението се прави от назначения временен кмет при същите условия.

(7) Когато кметът на общината или временният кмет на новосъздадена община не е направил предложение в срока по ал. 6, областният управител прави предложение въз основа на предложенията по ал. 2 не по-късно от 67 дни преди изборния ден.

(8) В случаите, когато е постигнато съгласие, Централната избирателна комисия назначава общинската избирателна комисия по предложението на кмета на общината, направено по реда на ал. 5, или на областния управител, направено по реда на ал. 7.

(9) В случаите, когато не е постигнато съгласие, Централната избирателна комисия назначава общинската избирателна комисия по направените предложения на парламентарно представените партии и коалиции от партии и на партиите и коалициите от партии, които имат членове на Европейския парламент, но не са парламентарно представени.

(10) Председателят на Централната избирателна комисия в срок до три дни от влизането в сила на решението за прекратяване на пълномощията на член на общинската избирателна комисия поради наличие на обстоятелство по чл. 25, ал. 1 уведомява предложилата го партия или коалиция от партии. Централната избирателна комисия в срок до три дни назначава член на общинската избирателна комисия по предложение на съответната партия или коалиция от партии.

(11) Член на общинската избирателна комисия, който не участва в заседанията повече от 30 дни, за периода, в който той не изпълнява

правомощията си, може да бъде заместен временно от член, предложен от съответната партия или коалиция от партии. Централната избирателна комисия в срок до три дни назначава член на общинската избирателна комисия по предложение на съответната партия или коалиция от партии.

Състав

Чл. 31. (1) Общият брой на членовете на общинската избирателна комисия се определя по реда на ал. 2 - 6.

(2) Парламентарно представените партии и коалиции от партии предлагат членове на общинската избирателна комисия, включително председател, заместник-председател и секретар, според броя на избирателните секции на територията на общината, както следва:

1. с до 150 избирателни секции - до 9 членове;
2. с над 150 избирателни секции - 11 членове;
3. за районите в градовете с районно деление - 15 членове;
4. за Столичната община - 19 членове.

(3) При назначаването на членовете по ал. 2 се запазва съотношението между парламентарно представените партии и коалиции от партии, като се използва методът на най-големия остатък.

(4) Партиите и коалициите от партии, които имат членове на Европейския парламент, но не са парламентарно представени, имат право на по един свой член в общинската избирателна комисия, извън броя на членовете по ал. 2.

(5) В случай че общият брой на членовете на общинската избирателна комисия, определен по реда на ал. 2, 3 и 4, е четно число, парламентарно представената партия или коалиция от партии с най-голям неоползотворен остатък предлага още един член на общинската избирателна комисия. При равни остатъци се тегли жребий между партиите и коалициите от партии с равни остатъци.

(6) В случай че партията или коалицията от партии, която следва да посочи член при условията на ал. 5, формира мнозинство в общинската избирателна комисия, това право се предоставя на партията или коалицията от партии със следващия най-голям неоползотворен остатък. При равни остатъци се тегли жребий между партиите и коалициите от партии с равни остатъци.

Възнаграждение

Чл. 32. (1) Членовете на общинската избирателна комисия получават месечно възнаграждение за периода от назначаването им до 7 дни след обявяване на резултатите от изборите.

(2) За периода от 7 дни след обявяване на резултатите от изборите до следващите избори за общински съветници и кметове членовете на общинската избирателна комисия получават възнаграждения за заседания, в които са участвали, и дежурства по ред, определен от Централната избирателна комисия.

Правомощия

Чл. 33. (1) Общинската избирателна комисия:

1. следи за прилагането на този кодекс, упражнява контрол върху дейността на секционните избирателни комисии на територията на изборния район и провежда обучение на членовете на секционните избирателни комисии;

2. определя и обявява номерата на изборните райони в общината; при номерирането им общинската избирателна комисия се съобразява с Единния класификатор на административно-териториалните и териториалните единици в страната;

3. назначава секционните избирателни комисии и утвърждава списъците на резервните членове;

4. освобождава членовете на секционните избирателни комисии в случаите на нарушения на този кодекс, на решенията на Централната избирателна комисия и на общинската избирателна комисия, както и при наличие на обстоятелство по чл. 25, ал. 1;

5. следи за своевременното и правилно образуване на избирателните секции и формира единните им номера;

6. упражнява контрол за своевременното изготвяне и обявяване на избирателните списъци;

7. следи за осигуряване на условия за гласуване на лица с увреждане на опорно-двигателния апарат или на зрението;

8. утвърждава образците на бюлетините за общински съветници и кметове за отпечатване в съответната община;

9. определя чрез жребий поредните номера на партиите, коалициите от партии и независимите кандидати в бюлетината и ги обявява не по-късно от 31 дни преди изборния ден;

10. съхранява бюлетините, списъците, печатите и протоколите в предоставеното й помещение в сградата на общината;

11. съвместно с общинската администрация снабдява секционните избирателни комисии с избирателни урни, бюлетини за гласуване, избирателни списъци, печати, формуляри на протоколи, списъци, извлечения и чернови, като контролира тяхното съхранение, разпределение по секции и транспортиране;

12. упражнява контрол за изпълнение на задължението по чл. 54, ал. 3;

13. разглежда жалби срещу решения и действия на секционните избирателни комисии и се произнася по тях незабавно, до един час от постъпване на жалбата и преди края на изборния ден; решението се обявява незабавно и не подлежи на обжалване;

14. регистрира и обявява партии, коалиции от партии и инициативни комитети, които ще участват в изборите за общински съветници и кметове в съответната община;

15. регистрира и обявява кандидатските листи за избиране на общински съветници и кандидатите за кметове;

16. заличава регистрацията, когато се установи, че кандидатът не отговаря на условията по чл. 4, ал. 5 или 6, както и когато подписката в подкрепа на независимия кандидат не отговаря на изискванията на чл. 125, ал. 1;

17. контролира провеждането на предизборната кампания от доставчиците на медийни услуги с регионален и местен обхват, произнася се по жалби и нарушения на предизборната кампания в срок до 24 часа от постъпването им;

18. при предсрочно прекратяване на пълномощията на общински съветник обявява за избран следващия в съответната листа кандидат;

19. регистрира застъпниците на кандидатите за общински съветници и кметове и им издава удостоверения;

20. обявява края на изборния ден след приключване на гласуването в избирателните секции на територията на общината не по-късно от 20,00 ч.;

21. установява и обявява резултатите от гласуването в срок до 48 часа след приключването му и издава удостоверения на избраните общински съветници и кметове;

22. издава на участниците в изборите или на техните представители и застъпници и на наблюдателите извлечение от протокола с резултатите от гласуването в изборния район;

23. насрочва втори тур за кмет, когато няма избран кандидат;

24. в случаите, когато няма избран кмет на втория тур или когато изборът за общински съветници или кмет е обявен за недействителен, или при предсрочно прекратяване пълномощията на кмет, в срок до 7 дни уведомява Централната избирателна комисия да предложи насрочване на нов избор;

25. обявява на видно място в общината (кметството) и чрез местните средства за масова информация датата на насрочения от президента избор;

26. предава на Централната избирателна комисия протоколите и решенията на общинската избирателна комисия за всеки вид избор, екземплярите от протоколите на секционните избирателни комисии, разписките от компютърната обработка на протоколите на секционните избирателни комисии, копие от компютърната разпечатка на данните за протокола и решението на общинската избирателна комисия за всеки вид избор, предоставени от изчислителния пункт, два броя технически носители с числовите данни от обработката на протоколите на секционните избирателни комисии;

27. предава на общинската администрация останалите книжа и материали с изключение на предназначените за Централната избирателна комисия в срок не по-късно от 7 дни от обявяване на резултатите от изборите.

(2) Общинската избирателна комисия обявява решенията си в деня на приемането им чрез поставяне на общодостъпно място в сградата, в която се помещава. Мястото за обявяване на решенията се определя с решение на комисията незабавно след назначаването й и се оформя по начин, показващ предназначението му. На екземплярите от решенията, които се обявяват, се отбелязват датата и часът на поставянето им на общодостъпното място. Екземплярите от обявените решения се свалят не по-рано от три дни от поставянето им на общодостъпното място и се съхраняват в архива на комисията.

(3) Решенията на общинската избирателна комисия могат да се обжалват в срок до три дни от обявяването им пред Централната избирателна комисия, която разглежда жалбата в срок до три дни и се произнася с решение, което се обявява незабавно и не подлежи на обжалване.

Раздел V.
Секционни избирателни комисии в страната

Назначаване

Чл. 34. (1) Районната или общинската избирателна комисия назначава секционните избирателни комисии за всяка избирателна секция, включително подвижните секционни избирателни комисии при гласуване с подвижни избирателни урни, не по-късно от 25 дни преди изборния ден.

(2) При кмета на съответната община се провеждат консултации, като парламентарно представените партии и коалиции от партии и партиите и коалициите от партии, които имат членове на Европейския парламент, но не са парламентарно представени, представят:

1. писмено предложение за състав на секционните избирателни комисии, което съдържа имената на предложените лица, единен граждански номер, длъжност в комисията, образование, специалност и партията или коалицията от партии, която ги предлага;

2. удостоверение за актуално правно състояние на партията към датата на насрочване на изборите или решение за образуване на коалицията от партии, с което се удостоверяват пълномощията на представляващия съответната партия или на представляващите коалицията от партии лица;

3. пълномощно от представляващия съответната партия или от представляващите коалицията от партии лица, в случаите когато в консултациите участват упълномощени лица.

(3) Към предложението си по ал. 2 партиите и коалициите от партии представят и списък на резервните членове, които ще заместят предложените от тях лица, в случаите по чл. 25, ал. 1. Заместването се извършва с решение на районната или общинската избирателна комисия.

(4) За резултатите от проведените консултации се съставя протокол, който се подписва от участниците в тях. При отказ да се подпише протоколът, както и когато протоколът е подписан с особено мнение, се прилагат мотивите на участниците. Прилагат се и писмените възражения на партиите и коалициите от партии, ако има такива.

(5) В случаите, когато не е постигнато съгласие между представителите на парламентарно представените партии и коалиции от партии и на партиите и коалициите от партии, които имат членове на Европейския парламент, но не са парламентарно представени, кметът на общината не по-късно от 30 дни преди изборния ден изпраща на районната или общинската избирателна комисия предложенията, направени от парламентарно представените партии и коалиции от партии и от партиите и коалициите от партии, които имат членове на Европейския парламент, но не са парламентарно представени.

(6) В случаите, когато е постигнато съгласие, кметът представя в районната или в общинската избирателна комисия:

1. писмено предложение за състав на секционните избирателни комисии заедно със списък на резервните членове, което съдържа имената на предложените лица, единен граждански номер, длъжност в комисията, образование, специалност и партията или коалицията от партии, която ги предлага;

2. документите по ал. 2 и 3, представени от партиите и коалициите от партии;

3. протоколите от проведените консултации с представителите на партиите и коалициите от партии, включително и писмените им възражения;

4. копие от съобщението за провеждане на консултациите и начина на оповестяването му.

(7) Предложението на кмета по ал. 6 се прави не по-късно от 30 дни преди изборния ден.

(8) Когато кметът на общината не е направил предложение в срока по ал. 7, той изпраща незабавно всички документи от проведените консултации в районната или общинската избирателна комисия.

(9) В случаите, когато е постигнато съгласие, районната или общинската избирателна комисия назначава секционните избирателни комисии по предложението на кмета на общината, направено по реда на ал. 6.

(10) В случаите, когато не е постигнато съгласие или кметът на общината не е направил предложение в срока по ал. 7, районната или общинската избирателна комисия назначава секционните избирателни комисии по направените предложения на парламентарно представените партии и коалиции от партии и на партиите и коалициите от партии, които имат членове на Европейския парламент, но не са парламентарно представени.

(11) Когато районната или общинската избирателна комисия не назначи в срока по ал. 1 секционните избирателни комисии, тя изпраща незабавно цялата документация в Централната избирателна комисия, която назначава секционните избирателни комисии.

Състав

Чл. 35. (1) Броят на членовете на секционните избирателни комисии, включително председател, заместник-председател и секретар, е:

1. за секции с до 500 избиратели включително - до 7 членове, но не по-малко от 5;

2. за секции с над 500 избиратели - до 9 членове, но не по-малко от 5.

(2) Броят на членовете на подвижните секционни избирателни комисии, включително председател, заместник-председател и секретар, е до 7 членове, но не по-малко от 5.

(3) При определяне състава и ръководствата на секционните избирателни комисии в рамките на изборния район по чл. 67, ал. 1, на района по чл. 68, ал. 2 и чл. 69, ал. 2 и на изборния район по чл. 70 се запазва съотношението между партиите и коалициите от партии, представени в Централната избирателна комисия.

(4) При избори за народни представители, президент и вицепрезидент на републиката и за членове на Европейския парламент от Република България партиите и коалициите от партии, които имат членове на Европейския парламент, но не са парламентарно представени, имат право на не повече от две на сто от членовете на секционните избирателни комисии в рамките на изборния район по чл. 67, ал. 1 или на района по чл. 68, ал. 2 или по чл. 69, ал. 2.

(5) При избори за общински съветници и кметове партиите и коалициите от партии, които имат членове на Европейския парламент, но не са парламентарно представени, имат право на не повече от две на сто от членовете на секционните избирателни комисии, но не по-малко от един член в рамките на изборния район по чл. 70.

Правомощия

Чл. 36. (1) Секционната избирателна комисия в страната:

1. следи за спазване на този кодекс в изборното помещение и в района на секцията;

2. съдейства за подреждане на изборното помещение според изискванията на този кодекс и с оглед осигуряване на достъп до гласуване на лица с увреждане на опорно-двигателния апарат или на зрението;

3. осигурява свободното и спокойно протичане на гласуването в избирателната секция;

4. преброява гласовете за кандидатските листи при всички видове избори; преброява предпочитанията (преференциите) за кандидатите на партии и коалиции от партии при избори за народни представители и за членове на Европейския парламент от Република България; изготвя протокол за резултата от гласуването в избирателната секция и го предава на районната, съответно на общинската избирателна комисия в срок до 24 часа след приключване на гласуването;

5. предава останалите книжа и материали на общинската, съответно на областната администрация в срока по т. 4;

6. разглежда жалби, по които се произнася незабавно, като решението се съобщава веднага на жалбоподателя;

7. обявява на общодостъпно място пред избирателната секция резултатите от гласуването;

8. издава на участниците в изборите или на техните представители и застъпници и на наблюдателите извлечение от протокола с резултатите от гласуването в избирателната секция.

(2) Разпределението на дейностите между членовете на секционната избирателна комисия се извършва с решение при откриване на изборния ден.

(3) Указанията на председателя на секционната избирателна комисия са задължителни за всички граждани в изборното помещение. Тези указания могат да бъдат отменени с решение на секционната избирателна комисия.

(4) Решението на секционната избирателна комисия, свързано с недопускане на избирател до гласуване, може да се обжалва пред районната или общинската избирателна комисия, която се произнася незабавно.

Раздел VI.
Секционни избирателни комисии извън страната

Назначаване

Чл. 37. (1) При произвеждане на избори за народни представители, за президент и вицепрезидент на републиката и за членове на Европейския парламент от Република България Централната избирателна комисия назначава секционни избирателни комисии извън страната за всяка избирателна секция не по-късно от 12 дни преди изборния ден, освен в случаите по ал. 13.

(2) При министъра на външните работи или оправомощен от него заместник-министър се провеждат консултации, като парламентарно представените партии и коалиции от партии и партиите и коалициите от партии, които имат членове на Европейския парламент, но не са парламентарно представени, представят не по- късно от 16 дни преди изборния ден:

1. писмено предложение за състав на секционните избирателни комисии извън страната, което съдържа имената на предложените лица, единен граждански номер, длъжност в комисията, образование, специалност и партията или коалицията от партии, която ги предлага;

2. удостоверение за актуално правно състояние на партията към датата на насрочване на изборите или решение за образуване на коалицията от партии, с което се удостоверяват пълномощията на представляващия съответната партия или на представляващите коалицията от партии лица;

3. пълномощно от представляващия съответната партия или от представляващите коалицията от партии лица, в случаите когато в консултациите участват упълномощени лица.

(3) Към предложението си по ал. 2 партиите и коалициите от партии представят и списък на резервните членове, които ще заместят предложените от тях лица, в случаите по чл. 25, ал. 1. Заместването се извършва с решение на Централната избирателна комисия.

(4) Министърът на външните работи или оправомощен от него заместник-министър предлага по един член във всяка секционна избирателна комисия извън страната не по-късно от 16 дни преди изборния ден. Към предложението се представя и списък на резервни членове, които ще заместят предложените лица в случаите по чл. 25, ал. 1. Заместването се извършва с решение на Централната избирателна комисия.

(5) За резултатите от проведените консултации се съставя протокол, който се подписва от участниците в тях. При отказ да се подпише протоколът, както и когато протоколът е подписан с особено мнение, се прилагат мотивите на участниците. Прилагат се и писмените възражения на партиите и коалициите от партии, ако има такива.

(6) В случаите, когато не е постигнато съгласие между представителите на парламентарно представените партии и коалиции от партии и на партиите и коалициите от партии, които имат членове на Европейския парламент, но не са парламентарно представени, министърът на външните работи или оправомощеният от него заместник-министър не по-късно от 15 дни преди изборния ден изпраща на Централната избирателна комисия предложенията, направени от парламентарно представените партии и коалиции от партии и от партиите и коалициите от партии, които имат членове на Европейския парламент, но не са парламентарно представени.

(7) В случаите, когато е постигнато съгласие, министърът на външните работи или оправомощеният от него заместник-министър представя в Централната избирателна комисия:

1. писмено предложение за състав на секционните избирателни комисии извън страната, в който е включен и един представител, предложен от министъра на външните работи или оправомощения от него заместник-министър; предложението съдържа имената на предложените лица, единен граждански номер, длъжност в комисията, образование, специалност и кой ги предлага;

2. документите по ал. 2, 3 и 4;

3. протоколите от проведените консултации с представителите на партиите и коалициите от партии, включително и писмените им възражения;

4. копие от съобщението за провеждане на консултациите и начина на оповестяването му.

(8) Предложението на министъра на външните работи или оправомощен от него заместник-министър по ал. 7 се прави не по-късно от 15 дни преди изборния ден.

(9) В случаите, когато е постигнато съгласие, Централната избирателна комисия назначава секционните избирателни комисии извън страната по предложението на министъра на външните работи или оправомощения от него заместник-министър, направено по реда на ал. 7.

(10) В случаите, когато не е постигнато съгласие, Централната избирателна комисия назначава секционните избирателни комисии извън страната по направените предложения на парламентарно представените партии и коалиции от партии и на партиите и коалициите от партии, които имат членове на Европейския парламент, но не са парламентарно представени.

(11) Централната избирателна комисия назначава във всяка секционна избирателна комисия извън страната по един член, предложен от министъра на външните работи или оправомощения от него заместник-министър.

(12) Партиите и коалициите от партии могат да правят промени в предложените от тях състави на секционните избирателни комисии извън страната. Предложението се представя в Централната избирателна комисия не по-късно от 7 дни преди изборния ден. Централната избирателна комисия извършва промените не по-късно от 5 дни преди изборния ден.

(13) Когато партия или коалиция от партии не е направила предложение по ал. 2, Централната избирателна комисия не по-късно от 5 дни преди изборния ден назначава за членове на секционните избирателни комисии извън страната лица, предложени от ръководителите на съответните дипломатически или консулски представителства или от министъра на външните работи или оправомощен от него заместник-министър.

(14) Разходите по изпращане на включените в секционните избирателни комисии извън страната лица, предложени от партии и коалиции от партии, са за сметка на съответната партия и коалиция от партии.

(15) Членовете, предложени от министъра на външните работи или оправомощения от него заместник-министър, които са включени в съставите на секционните избирателни комисии извън страната, се командироват от министъра на външните работи.

(16) Ако в изборния ден не се яви член на секционна избирателна комисия, на негово място се назначава резервен член, предложен от съответната партия или коалиция от партии или от министъра на външните работи или оправомощен от него заместник-министър.

Състав

Чл. 38. (1) Броят на членовете на секционните избирателни комисии извън страната, включително председател, заместник-председател и секретар, е:

1. за секции с до 500 избиратели включително - до 7 членове, но не по-малко от 5;

2. за секции с над 500 избиратели - до 9 членове, но не по-малко от 5.

(2) При определяне състава и ръководствата на секционните избирателни комисии извън страната се запазва съотношението между партиите и коалициите от партии, представени в Централната избирателна комисия. Съотношението се определя, след като от броя на членовете по ал. 1 се изключи

членът, предложен от министъра на външните работи или оправомощения от него заместник-министър.

Правомощия

Чл. 39. (1) Секционната избирателна комисия извън страната:

1. следи за спазване на този кодекс в изборното помещение и в района на секцията;

2. съдейства за подреждане на изборното помещение според изискванията на този кодекс и с оглед осигуряване на достъп до гласуване на лица с увреждане на опорно-двигателния апарат или на зрението;

3. осигурява свободното и спокойно протичане на гласуването в избирателната секция;

4. преброява гласовете, подадени за кандидатските листи при всички видове избори, както и предпочитанията (преференциите) за кандидатите на партии и коалиции от партии при избори за членове на Европейския парламент от Република България и изготвя протокол;

5. незабавно, но не по-късно от 24 часа местно време на изборния ден, изпраща на Централната избирателна комисия протокол-грама с резултатите от изборите по утвърден от Централната избирателна комисия образец и сканиран екземпляр от протокола на секционната избирателна комисия и от списъка за гласуване извън страната;

6. предава чрез дипломатическото или консулското представителство изборните книжа и материали, както и протокола на секционната избирателна комисия по първата дипломатическа поща до Министерството на външните работи за предаване в Централната избирателна комисия; в срок до 7 дни от получаването на протокола и останалите изборни книжа и материали Министерството на външните работи ги предава на Централната избирателна комисия;

7. разглежда жалби, по които се произнася незабавно, като решението се съобщава веднага на жалбоподателя;

8. обявява на общодостъпно място пред избирателната секция резултатите от гласуването;

9. издава на участниците в изборите или на техните представители и застъпници и на наблюдателите извлечение от протокола с резултатите от гласуването в избирателната секция.

(2) Разпределението на дейностите между членовете на секционната избирателна комисия се извършва с решение при откриване на изборния ден.

(3) Указанията на председателя на секционната избирателна комисия са задължителни за всички граждани в изборното помещение. Тези указания могат да бъдат отменени с решение на секционната избирателна комисия.

(4) Действията на секционните избирателни комисии извън страната могат да се обжалват пред Централната избирателна комисия. Жалбата може да се подаде в Централната избирателна комисия директно по електронен път или чрез ръководителя на дипломатическото или консулско представителство, който я изпраща незабавно в Централната избирателна комисия. Централната избирателна комисия се произнася незабавно, до един час от постъпване на жалбата и преди края на изборния ден. Решението се обявява незабавно и не подлежи на обжалване.

Глава трета.
ИЗБИРАТЕЛНИ СПИСЪЦИ

Раздел I.
Общи положения

Компетентен орган за съставяне на списъците

Чл. 40. (1) Избирателните списъци се съставят от общинските администрации по населените места, в които се води регистър на населението, и се подписват от кмета на общината, съответно от кмета на кметството или от кметския наместник, и от секретаря на общината. В градовете с районно деление избирателните списъци се подписват от кмета и секретаря на района.

(2) Всеки избирател се вписва само в един избирателен списък.

Начин на съставяне на списъците

Чл. 41. (1) Избирателните списъци се съставят поотделно за всяка избирателна секция.

(2) Избирателните списъци се съставят по постоянен адрес.

(3) Когато в предходните шест месеца до изборния ден бъде променено наименованието на населеното място, улицата, жилищния комплекс или номерацията на жилищната сграда, общината изготвя списък на промените, който се предоставя на секционните комисии.

Избирателни списъци в лечебни и здравни заведения и социални заведения

Чл. 42. (1) Избирателни списъци в лечебни и здравни заведения, почивни домове, домове за стари хора и други социални заведения се съставят и подписват от ръководителя на заведението или дома.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 45 от 2011 г., в сила от 14.06.2011 г.) При произвеждане на избори за общински съветници и кметове гражданите, намиращи се в лечебни и здравни заведения, почивни домове, домове за стари хора и други социални заведения, се вписват в списъка, ако местонахождението на съответното заведение съвпада с населеното място, където са живели най-малко през последните 6 месеца, съгласно чл. 3, ал. 4 или 5.

(3) Ръководителят на заведението или дома не по-късно от 48 часа преди началото на изборния ден уведомява органите по чл. 40, ал. 1 за вписаните в списъка лица, за да бъдат заличени от избирателните списъци по постоянния им адрес преди предаване на избирателните списъци на секционните избирателни комисии.

Избирателни списъци на плавателни съдове

Чл. 43. (1) При произвеждане на избори за народни представители, за президент и вицепрезидент на републиката и за членове на Европейския парламент от Република България избирателните списъци на плавателните

съдове под българско знаме се съставят и подписват от капитана на плавателния съд.

(2) Капитанът на плавателния съд уведомява органите по чл. 40, ал. 1 за включените в списъка лица, за да бъдат заличени от избирателните списъци по постоянния им адрес преди предаване на избирателните списъци на секционните избирателни комисии.

Списъци при гласуване извън страната

Чл. 44. (1) При произвеждане на избори за народни представители, за президент и вицепрезидент на републиката и за членове на Европейския парламент от Република България списъците на лицата, заявили желание да гласуват извън страната, се съставят и подписват от ръководителите на дипломатическите и консулските представителства на Република България.

(2) Български гражданин, който желае да гласува, заявява това не по-късно от 25 дни преди изборния ден в писмена форма чрез заявление по образец, подписано саморъчно и подадено лично, чрез писмо или в електронна форма до дипломатическото или консулското представителство на Република България в съответната държава. В заявлението избирателят посочва имената си по паспорт, лична карта или военна карта, единния си граждански номер, адреса на пребиваване в съответната държава, постоянния си адрес в Република България и населеното място, в което желае да гласува. В едно заявление може да е вписано само едно лице. При произвеждане на избори за членове на Европейския парламент от Република България избирателят представя декларация по образец, че отговаря на условията по чл. 3, ал. 2.

(3) Избирател, който не е включен в списъка по ал. 1, се вписва в списъка от секционната избирателна комисия след представяне на документ за самоличност и на декларация по образец, че отговаря на условията по чл. 3, ал. 1 или 2. При произвеждане на избори за членове на Европейския парламент от Република България избирателят представя и декларация по образец, че не е гласувал и няма да гласува на друго място в същите избори за членове на Европейския парламент. В списъка се вписват всички данни на избирателя от документа му за самоличност.

(4) Ръководителите по ал. 1 изпращат информация до Министерството на външните работи, съдържаща имената, единния граждански номер и постоянния адрес в Република България на заявилите желание да гласуват български граждани. Министерството на външните работи изпраща обобщените данни от всички държави до Главна дирекция "Гражданска регистрация и административно обслужване" в Министерството на регионалното развитие и благоустройството не по-късно от 15 дни преди изборния ден, за да бъдат заявителите заличени от избирателните списъци за гласуване в Република България.

(5) Министърът на външните работи и ръководителите на дипломатическите и консулските представителства на Република България публикуват на интернет страницата на Министерството на външните работи и на дипломатическото и консулското представителство условията и реда за гласуване извън страната не по-късно от 67 дни преди изборния ден.

(6) Списъците на лицата, заявили желание да гласуват извън страната, се публикуват от министъра на външните работи и от ръководителите на дипломатическите и консулските представителства на Република България

не по-късно от 18 дни преди изборния ден на интернет страницата на Министерството на външните работи и на дипломатическото и консулското представителство и съдържат имената на избирателя и номера и адреса на избирателната секция. Ръководителите на дипломатическите и консулските представителства на Република България осигуряват възможност всеки избирател да може да прави справка в списъка по единен граждански номер. Допълнително постъпилите заявления и настъпилите промени в списъците се публикуват незабавно.

(7) Ръководителите на дипломатическите и консулските представителства оказват организационно-техническо съдействие на представителите на партиите, коалициите от партии и инициативните комитети, регистрирали кандидати, при провеждането на срещи с избирателите.

Избирателни списъци в местата за лишаване от свобода

Чл. 45. (1) При произвеждане на избори за народни представители, за президент и вицепрезидент на републиката и за членове на Европейския парламент от Република България ръководителите на местата за изтърпяване на наказанието лишаване от свобода и за задържане съставят и подписват избирателни списъци на задържаните лица, по отношение на които няма влязла в сила присъда.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 45 от 2011 г., в сила от 14.06.2011 г.) При произвеждане на избори за общински съветници и кметове ръководителите на местата за изтърпяване на наказанието лишаване от свобода и за задържане съставят избирателни списъци на задържаните лица, по отношение на които няма влязла в сила присъда, ако местонахождението на съответното място съвпада с населеното място, където лицата са живели най-малко през последните 6 месеца, съгласно чл. 3, ал. 4 или 5.

(3) Ръководителите на местата за изтърпяване на наказанието лишаване от свобода и за задържане уведомяват органите по чл. 40, ал. 1 за вписаните в списъка лица, за да бъдат заличени от избирателните списъци по постоянния им адрес (адреса на пребиваване) преди предаване на избирателните списъци на секционните избирателни комисии.

Заличаване, вписване и дописване

Чл. 46. (1) От избирателните списъци се заличават имената на гражданите, които до изборния ден са загубили правото си да избират или са починали.

(2) Главна дирекция "Изпълнение на наказанията" към Министерството на правосъдието предоставя на Главна дирекция "Гражданска регистрация и административно обслужване" в Министерството на регионалното развитие и благоустройството данни за лицата, изтърпяващи наказание лишаване от свобода за автоматизираното им заличаване от избирателните списъци. Информацията се предоставя съответно 55 и 15 дни преди изборния ден.

(3) В избирателните списъци се дописват имената на гражданите, които имат право да гласуват в съответната секция, но са пропуснати.

(4) Дописването по ал. 3 се извършва по искане на избирателя от органите по чл. 40, ал. 1 до предаването на списъците на секционните избирателни комисии или в изборния ден - от секционната избирателна комисия, след представяне на документ за самоличност и на удостоверение за пребиваване - за гражданин на друга държава - членка на Европейския съюз, подал декларация по чл. 59, ал. 1 или по чл. 63, ал. 1.

(5) Лицата, които са изтърпели наказание лишаване от свобода или не са вече под запрещение, или е отпаднало основанието, поради което са били лишени от правото да избират в държава - членка на Европейския съюз, се вписват в избирателните списъци след представяне на съответен документ в общината или района, или кметството.

Компетентен орган за вписване в изборния ден

Чл. 47. Избирател, който не е включен в избирателния списък до изборния ден, но има право да гласува, се вписва в списъка от председателя на секционната избирателна комисия по постоянния му адрес, а гражданин на друга държава - членка на Европейския съюз, който в срок е подал декларацията по чл. 59, ал. 1 или по чл. 63, ал. 1 - по заявения от него адрес на пребиваване.

Отказ и обжалване

Чл. 48. (1) Отказът за заличаване, вписване или дописване в избирателния списък се съобщава на заявителя незабавно и може да се обжалва пред районния съд в срок до два дни от съобщението. Съдът разглежда жалбата в открито заседание в срок до два дни от постъпването й с призоваване на жалбоподателя и на органите по чл. 40, ал. 1 и постановява решение, което се обявява незабавно и не подлежи на обжалване.

(2) Отказът на секционната избирателна комисия да извърши дописване може да се обжалва пред районната избирателна комисия, съответно общинската избирателна комисия, която се произнася по жалбата незабавно. Решението не подлежи на обжалване.

(3) Отказът на секционната избирателна комисия извън страната да допусне до гласуване и извърши вписване на избирател в изборния ден може да се обжалва пред Централната избирателна комисия по електронен път. Централната избирателна комисия се произнася незабавно с решение, което се обявява веднага на интернет страницата на комисията.

Удостоверения за гласуване на друго място

Чл. 49. (1) При произвеждане на избори за общински съветници и кметове удостоверения за гласуване на друго място не се издават.

(2) При произвеждане на избори за народни представители, за президент и вицепрезидент на републиката и за членове на Европейския парламент от Република България удостоверения за гласуване на друго място се издават само на лицата, служебно заети в произвеждането на изборите, след подаване на заявление по образец. Към заявлението лицата прилагат декларация по образец, че:

1. няма да гласуват в секцията по постоянния си адрес или по адреса на пребиваване в Република България - за граждани на друга държава - членка на Европейския съюз;

2. ще гласуват само веднъж.

(3) Удостоверенията за гласуване на друго място се издават от органите по чл. 40, ал. 1 в един екземпляр.

(4) Удостоверенията за гласуване на друго място се издават не по-късно от 14 дни преди изборния ден.

(5) Органът по чл. 40, ал. 1 по постоянен адрес предава информация за издадените удостоверения по ал. 4 на Главна дирекция "Гражданска регистрация и административно обслужване" в Министерството на регионалното развитие и благоустройството не по-късно от 12 дни преди изборния ден за автоматизираното заличаване на лицето от избирателните списъци по постоянен адрес.

(6) Удостоверенията имат единна номерация за цялата страна, включваща номера на изборния район (района), на чиято територия се издават, номера на съответната избирателна секция, в която трябва да гласува лицето според постоянния си адрес, и поредния номер в регистъра за издаване на удостоверения за гласуване на друго място на съответната общинска администрация.

(7) Общинската администрация води публичен регистър за издадените удостоверения за гласуване на друго място, в който се вписват номерът на издаденото удостоверение, имената и единният граждански номер (личният номер) на лицето, на което е издадено, датата на издаване и подписът на лицето, получило удостоверението, като се отбелязва дали удостоверението се получава лично или чрез пълномощник. Достъпът до личните данни в регистъра се осъществява при спазване изискванията на Закона за защита на личните данни.

(8) Удостоверенията за гласуване на друго място се получават лично срещу подпис или чрез пълномощник с нотариално заверено пълномощно.

(9) Не се издават удостоверения за гласуване на друго място на лица, пребиваващи извън страната.

(10) Общинските администрации и кметствата представят на районните избирателни комисии копие от регистъра за издадените удостоверения за гласуване на друго място не по-късно от 12 дни преди изборния ден.

(11) Когато след издаване на удостоверение за гласуване на друго място общинската администрация по постоянния адрес на избирателя получи съобщение за вписването му в избирателния списък по настоящ адрес, тя незабавно уведомява общинската администрация по настоящия адрес за издаденото удостоверение за гласуване на друго място. В този случай избирателят се заличава от избирателния списък по настоящ адрес от общинската администрация по настоящ адрес, като в графа "Забележки" се отбелязва основанието за заличаването - "издадено удостоверение за гласуване на друго място".

Отстраняване на непълноти и грешки

Чл. 50. (1) Всеки избирател може да поиска отстраняване на непълноти и грешки в избирателния списък с писмено заявление до кмета на

общината или района или кметството. Гражданин на друга държава - членка на Европейския съюз, който е вписан в избирателен списък, може да бъде заличен по негово писмено заявление до кмета на общината.

(2) Заявленията се приемат от съответната администрация не по-късно от 7 дни преди изборния ден.

(3) Кметът на общината или района или кметството разглежда заявлението в срок до два дни и се произнася по него с мотивирано решение, което обявява незабавно на публично място.

(4) Решението по ал. 3 може да се обжалва пред районния съд в срок до два дни от обявяването му. Съдът разглежда жалбата и се произнася с решение в срок до два дни от получаването й в открито заседание с призоваване на жалбоподателя и кмета. Решението на съда се обявява незабавно и не подлежи на обжалване.

Поправки и начин на заличаване

Чл. 51. (1) Поправките в избирателните списъци се обявяват незабавно.

(2) Заличаването от избирателните списъци става преди отпечатването им автоматизирано, а след отпечатването им - с хоризонтална черта така, че заличеното име да се чете.

Начин на съставяне и отпечатване

Чл. 52. (1) В избирателните списъци, включително в част I на избирателните списъци, се вписват по азбучен ред имената на избирателя, постоянният адрес или настоящият адрес, когато избирателят е направил искане по чл. 53, ал. 1, като графите за вписване на единния граждански номер и на вида и номера на документа за самоличност остават празни и не се попълват и се обособява графа "Забележки".

(2) При произвеждане на избори за членове на Европейския парламент от Република България и за общински съветници и кметове част II на избирателните списъци се съставя въз основа на подадените по чл. 59, ал. 1 или по чл. 63, ал. 1 декларации от гражданите на друга държава - членка на Европейския съюз.

(3) Избирателите, ползващи се от разпоредбата на § 9а от преходните и заключителните разпоредби на Закона за българските лични документи, които нямат заявен постоянен адрес, се включват в избирателния списък по отразения в зеления им паспорт адрес.

(4) Избирателните списъци, включително част I на избирателните списъци, се отпечатват въз основа на Националния регистър на населението от Главна дирекция "Гражданска регистрация и административно обслужване" в Министерството на регионалното развитие и благоустройството.

(5) При произвеждане на избори за членове на Европейския парламент от Република България и за общински съветници и кметове част II на избирателните списъци се отпечатва от Главна дирекция "Гражданска регистрация и административно обслужване" в Министерството на регионалното развитие и благоустройството. Данните за автоматизираното

отпечатване на избирателните списъци - част II, се предават от кмета на общината не по-късно от 35 дни преди изборния ден.

Вписване в списък по настоящ адрес

Чл. 53. (1) Избирател, чийто постоянен и настоящ адрес са в различни населени места, може да поиска да бъде вписан в избирателния списък по настоящ адрес не по-късно от 14 дни преди изборния ден. Искането се прави писмено пред органите по чл. 40, ал. 1 по настоящия адрес на лицето и съдържа единния граждански номер на избирателя, вида и номера на документа му за самоличност и подпис.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 45 от 2011 г., в сила от 14.06.2011 г.) При произвеждане на избори за общински съветници и кметове искането по ал. 1 се прави, при условие че избирателят има настоящ адрес през последните 6 месеца преди изборния ден в съответното населено място. В искането по ал. 1 се посочва и датата на адресната регистрация по настоящ адрес.

(3) Органът по чл. 40, ал. 1 по настоящ адрес предава информация за подадените искания по ал. 1 на Главна дирекция "Гражданска регистрация и административно обслужване" в Министерството на регионалното развитие и благоустройството не по-късно от 12 дни преди изборния ден за автоматизирано включване на избирателя в избирателните списъци по настоящ адрес и заличаването му от избирателния списък по постоянен адрес.

(4) След вписването на избирателя в избирателния списък по настоящ адрес не може да му се издава удостоверение за гласуване на друго място.

Обявяване и публикуване на избирателните списъци

Чл. 54. (1) Избирателните списъци, включително част I на избирателните списъци, се обявяват от органите по чл. 40, ал. 1 не по-късно от 40 дни преди изборния ден на видно място в района на съответната избирателна секция.

(2) При произвеждане на избори за членове на Европейския парламент от Република България и за общински съветници и кметове част II на избирателните списъци се обявява по реда на ал. 1 не по-късно от 25 дни преди изборния ден и в нея не се отбелязват номерата на удостоверенията за пребиваване и датата на регистрация, посочена в тях.

(3) Кметът на съответната община определя не по-късно от 55 дни преди изборния ден местата по ал. 1 и уведомява за това районната или общинската избирателна комисия.

(4) Избирателните списъци, включително част I и част II на избирателните списъци, се публикуват на интернет страницата на съответната община и съдържат имената на избирателя и номера и адреса на избирателната секция. Избирателните списъци се публикуват не по-късно от 40 дни преди изборния ден в случаите по ал. 1 и не по-късно от 25 дни преди изборния ден в случаите по ал. 2. Главна дирекция "Гражданска регистрация и административно обслужване" в Министерството на регионалното развитие и благоустройството и кметът на съответната община осигуряват възможност всеки избирател - български гражданин, да може да прави справка в

избирателния списък по единен граждански номер. При произвеждане на избори за членове на Европейския парламент от Република България и за общински съветници и кметове кметът на съответната община осигурява възможност всеки избирател - гражданин на друга държава - членка на Европейския съюз, да може да прави справка в избирателния списък по личен номер.

Раздел II.
Избирателни списъци при избори за народни представители и за президент и вицепрезидент на републиката

Съставяне

Чл. 55. (1) Избирателните списъци се съставят по реда на чл. 52, ал. 1 и 3.

(2) В списъците се включват всички български граждани, които отговарят на условията по чл. 3, ал. 1.

Заличаване

Чл. 56. (1) От избирателните списъци се заличават имената на гражданите, които са заминали извън Република България не по-малко от два месеца преди изборния ден и не са се завърнали до предаването на списъците на секционните избирателни комисии. Заличаването става по заявление на напусналите страната или служебно по данни, предоставени от Министерството на вътрешните работи. Министерството на вътрешните работи предоставя на Главна дирекция "Гражданска регистрация и административно обслужване" в Министерството на регионалното развитие и благоустройството данни за автоматизираното заличаване на лицата от избирателните списъци 55 дни и 15 дни преди изборния ден.

(2) Когато лицата по ал. 1 се завърнат в страната след изготвяне на избирателния списък, те се вписват отново в него по реда на чл. 46, ал. 3 и 4.

Вписване

Чл. 57. Българските граждани, живеещи извън Република България, които се намират в страната в изборния ден, могат да гласуват по постоянния си адрес. Когато тези лица са били заличени от избирателните списъци, те се вписват в списъците по тяхно искане от органите по чл. 40, ал. 1 до предаването на списъците на секционните избирателни комисии или в изборния ден - от секционната избирателна комисия, след представяне на документ за самоличност и на декларация по образец, че не са гласували и няма да гласуват на друго място.

Раздел III.
Избирателни списъци при избори за членове на Европейския парламент от Република България

Части на списъка

Чл. 58. (1) Избирателният списък се състои от две части: част I и част II. Част I на избирателния списък се съставя по постоянния адрес на гражданите на Република България, а част II - по заявените от гражданите на друга държава - членка на Европейския съюз, адреси на пребиваване в Република България.

(2) Част I на списъка се съставя по реда на чл. 52, ал. 1 и 3.

(3) В част I на списъка се включват всички български граждани, които отговарят на условията по чл. 3, ал. 2.

(4) В част II на списъка въз основа на подадените по чл. 59, ал. 1 декларации се вписват по азбучен ред имената на избирателя, данните за гражданството му на друга държава - членка на Европейския съюз, номерът на удостоверението за пребиваване и датата на регистрация, посочена в него, и адресът на пребиваване в Република България, като графите за вписване на личния номер и на номера на личната карта или паспорта остават празни и не се попълват и се обособява графа "Забележки".

(5) Органите по чл. 40, ал. 1 не по-късно от 30 дни преди изборния ден изпращат копие от част II на избирателните списъци на Централната избирателна комисия, която уведомява компетентните органи на съответните държави членки за включени в избирателните списъци техни граждани. Прилага се и списък с имената на избирателите на съответния език, така както са изписани в личната карта или паспорта.

(6) Проверка на обстоятелствата по чл. 3, ал. 2 и 3 се извършва от Министерството на вътрешните работи и Министерството на правосъдието по искане на органите по чл. 40, ал. 1. За гражданите на друга държава - членка на Европейския съюз, искането се придружава с копие от декларациите по чл. 59, ал. 1.

Вписване на граждани от други държави членки

Чл. 59. (1) Гражданин на друга държава - членка на Европейския съюз, който отговаря на условията по чл. 3, ал. 3 и желае да бъде вписан в избирателен списък, представя декларация по образец в общинската администрация по адреса на пребиваване в Република България не по-късно от 40 дни преди изборния ден, в която декларира:

1. гражданство и адрес на пребиваване в Република България;

2. населеното място или изборния район, в който името му е било записано за последен път в държава - членка на Европейския съюз;

3. че ще упражни правото си на глас единствено в Република България;

4. че не е лишен от право да избира в държавата членка, на която е гражданин;

5. номера на удостоверението за пребиваване и датата на регистрация, посочена в него;

6. данните от личната карта или паспорта и личен номер.

(2) Гражданин на друга държава - членка на Европейския съюз, който веднъж е подал декларация по ал. 1 и е бил включен в избирателния списък част II, при следващи избори за членове на Европейския парламент от Република България се вписва автоматично в част II на избирателния списък,

без да подава нова декларация. Нова декларация по ал. 1 се подава само при промяна на някое от декларираните обстоятелства.

(3) Декларациите по ал. 1 се съхраняват за следващите избори за членове на Европейския парламент от Република България от съответната общинска администрация.

Заличаване и вписване на граждани, които имат адрес в държава, която не е членка на Европейския съюз

Чл. 60. (1) От избирателните списъци се заличават имената на гражданите, които имат настоящ адрес (адрес на пребиваване) към датата на съставяне на избирателните списъци в държава, която не е членка на Европейския съюз.

(2) Лицата по ал. 1 се вписват отново в избирателния списък по тяхно искане от органите по чл. 40, ал. 1 до предаването на списъците на секционните избирателни комисии или в изборния ден - от секционната избирателна комисия, след представяне на документ за самоличност и на декларация по образец, че:

1. са живели най-малко през последните три месеца в Република България или в друга държава - членка на Европейския съюз;

2. не са гласували в същите избори за членове на Европейския парламент - в случаите, когато искането се прави, след като изборният период, определен от Съвета на Европейския съюз, е започнал;

3. няма да гласуват на друго място в същите избори за членове на Европейския парламент.

Вписване на заличени от списъка граждани, живеещи в друга държава - членка на Европейския съюз

Чл. 61. Българските граждани, живеещи в друга държава - членка на Европейския съюз, които се намират в страната в изборния ден, могат да гласуват по постоянния си адрес. Когато тези лица са били заличени от избирателните списъци, те се вписват отново в списъците по тяхно искане от органите по чл. 40, ал. 1 до предаването на списъците на секционните избирателни комисии или в изборния ден - от секционната избирателна комисия, след представяне на документ за самоличност и на декларация по образец, че:

1. са живели постоянно най-малко през последните три месеца в друга държава - членка на Европейския съюз;

2. не са гласували в същите избори за членове на Европейския парламент - в случаите, когато искането се прави, след като изборният период, определен от Съвета на Европейския съюз, е започнал;

3. няма да гласуват на друго място в същите избори за членове на Европейския парламент.

Раздел IV.
Избирателни списъци при избори за общински съветници и кметове

Части на списъка

Чл. 62. (1) Избирателният списък се състои от две части: част I и част II. Част I на избирателния списък се съставя по постоянния адрес на гражданите на Република България, а част II - по заявените от гражданите на друга държава - членка на Европейския съюз, адреси на пребиваване на територията на съответното населено място.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 45 от 2011 г., в сила от 14.06.2011 г.) Част I на списъка се съставя по реда на чл. 52, ал. 1 и 3, като в избирателния списък се вписва и датата на адресната регистрация по настоящ адрес към дата 6 месеца преди изборния ден.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 45 от 2011 г., в сила от 14.06.2011 г.) В част I на списъка се включват всички български граждани, които отговарят на условията по чл. 3, ал. 4 и са живели най-малко през последните 6 месеца в съответното населено място.

(4) В част II на списъка въз основа на подадените по чл. 63, ал. 1 декларации се вписват по азбучен ред имената на избирателя, данните за гражданството му на друга държава - членка на Европейския съюз, номерът на удостоверението за пребиваване и датата на регистрация, посочена в него, и адресът на пребиваване на територията на съответното населено място, като графите за вписване на личния номер и на номера на личната карта или паспорта остават празни и не се попълват и се обособява графа "Забележки".

(5) Органите по чл. 40, ал. 1 извършват проверка на заявените от гражданите на друга държава - членка на Европейския съюз, адреси на пребиваване чрез Министерството на вътрешните работи.

(6) Проверка на обстоятелствата по чл. 3, ал. 4 и 5 се извършва от Министерството на вътрешните работи и Министерството на правосъдието по искане на органите по чл. 40, ал. 1. За гражданите на друга държава - членка на Европейския съюз, искането се придружава с копие от декларациите по чл. 63, ал. 1.

(7) Органите по чл. 40, ал. 1 изпращат незабавно в Централната избирателна комисия копие от част II на избирателните списъци.

Вписване на граждани от други държави членки

Чл. 63. (1) Гражданин на друга държава - членка на Европейския съюз, който отговаря на условията по чл. 3, ал. 5 и желае да бъде вписан в избирателен списък, представя декларация по образец в общинската администрация по адреса на пребиваване на територията на съответното населено място не по-късно от 40 дни преди изборния ден, в която декларира:

1. гражданство;

2. (изм. - ДВ, бр. 45 от 2011 г., в сила от 14.06.2011 г.) адрес на пребиваване през последните 6 месеца преди изборния ден на територията на съответната община или кметство;

3. номера на удостоверението за пребиваване и датата на регистрация, посочена в него;

4. данните от личната карта или паспорта и личен номер.

(2) Гражданин на друга държава - членка на Европейския съюз, който веднъж е подал декларация по ал. 1 и е бил включен в избирателния списък част II, при следващи избори за общински съветници и кметове се

вписва автоматично в част II на избирателния списък, без да подава нова декларация. Нова декларация по ал. 1 се подава само при промяна на някое от декларираните обстоятелства.

(3) Декларациите по ал. 1 се съхраняват за следващите избори за общински съветници и кметове от съответната общинска администрация.

Заличаване

Чл. 64. (Изм. - ДВ, бр. 45 от 2011 г., в сила от 14.06.2011 г.) От избирателните списъци се заличават имената на гражданите, които имат настоящ адрес (адрес на пребиваване) през последните 6 месеца преди датата на произвеждане на изборите извън Република България.

Вписване в списък при втори тур

Чл. 65. При произвеждане на втори тур на изборите за кметове в избирателните списъци се вписват и имената на гражданите, които в периода между двата тура са придобили избирателно право.

Глава четвърта.
ИЗБОРНИ РАЙОНИ

Раздел I.
Общи положения

Видове изборни райони

Чл. 66. (1) За произвеждане на изборите територията на страната се разделя на изборни райони.

(2) Изборният район е съвкупността от избирателните секции на дадена територия и може да бъде едномандатен или многомандатен.

(3) Изборният район е едномандатен, когато в него се избира един кандидат или една кандидатска двойка от една и съща кандидатска листа.

(4) Изборният район е многомандатен, когато в него се избират двама или повече кандидати.

Раздел II.
Изборни райони при избори за народни представители

Определяне на изборните райони и броя на мандатите

Чл. 67. (1) За произвеждане на избори за народни представители територията на страната се разделя на 31 многомандатни изборни района, в това число три в област София-град и два в област Пловдив. Останалите изборни райони съвпадат с границите на областите.

(2) Наименованията, границите и номерацията на изборните райони се определят от президента на републиката не по-късно от 71 дни преди изборния ден.

(3) Централната избирателна комисия определя броя на мандатите за всеки многомандатен изборен район въз основа на единна норма на представителство за цялата страна в зависимост от броя на населението по актуализирани прогнозни данни, предоставени от Националния статистически институт на база резултатите от последното преброяване на населението, не по-късно от 70 дни преди изборния ден, като използва метода на най-големия остатък. Броят на мандатите в многомандатен изборен район не може да бъде по-малък от 4.

Раздел III.
Изборен район и райони при избори за президент и вицепрезидент на републиката

Определяне на районите

Чл. 68. (1) За произвеждане на избори за президент и вицепрезидент на републиката територията на страната, включително секциите извън страната, представлява един едномандатен изборен район.

(2) За организационно-техническата подготовка на изборите територията на страната се разделя на 31 района, които съвпадат с изборните райони по чл. 67, ал. 1 при последните парламентарни избори.

Раздел IV.
Изборен район и райони при избори за членове на Европейския парламент от Република България

Определяне на районите

Чл. 69. (1) За произвеждане на избори за членове на Европейския парламент от Република България територията на страната, включително секциите извън страната, представлява един многомандатен изборен район.

(2) За организационно-техническата подготовка на изборите територията на страната се разделя на 31 района, които съвпадат с изборните райони по чл. 67, ал. 1 при последните парламентарни избори.

Раздел V.
Изборни райони при избори за общински съветници и кметове

Определяне на изборните райони

Чл. 70. (1) За произвеждане на избори за общински съветници територията на общината представлява един многомандатен изборен район.

(2) За произвеждане на избори за кмет на община или кметство територията на общината или кметството представлява един едномандатен изборен район.

Глава пета.
ИЗБИРАТЕЛНИ СЕКЦИИ

Раздел I.
Избирателни секции в страната

Компетентен орган за образуване на избирателни секции

Чл. 71. (1) Гласуването и преброяването се извършва по избирателни секции.

(2) Кметът на общината образува със заповед избирателните секции на територията на общината не по-късно от 55 дни преди изборния ден и утвърждава тяхната номерация и адрес. Кметът на общината е длъжен да предостави подходящи помещения за избирателните секции. Помещенията трябва да осигурят нормалното протичане на гласуването в изборния ден.

(3) Заповедта на кмета по ал. 2 се обявява публично. Тя може да бъде обжалвана в срок до 7 дни пред областния управител, който се произнася в срок до три дни с решение, което не подлежи на обжалване.

(4) В срок не по-късно от 53 дни преди изборния ден кметовете на общини изпращат на Главна дирекция "Гражданска регистрация и административно обслужване" в Министерството на регионалното развитие и благоустройството списък с адресите на избирателните секции и уведомяват районната или общинската избирателна комисия.

(5) При създаване на нова община избирателните секции се образуват от назначения от областния управител временен кмет съгласно чл. 4, ал. 2 от Закона за местното самоуправление и местната администрация след консултации с упълномощени от централните ръководства, компетентни съгласно устава на партията или решението за образуване на коалицията от партии, представители на партиите и коалициите от партии, представени в Централната избирателна комисия. Заповедта се обявява публично и може да бъде обжалвана в срока по ал. 3.

(6) Районната или общинската избирателна комисия формира единните номера на избирателните секции в района или общината съобразно единната номерация на секциите, определена с решение на Централната избирателна комисия, не по-късно от 30 дни преди изборния ден.

Критерии за образуване на секциите

Чл. 72. (1) В една избирателна секция се включват до 1000 избиратели.

(2) В населените места се образуват толкова секции, колкото пъти числото 1000 се съдържа в броя на избирателите. При наличие на остатък може да се образува допълнителна секция.

(3) При териториално обособени населени места кметът на общината може да образува секции с не по-малко от 20 избиратели.

(4) При произвеждане на избори за общински съветници и кметове в населените места се образуват толкова секции, колкото пъти числото 1000 се съдържа в броя на избирателите. При остатък, по-голям или равен на 500, се образува отделна секция, а при остатък под 500 избирателите се разпределят между съседните секции, като по изключение по предложение на избирателната комисия може да се образува и отделна избирателна секция, но с не по-малко от 30 избиратели. В населени места с по-малко от 500 избиратели се образува една избирателна секция.

(5) Избирателните секции в градовете с районно деление се съобразяват с границите на района.

(6) При произвеждане на избори за народни представители, за членове на Европейския парламент от Република България и за президент и вицепрезидент на републиката се образуват избирателни секции в лечебни и здравни заведения, почивни домове, домове за стари хора и други социални заведения и в намиращи се извън страната плавателни съдове под българско знаме при наличие на не по-малко от 20 избиратели.

(7) (Изм. - ДВ, бр. 45 от 2011 г., в сила от 14.06.2011 г.) При произвеждане на избори за общински съветници и кметове се образуват избирателни секции в лечебни и здравни заведения, почивни домове, домове за стари хора и други социални заведения при наличие на не по-малко от 20 избиратели, които са живели през последните 6 месеца преди изборния ден в съответното населено място, на територията на което е съответното заведение.

(8) Избирателните секции по ал. 6 и 7 се образуват от ръководителите на заведенията и домовете и от капитаните на плавателните съдове, за което уведомяват кмета на общината, на чиято територия се намират заведенията и домовете, както и съответната районна или общинска избирателна комисия.

(9) Задържаните лица, спрямо които няма влязла в сила присъда, могат да гласуват в местата за задържане, когато там е възможно да се образува избирателна секция по реда на ал. 6 или 7.

Секции за избиратели с увреждания

Чл. 73. (1) Когато в сграда с повече от един етаж има секции и на горни етажи, районните или общинските избирателни комисии с решение определят секция на първия етаж (партер), която е с най-малък брой избиратели по избирателен списък, за гласуване на избиратели с увреждане на опорно-двигателния апарат или на зрението.

(2) Пред избирателната секция по ал. 1 се поставят табела и други обозначителни знаци, на които се отбелязва и допълнителното ѝ предназначение.

Раздел II.
Избирателни секции извън страната

Образуване на секциите

Чл. 74. (1) При произвеждане на избори за народни представители, за президент и вицепрезидент на републиката и за членове на Европейския парламент от Република България ръководителите на дипломатическите и консулските представителства на Република България образуват избирателни секции извън страната при спазване на законодателството на съответната държава.

(2) Ръководителите на дипломатическите и консулските представителства на Република България незабавно, но не по-късно от 70 дни преди изборния ден, трябва да поискат съгласието на приемащата държава за:

1. произвеждането на изборите;

2. разкриването на избирателни секции в дипломатическите и консулските представителства;

3. разкриването на избирателни секции извън дипломатическите и консулските представителства - само когато законодателството на приемащата държава изрично допуска това;

4. разкриване на избирателни секции в държава, където Република България няма дипломатическо или консулско представителство, но има дипломатически отношения и е назначила акредитиран посланик - само когато законодателството на приемащата държава изрично допуска това.

(3) Ръководителите на дипломатическите и консулските представителства уведомяват незабавно Министерството на външните работи за получените отговори от приемащата държава. Министерството на външните работи незабавно уведомява Централната избирателна комисия.

(4) Избирателните секции по ал. 1 се образуват:

1. в населените места, където има дипломатическо или консулско представителство - при наличие на не по-малко от 20 избиратели, заявили желание да гласуват не по-късно от 25 дни преди изборния ден;

2. извън т. 1 - при наличие на съгласие от приемащата държава и за не по-малко от 100 избиратели, заявили желание да гласуват не по-късно от 25 дни преди изборния ден; при произвеждане на избори за членове на Европейския парламент от Република България такива секции се образуват само в държави - членки на Европейския съюз.

(5) Ръководителите на дипломатическите и консулските представителства на Република България не по-късно от 23 дни преди изборния ден предоставят на Централната избирателна комисия информация за постъпилите заявления по ал. 4, т. 2. Централната избирателна комисия не по-късно от 21 дни преди изборния ден определя населените места, в които ще се образуват избирателни секции.

Образуване на нови секции

Чл. 75. Когато броят на избирателите, заявили желанието си да гласуват по чл. 74, ал. 4, е повече от 1000, се образува нова избирателна секция.

Глава шеста.
ПАРТИИ, КОАЛИЦИИ ОТ ПАРТИИ И ИНИЦИАТИВНИ КОМИТЕТИ

Раздел I.
Участие в изборите

Общи изисквания

Чл. 76. (1) Всяка партия може да участва във всеки отделен вид избори самостоятелно или в коалиция от партии с други партии.

(2) Всяка партия може да участва във всеки отделен вид избори само в една коалиция от партии.

(3) Всяка партия или коалиция от партии, регистрирана в Централната избирателна комисия, може да участва в изборите за общински съветници, кметове на общини и кметове на кметства в състава на различни за всеки отделен вид избори местни коалиции от партии или самостоятелно.

(4) Инициативни комитети за издигане на независими кандидати могат да се създават и участват във всеки отделен вид избори.

Правила за наименованията

Чл. 77. (1) Наименованието или абревиатурата на коалиция от партии не може да повтаря наименованието или абревиатурата на партия, регистрирана по Закона за политическите партии преди датата на обнародване в "Държавен вестник" на указа на президента за насрочване на изборите, включително чрез прибавянето към тях на думи, букви, цифри или други знаци.

(2) Забраната по ал. 1 не се прилага, когато наименованието или абревиатурата на коалицията от партии повтаря наименованието или абревиатурата на някоя от участващите в състава й партии.

(3) Наименованието или абревиатурата на участващите партии в състава на коалиция от партии може да се добавя в скоби към наименованието или абревиатурата на коалицията от партии.

(4) Централната избирателна комисия при всички видове избори и съответната общинска избирателна комисия при избори за общински съветници и кметове извършва проверка за изпълнението на изискванията на ал. 1 и 2. При установяване на непълноти се дават незабавно указания за отстраняването им в срок до три дни, но не по-късно от крайния срок за регистрация.

(5) В случай че указанията по ал. 4 не са изпълнени в срок, се отказва регистрация.

(6) Отказът за регистрация на Централната избирателна комисия може да се обжалва пред Върховния административен съд по реда на чл. 26, ал. 8.

(7) Отказът за регистрация на общинската избирателна комисия може да се обжалва пред Централната избирателна комисия по реда на чл. 33, ал. 3.

Раздел II.
Депозит за участие в изборите

Внасяне на депозит

Чл. 78. За участие във всеки един от изборите за народни представители, за президент и вицепрезидент на републиката и за членове на Европейския парламент от Република България партиите и инициативните комитети внасят безлихвен депозит по сметка в Българската народна банка.

Размер на депозита и възстановяване

Чл. 79. (1) За изборите за народни представители, за президент и вицепрезидент на републиката и за членове на Европейския парламент от Република България депозитът по чл. 78 за партиите и инициативните комитети е 10 000 лв.

(2) В срок 7 дни от обявяване на окончателните резултати от изборите с решение на Централната избирателна комисия депозитът се възстановява на:

1. партиите:

а) (обявена за противоконституционна в частта относно думите "две на сто" с РКС № 4 от 2011 г. - ДВ, бр. 36 от 2011 г., изм. - ДВ, бр. 45 от 2011 г., в сила от 14.06.2011 г.) които самостоятелно са получили не по-малко от едно на сто от действителните гласове на национално ниво;

б) (обявена за противоконституционна в частта относно думите "две на сто" с РКС № 4 от 2011 г. - ДВ, бр. 36 от 2011 г., изм. - ДВ, бр. 45 от 2011 г., в сила от 14.06.2011 г.) ако коалициите от партии, в които са участвали, са получили не по-малко от едно на сто от действителните гласове на национално ниво;

2. инициативните комитети, чиито кандидати са получили:

а) гласове не по-малко от една четвърт от районната избирателна квота в изборите за народни представители;

б) (обявена за противоконституционна в частта относно думите "две на сто" с РКС № 4 от 2011 г. - ДВ, бр. 36 от 2011 г., изм. - ДВ, бр. 45 от 2011 г., в сила от 14.06.2011 г.) не по-малко от едно на сто от действителните гласове в изборите за президент и вицепрезидент на републиката и за членове на Европейския парламент от Република България.

Невъзстановени суми. Отчитане на сумите

Чл. 80. (1) Невъзстановените суми от депозити по чл. 79, ал. 2 постъпват в Център "Фонд за лечение на деца" към министъра на здравеопазването.

(2) Сумите от депозити по чл. 79 не се смятат за разходи на партиите и инициативните комитети, свързани с финансирането на предизборната кампания.

Раздел III.
Регистрация на партиите и коалициите от партии при избори за народни представители, за президент и вицепрезидент на републиката и за членове на Европейския парламент от Република България

Участие в изборите

Чл. 81. В изборите участват партиите и коалициите от партии, регистрирани в Централната избирателна комисия.

Регистрация на партии

Чл. 82. (1) Не по-късно от 60 дни преди изборния ден по решение на централните ръководства на партиите, компетентни съгласно устава, се представя в Централната избирателна комисия заявление за регистрация. Заявлението се подписва от лицето, представляващо партията според актуалната й съдебна регистрация. Заявлението може да бъде подписано и от лица, изрично упълномощени от представляващия партията.

(2) В заявлението по ал. 1 се посочват:

1. пълното или съкратено наименование на партията според съдебната й регистрация;

2. пълното или съкратено наименование на партията, заявено за отпечатване върху бюлетините (бюлетината);

3. искане за регистрация за участие в изборите;

4. адрес и телефон за връзка.

(3) Към заявлението за регистрация партията представя:

1. заверен препис от решението на Софийския градски съд за вписване на партията в регистъра на политическите партии;

2. удостоверение за актуално правно състояние към датата на насрочване на изборите;

3. заверено от партията копие от броя на "Държавен вестник", в който е обнародвано решението за регистрацията на партията, или други документи според изискванията на действащото към момента на регистрацията й законодателство;

4. образец от подписа на представляващия партията;

5. образец от печата на партията;

6. банков документ за внесен депозит по чл. 79, ал. 1;

7. списък, съдържащ имената, единния граждански номер и саморъчен подпис на не по-малко от 7000 избиратели, подкрепящи регистрацията; при избори за членове на Европейския парламент от Република България регистрацията на партията може да бъде подкрепена и от избиратели - граждани на друга държава - членка на Европейския съюз, като в списъците се посочват имената, номерът на удостоверението за пребиваване и датата на регистрация, посочена в него, и подпис;

8. удостоверение от Сметната палата по чл. 37, ал. 1 от Закона за политическите партии за внесени финансови отчети на партията за всяка от последните три години, а за новорегистрираните партии - от датата на съдебната им регистрация;

9. заверен от Софийския градски съд препис от устава;

10. удостоверение от съда за подадени заявления за спазване на изискванията на чл. 19а от Закона за политическите партии;

11. удостоверение за актуална банкова сметка, по която ще се обслужва предизборната кампания;

12. пълномощно от представляващото съответната партия лице, в случаите когато документите се подават от упълномощени лица.

(4) Личните данни по ал. 3, т. 7 се обработват и предоставят при спазване изискванията на Закона за защита на личните данни.

Проверка на документите и отказ за регистрация

Чл. 83. (1) Централната избирателна комисия извършва проверка на документите по чл. 82, а списъците по чл. 82, ал. 3, т. 7 се предават незабавно на Главна дирекция "Гражданска регистрация и административно обслужване" в Министерството на регионалното развитие и благоустройството за проверка. При установяване на непълноти Централната избирателна комисия дава незабавно указания за отстраняването им в срок до три дни, но не по-късно от крайния срок за регистрация.

(2) В случай че указанията по ал. 1 не са изпълнени в срок, Централната избирателна комисия отказва регистрация.

(3) Отказът за регистрация може да се обжалва пред Върховния административен съд по реда на чл. 26, ал. 8. Когато съдът отмени обжалваното решение, Централната избирателна комисия незабавно регистрира партията за участие в изборите, независимо дали срокът по чл. 82, ал. 1 е изтекъл, но не по-късно от 50 дни преди изборния ден.

(4) Главна дирекция "Гражданска регистрация и административно обслужване" в Министерството на регионалното развитие и благоустройството извършва проверката по ал. 1 не по-късно от 57 дни преди изборния ден.

(5) Когато след изтичане на крайния срок за регистрация се установи, че партията не отговаря на изискванията на чл. 82, ал. 3, т. 7, регистрацията й се заличава с решение, което се съобщава веднага на партията и подлежи на обжалване по реда на чл. 26, ал. 8.

Регистрация на коалиции от партии

Чл. 84. (1) Коалиции от партии за участие в изборите могат да образуват само партиите, регистрирани в Централната избирателна комисия по реда на чл. 82.

(2) Коалициите от партии по ал. 1 се регистрират въз основа на заявление за регистрация, представено в Централната избирателна комисия не по-късно от 50 дни преди изборния ден. Заявлението се подписва от лицата, представляващи коалицията от партии според решението за образуването й. Заявлението може да бъде подписано и от лица, изрично упълномощени от представляващите коалицията.

(3) В заявлението по ал. 2 се посочват:

1. пълното или съкратено наименование на коалицията от партии според решението за образуването й;

2. пълното или съкратено наименование на коалицията от партии, заявено за отпечатване върху бюлетините (бюлетината);

3. искане за регистрация за участие в изборите;

4. адрес и телефон за връзка.

(4) Към заявлението за регистрация коалицията от партии представя:

1. удостоверение за регистрация по чл. 26, ал. 1, т. 10 за всяка от участващите в нея партии;

2. решение за образуване на коалицията от партии, подписано от лицата, представляващи партиите;

3. образец от подписите на лицата, представляващи коалицията от партии;

4. образец от печата на коалицията от партии, ако има такъв;

5. удостоверение за новооткрита банкова сметка на името на една от включените в състава й партии, която ще обслужва само предизборната кампания;

6. пълномощно от лицата, представляващи коалицията от партии, в случаите, когато документите се подават от упълномощени лица.

(5) Централната избирателна комисия извършва проверка на заявлението и приложените към него документи. При установяване на непълноти Централната избирателна комисия дава незабавно указания за отстраняването им в срок до три дни, но не по-късно от крайния срок за регистрация.

(6) В случай че указанията по ал. 5 не са изпълнени в срок, Централната избирателна комисия отказва регистрация.

(7) Отказът за регистрация може да се обжалва пред Върховния административен съд по реда на чл. 26, ал. 8.

Промени в състава на коалиция от партии

Чл. 85. (1) Промени в състава на коалиция от партии, настъпили след регистрацията й в Централната избирателна комисия, се извършват след подаване на заявление и представяне на решение за промени, което трябва да отговаря на условията за образуване на коалицията от партии не по-късно от 50 дни преди изборния ден.

(2) В случай че в коалицията от партии се включват нови партии, те представят не по-късно от 50 дни преди изборния ден документите по чл. 84, ал. 4, т. 1.

(3) В случай че една или повече партии напуснат коалицията от партии, регистрацията й се запазва, ако в нея са останали най-малко две партии.

(4) Промените, настъпили в състава на коалиция от партии, се отбелязват в регистъра на Централната избирателна комисия след подаване на заявление от лицето, представляващо партията, или от представляващите коалицията от партии лица не по-късно от 32 дни преди изборния ден.

(5) Централната избирателна комисия заличава от наименованието на коалицията от партии не по-късно от 32 дни преди изборния ден партиите, които са напуснали състава й.

Условия за участие

Чл. 86. (1) Партия, включена в състава на коалиция от партии, не може да участва самостоятелно на изборите.

(2) Партия, включена в състава на коалиция от партии, която след регистрацията на коалицията от партии, но не по-късно от 32 дни преди изборния ден, напусне състава й, може да участва на изборите самостоятелно с регистрацията си по чл. 82.

Списъци след регистрацията

Чл. 87. Централната избирателна комисия изпраща на районните избирателни комисии списък на регистрираните партии и коалиции от партии незабавно след приключване на регистрацията на коалициите от партии, както и информация за извършените промени в състава и наименованието на коалициите от партии по реда на чл. 85, ал. 4 и 5.

Раздел IV.
Регистрация на партиите и коалициите от партии при избори за общински съветници и кметове

Участие в изборите

Чл. 88. (1) В изборите участват партиите и коалициите от партии, регистрирани в Централната избирателна комисия и в съответната общинска избирателна комисия.

(2) В изборите участват и регистрирани в съответната общинска избирателна комисия местни коалиции от партии, в състава на които участват само регистрирани в Централната избирателна комисия партии или коалиции от партии.

Регистрация на партии

Чл. 89. (1) Не по-късно от 75 дни преди изборния ден по решение на централните ръководства на партиите, компетентни съгласно устава, се представя в Централната избирателна комисия заявление за регистрация. Заявлението се подписва от лицето, представляващо партията според актуалната й съдебна регистрация. Заявлението може да бъде подписано и от лица, изрично упълномощени от представляващите партията.

(2) В заявлението по ал. 1 се посочват:

1. пълното или съкратено наименование на партията според съдебната й регистрация;

2. искане за регистрация за участие в изборите;

3. адрес и телефон за връзка.

(3) Към заявлението за регистрация партията представя:

1. заверен препис от решението на Софийския градски съд за вписване на партията в регистъра на политическите партии;

2. удостоверение за актуално правно състояние към датата на насрочване на изборите;

3. заверено от партията копие от броя на "Държавен вестник", в който е обнародвано решението за регистрацията на партията, или други документи според изискванията на действащото към момента на регистрацията й законодателство;

4. образец от подписа на представляващия партията;

5. образец от печата на партията;

6. удостоверение от Сметната палата по чл. 37, ал. 1 от Закона за политическите партии за внесени финансови отчети на партията за всяка от

последните три години, а за новорегистрираните партии - от датата на съдебната им регистрация;

7. заверен от Софийския градски съд препис от устава;

8. удостоверение от съда за подадени заявления за спазване на изискванията на чл. 19а от Закона за политическите партии;

9. удостоверение за актуална банкова сметка, по която ще се обслужва предизборната кампания;

10. пълномощно от представляващото съответната партия лице, в случаите когато документите се подават от упълномощени лица;

11. списък, съдържащ имената, единния граждански номер и саморъчен подпис на не по-малко от 7000 избиратели, подкрепящи регистрацията; регистрацията на партията може да бъде подкрепена и от избиратели - граждани на друга държава - членка на Европейския съюз, като в списъците се посочват имената, номерът на удостоверението за пребиваване и датата на регистрация, посочена в него, и подпис.

Проверка на документите и отказ за регистрация

Чл. 90. (1) Централната избирателна комисия извършва проверка на документите по чл. 89, а списъците по чл. 89, ал. 3, т. 11 се предават незабавно на Главна дирекция "Гражданска регистрация и административно обслужване" в Министерството на регионалното развитие и благоустройството за проверка. При установяване на непълноти Централната избирателна комисия дава незабавно указания за отстраняването им в срок до три дни, но не по-късно от крайния срок за регистрация.

(2) В случай че указанията по ал. 1 не са изпълнени в срок, Централната избирателна комисия отказва регистрация.

(3) Отказът за регистрация може да се обжалва пред Върховния административен съд по реда на чл. 26, ал. 8. Когато съдът отмени обжалваното решение, Централната избирателна комисия незабавно регистрира партията за участие в изборите, независимо дали срокът по чл. 89, ал. 1 е изтекъл, но не по-късно от 65 дни преди изборния ден.

(4) Главна дирекция "Гражданска регистрация и административно обслужване" в Министерството на регионалното развитие и благоустройството извършва проверката по ал. 1 не по-късно от 72 дни преди изборния ден.

(5) Когато след изтичане на крайния срок за регистрация се установи, че партията не отговаря на изискванията на чл. 89, ал. 3, т. 11, регистрацията й се заличава с решение, което се съобщава веднага на партията и подлежи на обжалване по реда на чл. 26, ал. 8.

Регистрация на коалиции от партии

Чл. 91. (1) В Централната избирателна комисия се регистрират само коалиции от партии, които са образувани от партиите, регистрирани в Централната избирателна комисия по реда на чл. 89.

(2) Коалициите от партии по ал. 1 се регистрират въз основа на заявление за регистрация, представено в Централната избирателна комисия не по-късно от 65 дни преди изборния ден. Заявлението се подписва от лицата, представляващи коалицията от партии според решението за образуването й.

Заявлението може да бъде подписано и от лица, изрично упълномощени от представляващите коалицията от партии.

(3) В заявлението по ал. 2 се посочват:

1. пълното или съкратено наименование на коалицията от партии според решението за образуването й;

2. искане за регистрация за участие в изборите;

3. адрес и телефон за връзка.

(4) Към заявлението за регистрация коалицията от партии представя:

1. удостоверение за регистрация по чл. 26, ал. 1, т. 10 за всяка от участващите в нея партии;

2. решение за образуване на коалицията от партии, подписано от лицата, представляващи партиите;

3. образец от подписите на лицата, представляващи коалицията от партии;

4. образец от печата на коалицията от партии, ако има такъв;

5. удостоверение за новооткрита банкова сметка на името на една от включените в състава й партии, която ще обслужва само предизборната кампания;

6. пълномощно от представляващите коалицията от партии лица, в случаите когато документите се подават от упълномощени лица.

(5) Централната избирателна комисия извършва проверка на заявлението и приложените към него документи. При установяване на непълноти Централната избирателна комисия дава незабавно указания за отстраняването им в срок до три дни, но не по-късно от крайния срок за регистрация.

(6) В случай че указанията по ал. 5 не са изпълнени в срок, Централната избирателна комисия отказва регистрация.

(7) Отказът за регистрация може да се обжалва пред Върховния административен съд по реда на чл. 26, ал. 8.

Промени в състава на коалиция от партии

Чл. 92. (1) Промени в състава на коалиция от партии, настъпили след регистрацията й в Централната избирателна комисия, се извършват след подаване на заявление и представяне на решение за промени, което трябва да отговаря на условията за образуване на коалицията от партии не по-късно от 65 дни преди изборния ден.

(2) В случай че в коалицията от партии се включват нови партии, те представят не по-късно от 65 дни преди изборния ден документите по чл. 91, ал. 4, т. 1.

(3) В случай че една или повече партии напуснат коалицията от партии, регистрацията й се запазва, ако в нея са останали най-малко две партии.

(4) Промените, настъпили в състава на коалиция от партии, се отбелязват в регистъра на Централната избирателна комисия след подаване на заявление от лицето, представляващо партията, или от представляващите коалицията от партии лица не по-късно от 55 дни преди изборния ден.

(5) Централната избирателна комисия заличава от наименованието на коалицията от партии не по-късно от 55 дни преди изборния ден партиите, които са напуснали състава й.

(6) Партия, включена в състава на коалиция от партии, която след регистрацията на коалицията от партии, но не по-късно от 55 дни преди изборния ден напусне състава й, може да участва на изборите самостоятелно, ако се регистрира в общинската избирателна комисия в срока по чл. 94, ал. 1.

Изпращане на списък

Чл. 93. Централната избирателна комисия изпраща на общинските избирателни комисии списък на регистрираните партии и коалиции от партии незабавно след приключване на регистрацията, както и информация за извършените промени в състава и наименованията на коалициите от партии по реда на чл. 92, ал. 4 и 5.

Общи правила за регистрация в общинската избирателна комисия

Чл. 94. (1) Партиите и коалициите от партии, регистрирани в Централната избирателна комисия, както и образуваните местни коалиции от партии, които ще участват в изборите за общински съветници и кметове в съответната община, се регистрират в съответната общинска избирателна комисия не по-късно от 55 дни преди изборния ден.

(2) Партиите от състава на една коалиция от партии, регистрирана в Централната избирателна комисия, не могат да се регистрират самостоятелно в общинска избирателна комисия, нито да влизат поотделно, извън коалицията от партии, в която са регистрирани в Централната избирателна комисия, в други коалиции от партии на територията на общината.

Регистрация в общинската избирателна комисия

Чл. 95. (1) Партиите и коалициите от партии, регистрирани в Централната избирателна комисия, както и образуваните местни коалиции от партии, се регистрират за участие в изборите за общински съветници и кметове въз основа на заявление за регистрация, представено в съответната общинска избирателна комисия не по-късно от 55 дни преди изборния ден. В заявлението се посочва за кой вид избори се иска регистрация. За всеки отделен вид избори се подава отделно заявление.

(2) Заявлението по ал. 1 се представя по решение на централното ръководство на партията, компетентно съгласно устава, или ръководството на коалицията от партии, компетентно съгласно решението за образуване на коалицията. Заявлението се подписва от лицето, представляващо партията, или от представляващите коалицията от партии лица, или от изрично упълномощени от тях лица.

(3) В заявлението по ал. 1 се посочват:

1. пълното или съкратено наименование на партията или коалицията от партии, което ще бъде изписано в бюлетината;

2. искане за регистрация за участие в изборите с посочване за кой вид избори се иска да бъде извършена регистрацията;

3. адрес и телефон за връзка.

(4) Към заявлението се прилагат:

1. копие от удостоверението за регистрация на партията или коалицията от партии в Централната избирателна комисия;

2. решение за образуване на коалицията от партии, подписано от лицата, представляващи партиите;

3. пълномощно на лицата, упълномощени да представляват партията или коалицията от партии пред общинската избирателна комисия, в случаите когато документите се подават от упълномощени лица.

(5) Към заявлението на местна коалиция от партии, различна от регистрираната в Централната избирателна комисия, се прилагат:

1. решение за образуване на коалицията от партии, в което се посочва кой е упълномощен да я представлява и за кои избори се създава; решението трябва да е подписано от упълномощени представители на съставящите я партии и коалиции от партии; когато решението е за участие в повече от един вид избори в общинската избирателна комисия, се представя само един оригинал за съответната община;

2. образец от подписите на лицата, представляващи коалицията от партии;

3. образец от печата на коалицията от партии, ако има такъв;

4. пълномощни на лицата, подписали решението за образуване на коалицията от партии;

5. удостоверение за регистрация по чл. 26, ал. 1, т. 10 за всяка от участващите в коалицията партии или коалиции от партии;

6. удостоверение за новооткрита банкова сметка на името на една от включените в състава й партии, която ще обслужва само предизборната кампания.

(6) Общинската избирателна комисия извършва проверка на заявлението и приложените към него документи. При установяване на непълноти общинската избирателна комисия дава незабавно указания за отстраняването им в срок до три дни, но не по-късно от крайния срок за регистрация.

(7) В случай че указанията по ал. 6 не са изпълнени в срок, общинската избирателна комисия отказва регистрация.

(8) Отказът на общинската избирателна комисия може да се обжалва пред Централната избирателна комисия по реда на чл. 33, ал. 3.

Раздел V.
Регистрация на инициативните комитети

Участие в изборите

Чл. 96. В изборите участват инициативните комитети, регистрирани във:

1. Централната избирателна комисия - при избори за президент и вицепрезидент на републиката и за членове на Европейския парламент от Република България;

2. районните избирателни комисии - при избори за народни представители;

3. общинските избирателни комисии - при избори за общински съветници и кметове.

Създаване, представителност и ред за регистриране

Чл. 97. (1) За издигане на независим кандидат се създава инициативен комитет от трима до 7 избиратели с постоянен адрес или адрес на пребиваване - за гражданите на друга държава - членка на Европейския съюз, на:

1. територията на изборния район - при избори за народни представители и за общински съветници и кметове;

2. територията на страната - при избори за членове на Европейския парламент от Република България.

(2) За издигане на кандидати за президент и вицепрезидент на републиката се създава инициативен комитет с не по-малко от 21 избиратели с постоянен адрес на територията на страната.

(3) Всеки избирател може да участва само в един инициативен комитет.

(4) Членовете на инициативния комитет определят с решение лицето, което да го представлява.

(5) Инициативният комитет представя заявление за регистрация, подписано от всички членове на инициативния комитет, не по-късно от:

1. 60 дни преди изборния ден при избори за президент и вицепрезидент на републиката и за членове на Европейския парламент от Република България;

2. 50 дни преди изборния ден при избори за народни представители;

3. 55 дни преди изборния ден при избори за общински съветници и кметове.

(6) Заявлението по ал. 5 се подава от лицето, представляващо инициативния комитет.

(7) В заявлението по ал. 5 се посочват:

1. имената и единният граждански номер на избирателите по ал. 1, т. 1 - при избори за народни представители и по ал. 2; имената и единният граждански номер (личен номер) на избирателите по ал. 1, т. 1 - при избори за общински съветници и кметове и по т. 2;

2. за издигане кандидатурата на кой гражданин за независим кандидат се създава инициативният комитет;

3. искане за регистрация на инициативния комитет за участие в изборите;

4. адрес и телефон за връзка.

(8) Към заявлението по ал. 5 се прилагат:

1. решение за създаване на инициативния комитет и решение за определяне на лицето, което да го представлява;

2. нотариално заверени образци от подписите на лицата, участващи в инициативния комитет;

3. декларация по образец, подписана от всеки член на инициативния комитет, че отговаря на условията по чл. 3;

4. декларация по образец, подписана от всеки член на инициативния комитет, че няма да обработва и предоставя личните данни на включените в подписката за подкрепа на независимия кандидат лица за други цели, освен предвидените в този кодекс;

5. удостоверение за новооткрита банкова сметка на лицето, представляващо инициативния комитет, която ще обслужва само предизборната кампания.

(9) Съответната избирателна комисия извършва проверка на заявлението и приложените към него документи. При установяване на непълноти съответната избирателна комисия дава незабавно указания за отстраняването им в срок до три дни, но не по-късно от крайния срок за регистрация.

(10) В случай че указанията по ал. 9 не са изпълнени в срок, съответната избирателна комисия отказва регистрация.

(11) Отказът на Централната избирателна комисия може да се обжалва пред Върховния административен съд по реда на чл. 26, ал. 8.

(12) Отказът на районната или общинската избирателна комисия може да се обжалва пред Централната избирателна комисия по реда на чл. 29, ал. 3, съответно по реда на чл. 33, ал. 3.

Глава седма.
КАНДИДАТИ

Раздел I.
Общи положения

Издигане на кандидати

Чл. 98. (1) Кандидати за всеки вид избор могат да издигат партии, коалиции от партии и инициативни комитети на избирателите за издигане на независими кандидати.

(2) Партиите и коалициите от партии, които издигат кандидати, трябва да отговарят на изискванията на Закона за политическите партии и на изискванията на този кодекс.

Кандидатски листи

Чл. 99. (1) Кандидатите, издигнати от партии и коалиции от партии, се подреждат в кандидатски листи.

(2) Коалициите от партии участват в изборите с обща кандидатска листа. Участващите в тях партии не могат да участват със самостоятелни листи.

(3) Всеки независим кандидат, както и кандидатите за кметове образуват самостоятелна кандидатска листа.

(4) Независим кандидат не може да бъде включван в кандидатска листа на партия или коалиция от партии.

Лица, които не могат да бъдат регистрирани

Чл. 100. Не могат да бъдат посочвани и регистрирани като кандидати от името на партии и коалиции от партии военнослужещите от въоръжените сили, служителите в дипломатическата служба, служителите от Министерството на вътрешните работи, държавните служители от Държавна агенция

"Национална сигурност", съдии, прокурори и следователи, както и други лица, за които със закон е забранено членство в политическа партия. Тези граждани могат да участват в изборите като независими кандидати.

Застъпници

Чл. 101. (1) Всеки кандидат може да има застъпници, които го подпомагат и представляват неговите интереси пред държавните органи, обществените организации и избирателните комисии.

(2) Кандидатите, включени в една кандидатска листа, могат да бъдат представлявани най-много от двама застъпници в една избирателна секция в изборния ден.

(3) При произвеждане на избори за общински съветници и кметове кандидатите, включени в една кандидатска листа, включително кандидатите за кметове, издигнати от една и съща партия или коалиция от партии, могат да бъдат представлявани общо от двама застъпници в една избирателна секция в изборния ден за всички видове избори.

Статут на кандидатите

Чл. 102. (1) От регистрирането на кандидатските листи до обявяване на резултатите от изборите кандидатите и застъпниците имат качество на длъжностни лица по смисъла на Наказателния кодекс.

(2) Когато регистрацията на кандидат е заличена, правата и задълженията по ал. 1 се прекратяват от деня на заличаването. Прекратяването е в сила и за неговите застъпници.

Неприкосновеност

Чл. 103. (1) От датата на регистрацията регистрираните кандидати не могат да бъдат задържани или привличани като обвиняеми освен в случаите на заварено тежко престъпление.

(2) Когато регистрацията на кандидат е заличена, правата по ал. 1 се прекратяват от деня на заличаването.

(3) Разпоредбата на ал. 1 не се прилага, когато регистрираните кандидати са били задържани или привлечени като обвиняеми преди датата на регистрация.

Отпуск

Чл. 104. (1) Кандидатите, които заемат държавна служба, прекъсват изпълнението й след регистрацията си и ползват по избор неплатен служебен или платен годишен отпуск за периода от регистрацията до обявяване на резултатите от изборите включително.

(2) Отпускът се зачита за трудов или служебен и осигурителен стаж.

(3) Когато регистрацията е заличена, отпускът по ал. 1 се прекъсва от деня на заличаването. Когато заличаването е отменено, се смята, че отпускът не е прекъсван.

(4) Разпоредбите на ал. 1 не се прилагат за министър-председателя, заместник министър-председателите, министрите, президента и вицепрезидента на републиката. Техните пълномощия продължават и след регистрирането им като кандидати.

(5) Разпоредбите на ал. 1 - 3 се прилагат и за кандидатите за членове на Европейския парламент от Република България, които заемат една от длъжностите по чл. 121.

Заемане на предишна длъжност

Чл. 105. (1) Избраните кандидати за народни представители, президент на републиката, вицепрезидент на републиката, членове на Европейския парламент от Република България или кметове, работещи в държавни или общински учреждения или предприятия, търговски дружества с повече от 50 на сто държавно или общинско участие в капитала или бюджетни организации, имат право след прекратяване на пълномощията им да заемат предишната си длъжност, а в случаите, когато тя е закрита - друга равностойна длъжност в същото или с тяхно съгласие в друго държавно или общинско учреждение или предприятие, търговско дружество с повече от 50 на сто държавно или общинско участие в капитала или бюджетна организация.

(2) Когато предишната длъжност на избрания кандидат е заета от друго лице, правоотношението с това лице се прекратява без предизвестие.

(3) Разпоредбите на ал. 1 и 2 не се прилагат, когато избраните кандидати са заемали друга изборна или мандатна длъжност.

(4) Мандатът на избраните кандидати за членове на Европейския парламент от Република България, които заемат друга изборна длъжност, се прекратява 7 дни преди датата на откриване на първото заседание на Европейския парламент.

Раздел II.
Кандидати за народни представители

Подреждане и брой на кандидатите

Чл. 106. (1) Кандидатите за народни представители се подреждат от партиите и коалициите от партии в кандидатски листи по многомандатни изборни райони.

(2) Коалициите от партии участват в изборите с обща кандидатска листа във всеки отделен многомандатен изборен район.

(3) Броят на кандидатите в една кандидатска листа не може да надхвърля удвоения брой мандати в многомандатния изборен район.

Действителност на регистрацията

Чл. 107. (1) Кандидат за народен представител може да бъде предложен за регистриране само от една партия или коалиция от партии най-много в два многомандатни изборни района.

(2) Когато кандидат бъде регистриран от повече от една партия, коалиция от партии или инициативен комитет, действителна е първата по време регистрация.

(3) Когато кандидат по ал. 1 бъде регистриран в повече от два изборни района, действителни са първите две по време регистрации.

(4) Независим кандидат може да бъде предложен за регистриране само от един инициативен комитет и само в един многомандатен изборен район.

(5) Когато независим кандидат бъде регистриран в повече от един изборен район, действителна е първата по време регистрация.

(6) Районните избирателни комисии уведомяват Централната избирателна комисия за регистрираните кандидати не по-късно от 24 часа след изтичане на срока за регистрация.

(7) Централната избирателна комисия констатира и обявява за недействителни регистрациите, извършени в нарушение на ал. 1 и 4. Решението се обявява незабавно и се уведомяват районната избирателна комисия и съответните кандидати, партии, коалиции от партии и инициативни комитети.

(8) Решението на Централната избирателна комисия за обявяване недействителността на регистрацията на кандидатите по ал. 7 може да се обжалва пред Върховния административен съд по реда на чл. 26, ал. 8.

Регистриране на листи

Чл. 108. (1) Регистрирането на кандидатските листи се извършва от районните избирателни комисии след представяне на:

1. предложение от централното ръководство на съответната партия, компетентно съгласно устава, или ръководството на съответната коалиция от партии, компетентно съгласно решението за образуване на коалицията от партии, с имената, единния граждански номер и постоянния адрес на кандидатите; предложението се подписва от представляващия партията или представляващите коалицията от партии лица или от изрично упълномощени от тях лица; към предложението се прилага решението на партията или коалицията от партии, взето от компетентния съгласно устава на партията или решението за образуване на коалицията от партии орган, за издигането и подреждането на кандидатите в кандидатската листа;

2. предложение от инициативния комитет с имената, единния граждански номер и постоянния адрес на кандидата; предложението се подписва от представляващото инициативния комитет лице;

3. заявления от кандидатите, че са съгласни да бъдат регистрирани от предложилите ги партии, коалиции от партии или инициативни комитети;

4. декларации по образец от кандидатите, че отговарят на условията по чл. 4, ал. 1, в които посочват своя постоянен адрес и единен граждански номер;

5. декларация по образец от кандидатите, че отговарят на условията по чл. 107, ал. 1 и 4;

6. решение за образуване на коалицията от партии, подписано от лицата, представляващи партиите;

7. пълномощно на лицата, упълномощени да представляват партията или коалицията от партии пред районната избирателна комисия, в случаите, когато документите се подават от упълномощени лица.

(2) Регистрирането на кандидатските листи в районните избирателни комисии се извършва не по-късно от 32 дни преди изборния ден.

(3) Документите по ал. 1 се завеждат в отделен регистър с пореден номер. Последователността на постъпването на документите определя поредността на вписване в регистъра на районната избирателна комисия.

Подписка за независим кандидат

Чл. 109. (1) Независим кандидат за народен представител може да се регистрира само в един многомандатен изборен район. За регистрацията на независимия кандидат в подкрепа на кандидатурата му са необходими не по-малко от 3 на сто, но не повече от 5000 избиратели с постоянен адрес на територията на района.

(2) Избирател, който подкрепя участието в изборите на независим кандидат, удостоверява това с подписа си пред член на инициативния комитет. Избирателят посочва също имената, единния граждански номер и постоянния си адрес. Всеки избирател може да участва само в една подписка.

(3) Членът на инициативния комитет по ал. 2 обработва и предоставя личните данни при спазване изискванията на Закона за защита на личните данни и носи отговорност като администратор по смисъла на чл. 3, ал. 2 от Закона за защита на личните данни.

(4) Подписката се предава на районната избирателна комисия, заедно с банков документ за внесен депозит по чл. 79, ал. 1 и с документите по чл. 108, ал. 1, т. 2, 3, 4 и 5, не по-късно от 32 дни преди изборния ден. Районната избирателна комисия предава незабавно подписката на съответното териториално звено на Главна дирекция "Гражданска регистрация и административно обслужване" в Министерството на регионалното развитие и благоустройството, която извършва проверка не по-късно от 29 дни преди изборния ден.

Установяване на резултат от подписка

Чл. 110. (1) Районната избирателна комисия в срок не по-късно от 29 дни преди изборния ден установява резултата от подписките по чл. 109 и незабавно уведомява Централната избирателна комисия.

(2) Когато районната или Централната избирателна комисия установи, че независим кандидат не е подкрепен от необходимия брой избиратели, регистрацията му се заличава с решение, което незабавно се изпраща на инициативния комитет. Когато решението е взето от Централната избирателна комисия, тя незабавно го изпраща на районната избирателна комисия, която незабавно го изпраща на инициативния комитет.

(3) Решението на районната избирателна комисия по ал. 2 може да се обжалва пред Централната избирателна комисия в срок до 24 часа от съобщаването му. Централната избирателна комисия се произнася в срок до 24 часа от постъпване на жалбата с решение, което не подлежи на обжалване. Решението на Централната избирателна комисия по ал. 2 може да се обжалва пред Върховния административен съд по реда на чл. 26, ал. 8.

Отказ за регистрация

Чл. 111. (1) Районната избирателна комисия извършва проверка дали са изпълнени изискванията на този раздел и при установяване на непълноти дава указания и срок за отстраняването им.

(2) В случай че указанията по ал. 1 не са изпълнени в срок, районната избирателна комисия отказва да регистрира за участие в изборите съответните кандидати.

(3) Отказът по ал. 2 може да се обжалва пред Централната избирателна комисия по реда на чл. 29, ал. 3.

(4) При отказ за регистрация или при обявяване на недействителност на регистрацията на кандидат от листа на партия или коалиция от партии партията или коалицията от партии може не по-късно от 20 дни преди изборния ден да предложи за регистриране друг кандидат.

(5) Когато някой от кандидатите в регистрирана кандидатска листа на партия или коалиция от партии почине или изпадне в трайна невъзможност да участва в изборите, партията или коалицията от партии може да предложи нов кандидат по реда на ал. 4.

Раздел III.
Кандидати за президент и вицепрезидент на републиката

Регистриране на листи и действителност

Чл. 112. (1) Кандидатите за президент и вицепрезидент на републиката могат да бъдат предложени за регистриране само от една партия, коалиция от партии или инициативен комитет.

(2) Кандидатите за президент и вицепрезидент на републиката се регистрират с обща кандидатска листа от Централната избирателна комисия след представяне на:

1. предложение от централното ръководство на съответната партия, компетентно съгласно устава, или ръководството на съответната коалиция от партии, компетентно съгласно решението за образуване на коалицията от партии, с имената, единния граждански номер и постоянния адрес на кандидатите; предложението се подписва от представляващия партията или представляващите коалицията от партии лица или от изрично упълномощени от тях лица; към предложението се прилага решението на партията или коалицията от партии, взето от компетентния съгласно устава на партията или решението за образуване на коалицията от партии орган, за издигането и подреждането на кандидатите в кандидатската листа;

2. предложение от инициативния комитет с имената, единния граждански номер и постоянния адрес на кандидатите; предложението се подписва от представляващото инициативния комитет лице; към предложението на инициативния комитет се прилага банков документ за внесен депозит по чл. 79, ал. 1 и списък с имената, единните граждански номера и подписите най-малко на 7000 избиратели, подкрепящи издигането на кандидатите, положени пред член на инициативния комитет; всеки избирател може да участва само в една подписка;

3. декларация по образец от всеки един от кандидатите, че е живял през последните 5 години в страната и че отговаря на условията по чл. 4, ал. 2 и чл. 95, ал. 1 от Конституцията на Република България;

4. декларация по образец от кандидатите, че отговарят на условията по ал. 1;

5. заявление от кандидатите, че са съгласни да бъдат регистрирани;

6. пълномощно на лицата, упълномощени да представляват партията или коалицията от партии пред Централната избирателна комисия в случаите, когато документите се подават от упълномощени лица.

(3) Кандидатите за президент и вицепрезидент на републиката се регистрират от Централната избирателна комисия не по-късно от 35 дни преди изборния ден.

(4) Документите по ал. 1 се завеждат в отделен регистър с пореден номер. Последователността на постъпването на документите определя поредността на вписване в регистъра на Централната избирателна комисия.

(5) Централната избирателна комисия констатира и обявява за недействителни регистрациите, извършени в нарушение на ал. 1. Решението се обявява незабавно и се уведомяват съответните кандидати, партии, коалиции от партии и инициативни комитети.

(6) Решението на Централната избирателна комисия за обявяване недействителността на регистрацията на кандидатите по ал. 5 може да се обжалва пред Върховния административен съд по реда на чл. 26, ал. 8.

Обработване на подписка и проверка

Чл. 113. (1) Членът на инициативния комитет по чл. 112, ал. 2, т. 2 обработва и предоставя личните данни при спазване изискванията на Закона за защита на личните данни и носи отговорност като администратор по смисъла на чл. 3, ал. 2 от Закона за защита на личните данни.

(2) Централната избирателна комисия предава незабавно подписката по чл. 112, ал. 2, т. 2 на Главна дирекция "Гражданска регистрация и административно обслужване" в Министерството на регионалното развитие и благоустройството, която извършва проверка не по-късно от 32 дни преди изборния ден.

(3) Централната избирателна комисия в срок не по-късно от 32 дни преди изборния ден установява резултата от подписката.

(4) Когато Централната избирателна комисия установи, че кандидатите, предложени от инициативен комитет, не са подкрепени от необходимия брой избиратели, регистрацията им се заличава с решение, което незабавно се изпраща на инициативния комитет.

(5) Решението по ал. 4 на Централната избирателна комисия може да се обжалва пред Върховния административен съд по реда на чл. 26, ал. 8.

Обнародване на листите

Чл. 114. Централната избирателна комисия обнародва в "Държавен вестник" не по-късно от 30 дни преди изборния ден кандидатските листи, като посочва техните имена, дата на раждане, партиите, коалициите от партии или инициативните комитети, които ги предлагат.

Отказ за регистрация

Чл. 115. (1) Централната избирателна комисия извършва проверка дали са изпълнени изискванията на този раздел и при установяване на непълноти дава указания и срок за отстраняването им.

(2) В случай че указанията по ал. 1 не са изпълнени в срок, Централната избирателна комисия отказва да регистрира за участие в изборите съответните кандидати.

(3) Отказът по ал. 2 може да се обжалва пред Върховния административен съд по реда на чл. 26, ал. 8.

(4) При отказ за регистрация или при обявяване на недействителност на регистрацията на кандидат от листа на партия или коалиция от партии партията или коалицията от партии може не по-късно от 20 дни преди изборния ден да предложи за регистриране друг кандидат.

(5) Когато някой от кандидатите в регистрирана листа на партия или коалиция от партии почине или изпадне в трайна невъзможност да участва в изборите, партията или коалицията от партии може да предложи нов кандидат по реда на ал. 4.

Раздел IV.
Кандидати за членове на Европейския парламент от Република България

Общи изисквания

Чл. 116. (1) Всеки кандидат има право да се кандидатира в изборите само в една държава - членка на Европейския съюз.

(2) Кандидатите за членове на Европейския парламент от Република България, издигнати от партия или коалиция от партии, се подреждат в една обща национална кандидатска листа. Всеки независим кандидат образува самостоятелна кандидатска листа.

(3) Броят на кандидатите в една кандидатска листа не може да надхвърля броя на членовете на Европейския парламент от Република България.

Действителност на регистрацията

Чл. 117. (1) Кандидат за член на Европейския парламент от Република България може да бъде предложен за регистриране само от една партия, коалиция от партии или инициативен комитет.

(2) Когато кандидат за член на Европейския парламент от Република България бъде регистриран от повече от една партия, коалиция от партии или инициативен комитет, действителна е първата по време регистрация.

(3) Централната избирателна комисия констатира и обявява за недействителни регистрациите, извършени в нарушение на ал. 1 и на чл. 116, ал. 1. Решението се обявява незабавно и се уведомяват съответните кандидати, партии, коалиции от партии и инициативни комитети.

(4) Решението на Централната избирателна комисия за обявяване недействителността на регистрацията на кандидатите по ал. 3 може да се обжалва пред Върховния административен съд по реда на чл. 26, ал. 8.

Регистриране на листи

Чл. 118. (1) Кандидатските листи се регистрират от Централната избирателна комисия след представяне на:

1. предложение от централното ръководство на съответната партия, компетентно съгласно устава, или ръководството на съответната коалиция от партии, компетентно съгласно решението за образуване на коалицията от партии, с имената, единния граждански номер и постоянния адрес (адрес на пребиваване) на кандидатите; предложението се подписва от представляващия партията или представляващите коалицията от партии лица или от изрично упълномощени от тях лица; към предложението се прилага решението на партията или коалицията от партии, взето от компетентния съгласно устава на партията или решението за образуване на коалицията от партии орган, за издигането и подреждането на кандидатите в кандидатската листа;

2. предложение от инициативния комитет с имената, единния граждански номер и постоянния адрес (адрес на пребиваване) на кандидата; предложението се подписва от представляващото инициативния комитет лице;

3. заявление от кандидатите, че са съгласни да бъдат регистрирани от предложилата ги партия, коалиция от партии или инициативен комитет;

4. декларация по образец от кандидатите, че отговарят на условията по чл. 4, ал. 3 или 4;

5. декларация по образец от кандидатите, че отговарят на условията по чл. 116, ал. 1 и чл. 117, ал. 1;

6. кандидатът - гражданин на държава - членка на Европейския съюз, който не е български гражданин, представя декларация по образец, в която декларира:

а) гражданство и адрес на пребиваване в Република България;

б) че не е поставен под запрещение;

в) че не се кандидатира в същите избори за Европейски парламент в друга държава - членка на Европейския съюз;

г) изборния район в държавата членка, на която е гражданин, в чийто избирателен списък последно е било вписано името му;

д) номера на удостоверението за пребиваване и датата на регистрация, посочена в него;

е) данните от личната карта или паспорта и личен номер;

7. кандидатът по т. 6 представя удостоверение от компетентните органи на държавата членка, на която е гражданин, че не е лишен от правото да бъде избиран и че на тези органи не им е известно да съществува такова лишаване от права; в случай че кандидатът не може да представи удостоверението, в декларацията по т. 6 декларира, че не е лишен от право да бъде избиран в държавата членка, на която е гражданин;

8. пълномощно на лицата, упълномощени да представляват партията или коалицията от партии пред Централната избирателна комисия в случаите, когато документите се подават от упълномощени лица.

(2) Регистрирането на кандидатските листи се извършва не по-късно от 32 дни преди изборния ден.

(3) Документите по ал. 1 се завеждат в отделен регистър с пореден номер. Последователността на постъпването на документите определя поредността на вписване в регистъра на Централната избирателна комисия.

(4) Централната избирателна комисия изпраща извлечение от регистъра по ал. 3 за кандидати за членове на Европейския парламент от Република България, които са граждани на държава - членка на Европейския съюз, но не са български граждани, на компетентните органи на държавите - членки на Европейския съюз.

(5) Проверка на обстоятелствата по чл. 4, ал. 4 се извършва от Министерството на вътрешните работи и Министерството на правосъдието по искане на Централната избирателна комисия.

Подписка за независим кандидат

Чл. 119. (1) Независим кандидат за член на Европейския парламент от Република България се регистрира, когато кандидатурата му е подкрепена от не по-малко от 7000 избиратели.

(2) Избирател, който подкрепя участието в изборите на независим кандидат, удостоверява това с подписа си пред член на инициативния комитет. Избирателите български граждани посочват имената и единния си граждански номер, а гражданите на друга държава - членка на Европейския съюз, имащи статут на постоянно или продължително пребиваващи у нас - имената, личния номер, номера на личната карта или паспорта, номера на удостоверението за пребиваване и датата на регистрация, посочена в него. Всеки избирател може да участва само в една подписка.

(3) Членът на инициативния комитет по ал. 2 обработва и предоставя личните данни при спазване изискванията на Закона за защита на личните данни и носи отговорност като администратор по смисъла на чл. 3, ал. 2 от Закона за защита на личните данни.

(4) Подписката се предава на Централната избирателна комисия заедно с банковия документ за внесен депозит по чл. 79, ал. 1 и с документите по чл. 118, ал. 1, т. 2, 3, 4, 5, 6 и 7 не по-късно от 32 дни преди изборния ден.

(5) Централната избирателна комисия незабавно предава подписката по ал. 2 на Главна дирекция "Гражданска регистрация и административно обслужване" в Министерството на регионалното развитие и благоустройството, която извършва проверка не по-късно от 29 дни преди изборния ден.

(6) Централната избирателна комисия в срок не по-късно от 29 дни преди изборния ден установява резултата от подписката.

(7) Когато Централната избирателна комисия установи, че независим кандидат не е подкрепен от необходимия брой избиратели, регистрацията му се заличава с решение, което незабавно се изпраща на инициативния комитет.

(8) Решението по ал. 7 на Централната избирателна комисия може да се обжалва пред Върховния административен съд по реда на чл. 26, ал. 8.

Отказ за регистрация

Чл. 120. (1) Централната избирателна комисия извършва проверка дали са изпълнени изискванията на този раздел и при установяване на непълноти дава указания и срок за отстраняването им.

(2) В случай че указанията по ал. 1 не са изпълнени в срок, Централната избирателна комисия отказва да регистрира за участие в изборите съответните кандидати.

(3) Отказът по ал. 2 може да се обжалва пред Върховния административен съд по реда на чл. 26, ал. 8.

(4) При отказ за регистрация или при обявяване на недействителност на регистрацията на кандидат от листа на партия или коалиция от партии партията или коалицията от партии може не по-късно от 20 дни преди изборния ден да предложи за регистриране друг кандидат.

(5) Когато някой от кандидатите в регистрирана листа на партия или коалиция от партии почине или изпадне в трайна невъзможност да участва в изборите, партията или коалицията от партии може да предложи нов кандидат по реда на ал. 4.

Несъвместимост

Чл. 121. Статусът на член на Европейския парламент е несъвместим със:

1. народен представител в национален парламент;
2. член на правителство на държава - членка на Европейския съюз;
3. член на Европейската комисия;
4. съдия, генерален адвокат или секретар на Съда на Европейския съюз;
5. член на Изпълнителния съвет на Европейската централна банка;
6. член на Сметната палата на Европейския съюз;
7. Европейски омбудсман;
8. член на Икономическия и социален комитет на Европейския съюз и на Европейската общност за атомна енергия;
9. член на Комитета на регионите;
10. член на комитети или други органи, учредени въз основа на Договорите за създаване на Европейския съюз и на Европейската общност за атомна енергия, с цел да управляват фондовете на Европейския съюз или с оглед изпълнението на постоянни административни задължения;
11. член на Съвета на директорите, на Управителния комитет или служител на Европейската инвестиционна банка;
12. служител или работещ в институциите на Европейския съюз или в специализираните органи, прикрепени към тях, или в Европейската централна банка;
13. изпълняването на друга служба или извършването на дейност, която е несъвместима с положението на народен представител.

Раздел V.
Кандидати за общински съветници и кметове

Действителност на регистрацията

Чл. 122. (1) Всеки кандидат за общински съветник може да бъде предложен за регистриране в кандидатска листа само на една партия, коалиция от партии или инициативен комитет и само в един изборен район.

(2) Всеки кандидат за кмет може бъде предложен за регистриране само от една партия, коалиция от партии или инициативен комитет и само в един изборен район. Кандидат за кмет на община не може да бъде и кандидат за кмет на кметство.

(3) Кандидат за кмет на инициативен комитет не може да бъде кандидат за общински съветник на партия или коалиция от партии, а кандидат за общински съветник на инициативен комитет не може да бъде кандидат за кмет на партия или коалиция от партии.

(4) Кандидат за кмет на партия или коалиция от партии може да бъде и кандидат за общински съветник само на същата партия или коалиция от партии. В случай че бъде избран за кмет, той отпада от кандидатската листа за общински съветници.

(5) Когато кандидат по ал. 1 или 2 бъде регистриран от повече от една партия, коалиция от партии или инициативен комитет или в повече от един изборен район или в нарушение на изискванията на ал. 3 или 4, действителна е първата по време регистрация.

(6) Народен представител може да бъде кандидат за кмет. В случай че е избран, се прекратяват пълномощията му на народен представител.

(7) Нарушаването на изискванията по ал. 1 - 4 и 6 води до недействителност на регистрацията, а когато то бъде открито след произвеждането на изборите - до недействителност на избора, ако кандидатът е избран.

(8) Централната избирателна комисия констатира и обявява за недействителни регистрациите, извършени в нарушение на ал. 1, 2, 3 или 4. Решението се обявява незабавно и се уведомяват общинската избирателна комисия и съответните кандидати, партии, коалиции от партии и инициативни комитети.

(9) Решението на Централната избирателна комисия за обявяване недействителността на регистрацията на кандидатите по ал. 8 може да се обжалва пред Върховния административен съд по реда на чл. 26, ал. 8.

Регистриране на листи

Чл. 123. Участващите партии или коалиции от партии в състава на местни коалиции от партии за определен вид избори не могат да регистрират самостоятелно свои кандидатски листи или кандидати за същия вид избори.

Подреждане на кандидатите

Чл. 124. (1) Подреждането на кандидатите за общински съветници в кандидатската листа се прави от съответната партия или коалиция от партии.

(2) Броят на кандидатите за общински съветници на партии или коалиции от партии не може да надхвърля броя на членовете на общинския съвет.

Подписка за независим кандидат

Чл. 125. (1) Право да посочват и регистрират независим кандидат за общински съветник или кмет имат:

1. за общински съветник в общини с население:

а) до 10 000 жители - не по-малко от 100 избиратели от общината;

б) до 20 000 жители - не по-малко от 200 избиратели от общината;

в) до 50 000 жители - не по-малко от 250 избиратели от общината;

г) до 100 000 жители - не по-малко от 500 избиратели от общината;

д) над 100 000 жители - не по-малко от 1000 избиратели от общината;

2. за кмет на община с население:

а) до 10 000 жители - не по-малко от 200 избиратели от общината;

б) до 20 000 жители - не по-малко от 400 избиратели от общината;

в) до 50 000 жители - не по-малко от 500 избиратели от общината;

г) до 100 000 жители - не по-малко от 1000 избиратели от общината;

д) над 100 000 жители - не по-малко от 2000 избиратели от общината;

3. за кмет на кметство - една пета от избирателите на кметството, но не повече от 500.

(2) Избирател, който подкрепя участието в изборите на независим кандидат за общински съветник или кмет, удостоверява това с подписа си пред член на инициативния комитет. Избирателите български граждани посочват имената, постоянния си адрес в общината, съответно в кметството, единния си граждански номер, а гражданите на друга държава - членка на Европейския съюз, имащи статут на постоянно или продължително пребиваващи у нас - имената, личния номер, номера на личната карта или паспорта, номера на удостоверението за пребиваване и датата на регистрация, посочена в него, и адреса на пребиваване в съответната община или кметство. Всеки избирател може да участва само в една подписка.

(3) Членът на инициативния комитет по ал. 2 обработва и предоставя личните данни при спазване изискванията на Закона за защита на личните данни и носи отговорност като администратор по смисъла на чл. 3, ал. 2 от Закона за защита на личните данни.

(4) Подписката се предава на общинската избирателна комисия заедно с документите по чл. 126, ал. 1, т. 1, буква "б", т. 2, 3, 4, 5 и 6 не по-късно от 32 дни преди изборния ден. Общинската избирателна комисия незабавно предава подписката на съответното териториално звено на Главна дирекция "Гражданска регистрация и административно обслужване" в Министерството на регионалното развитие и благоустройството, която извършва проверка не по-късно от 29 дни преди изборния ден.

(5) Общинската избирателна комисия в срок не по-късно от 29 дни преди изборния ден установява резултата от подписката.

(6) Когато общинската избирателна комисия установи, че независим кандидат не е подкрепен от изискуемия брой избиратели, регистрацията му се заличава с решение, което незабавно се изпраща на инициативния комитет.

(7) Решението по ал. 6 на общинската избирателна комисия може да се обжалва пред Централната избирателна комисия по реда на чл. 26, ал. 8.

Регистриране на листи

Чл. 126. (1) Регистрирането на кандидатските листи за общински съветници и на кандидатите за кметове се извършва от общинската избирателна комисия след представяне на:

1. предложение от:

а) централното ръководство на съответната партия, компетентно съгласно устава, или ръководството на съответната коалиция от партии, компетентно съгласно решението за образуване на коалицията от партии, с имената, единния граждански номер и постоянния адрес (настоящ адрес или адрес на пребиваване) на кандидатите; предложението се подписва от представляващия партията или представляващите коалицията от партии лица или от изрично упълномощени от тях лица; към предложението се прилага решението на партията или коалицията от партии, взето от компетентния съгласно устава на партията или решението за образуване на коалицията от партии орган, за издигането и подреждането на кандидатите в кандидатската листа за общински съветници и за издигането на кандидатите за кметове;

б) инициативния комитет с имената, единния граждански номер и постоянния адрес (настоящ адрес или адрес на пребиваване) на кандидата; предложението се подписва от представляващото инициативния комитет лице;

2. заявление от всеки кандидат, че е съгласен да бъде регистриран от посочилата го партия, коалиция от партии или инициативен комитет;

3. декларация по образец от кандидата за кмет или общински съветник, че отговаря на условията по чл. 4, ал. 5 или 6;

4. декларация по образец от кандидата, че отговаря на условията по чл. 122, ал. 1, 2, 3 и 4;

5. кандидатът за общински съветник - гражданин на друга държава - членка на Европейския съюз, който не е български гражданин, представя и декларация по образец, в която декларира:

а) гражданство и адрес на пребиваване в съответното населено място;

б) че не е поставен под запрещение;

в) номера на удостоверението за пребиваване и датата на регистрация, посочена в него;

г) данните от личната карта или паспорта и личен номер;

6. кандидатът по т. 5 представя удостоверение от компетентните органи на държавата членка, на която е гражданин, че не е лишен от правото да бъде избиран и че на тези органи не им е известно да съществува такова лишаване от права; в случай че кандидатът не може да представи удостоверението, в декларацията по т. 5 декларира, че не е лишен от право да бъде избиран в държавата членка, на която е гражданин;

7. пълномощно на лицата, упълномощени да представляват партията или коалицията от партии пред общинската избирателна комисия, в случаите, когато документите се подават от упълномощени лица.

(2) Общинската избирателна комисия проверява служебно и отбелязва данните от личната карта или личния паспорт за страната на кандидата, единния граждански номер (личния номер), постоянния и настоящия адрес (адрес на пребиваване) и датата на адресната регистрация.

(3) Регистрацията се извършва не по-късно от 32 дни преди изборния ден.

(4) Документите по ал. 1 се завеждат в отделен регистър с пореден номер. Последователността на постъпването на документите определя поредността на вписване в регистъра на общинската избирателна комисия.

(5) Общинската избирателна комисия извършва проверка на заявения от кандидата - гражданин на друга държава - членка на Европейския съюз, адрес на пребиваване чрез Министерството на вътрешните работи.

(6) Проверка на обстоятелствата по чл. 4, ал. 6 се извършва от Министерството на вътрешните работи и Министерството на правосъдието по искане на Централната избирателна комисия.

(7) Общинската избирателна комисия изпраща незабавно на Централната избирателна комисия извлечение от регистъра по ал. 4 за кандидати за общински съветници, които са граждани на друга държава - членка на Европейския съюз, но не са български граждани.

Отказ за регистрация

Чл. 127. (1) Общинската избирателна комисия извършва проверка дали са изпълнени изискванията на този раздел и при установяване на непълноти дава указания и срок за отстраняването им.

(2) В случай че указанията по ал. 1 не са изпълнени в срок, общинската избирателна комисия отказва да регистрира за участие в изборите съответните кандидати.

(3) Отказът по ал. 2 на общинската избирателна комисия може да се обжалва пред Централната избирателна комисия по реда на чл. 33, ал. 3.

(4) При отказ за регистрация или при обявяване на недействителност на регистрацията на кандидат партията или коалицията от партии може не по-късно от 20 дни преди изборния ден да предложи за регистриране друг кандидат.

(5) Когато някой от кандидатите почине или изпадне в трайна невъзможност да участва в изборите, партията или коалицията от партии може да предложи нов кандидат по реда на ал. 4.

Глава осма.
ПРЕДИЗБОРНА КАМПАНИЯ

Раздел I.
Откриване на предизборната кампания

Начало на предизборната кампания

Чл. 128. Предизборната кампания се открива 30 дни преди изборния ден.

Раздел II.
Достъп до информация

Достъп до източниците на информация

Чл. 129. Кандидатите и партиите, коалициите от партии и инициативните комитети, регистрирали кандидати, имат право на еднакъв достъп до източниците на информация, която им е необходима за целите на предизборната кампания.

Забрана за анонимни материали

Чл. 130. Забранява се публикуването и излъчването на анонимни материали, свързани с предизборната кампания.

Публикуване на отговор

Чл. 131. (1) Доставчик на медийна услуга, с изключение на електронните медии, публикувал материал, накърняващ правата и доброто име на кандидат или на лице, което представлява партията, коалицията от партии или инициативния комитет, е длъжен незабавно след получаването на отговор да го публикува. Публикуването на отговора става на същото място, със същия размер, вид и формат шрифт и без коментар.

(2) Отговорът се публикува безплатно до обема на материала, на който отговаря.

Право на отговор

Чл. 132. Когато е излъчено предаване, накърняващо правата и доброто име на кандидат или на лице, което представлява партията, коалицията от партии или инициативния комитет, то има право на отговор при условията на чл. 18 от Закона за радиото и телевизията. Искането до съответния радио- или телевизионен оператор може да се направи в срок до 24 часа след излъчване на предаването. Отговорът се излъчва без коментар.

Раздел III.
Предизборна агитация

Ред за провеждане на агитацията

Чл. 133. (1) Гражданите, партиите, коалициите от партии, инициативните комитети, кандидатите и техните застъпници имат свобода на изразяване и агитация в устна и писмена форма на предизборни събрания, както и чрез доставчиците на медийни услуги.

(2) Предизборната кампания се води на български език.

(3) Предизборните събрания са публични. За реда при провеждането им отговарят организаторите и органите на Министерството на вътрешните работи. Събранията се организират съгласно Закона за събранията, митингите и манифестациите.

(4) Лицата на изборна длъжност в синдикалните и работодателските организации не могат да провеждат предизборна агитация на работните си места.

(5) Не се допуска предизборна агитация 24 часа преди изборния ден и в изборния ден.

Агитационни материали

Чл. 134. (1) По време на предизборната кампания кандидатите, партиите, коалициите от партии и инициативните комитети могат да изготвят и разпространяват плакати, реклами, обръщения и други агитационни материали. На всеки агитационен материал задължително се отбелязва от чие име се издава.

(2) Всеки агитационен материал съдържа информация, че купуването и продаването на гласове е престъпление, като информацията заема не по-малко от 10 на сто от лицевата площ на агитационния материал и е разположена в обособено поле. В аудио- и аудио-визуалните материали тази информация се съдържа като недвусмислено и разбираемо послание.

(3) Агитационните материали се поставят на определени от кмета места, а на сгради, огради и витрини - с разрешение на собственика или управителя на имота.

(4) Забранява се използването на държавния и общинския транспорт за предизборна агитация.

(5) Забранява се използването на агитационни материали, които застрашават живота и здравето на гражданите, частната, общинската и държавната собственост и безопасността на движението, както и на материали, които накърняват добрите нрави, честта и доброто име на кандидатите.

(6) Забранява се унищожаването и заличаването на агитационни материали, поставени по определения в този кодекс ред, до края на изборния ден.

(7) Кметът на общината, района или кметството или кметският наместник по решение на районната или общинската избирателна комисия и при необходимост със съдействие на органите на Министерството на вътрешните работи премахва или изземва агитационните материали, поставени или разпространени в нарушение на този кодекс. Премахването и изземването на такива материали в изборния ден може да става и по решение на секционните избирателни комисии.

(8) Агитационните материали, поставени или разпространени в нарушение на този кодекс на територията на повече от един изборен район (район) или които се отнасят за повече от един изборен район (район), се премахват или изземват от областния управител по решение на Централната избирателна комисия.

(9) Партиите, коалициите от партии и инициативните комитети в срок до три дни след изборния ден премахват поставените от тях материали по ал. 1.

Забрана за поставяне на агитационни материали

Чл. 135. (1) Забранява се поставянето на агитационни материали на партии, коалиции от партии и инициативни комитети в изборните помещения, както и на разстояние, по-малко от 50 метра от входа на сградата, в която е изборното помещение, през изборния ден и до края на гласуването.

(2) Когато секционната избирателна комисия установи наличие на материали по ал. 1, тя незабавно ги отстранява - при необходимост със съдействието на кмета или кметския наместник и на органите на Министерството на вътрешните работи.

Раздел IV.
Резултати от допитвания. Социологически проучвания

Резултати от допитвания

Чл. 136. Резултати от допитвания до общественото мнение по повод на изборите не могат да се огласяват под каквато и да е форма 24 часа преди изборния ден до обявяване края на изборния ден на територията на страната.

Социологически проучвания

Чл. 137. (1) Разрешения за провеждане на социологически проучвания в изборния ден се издават от Централната избирателна комисия най-малко 7 дни преди изборния ден.

(2) Социологически проучвания в изборния ден се извършват извън избирателните секции чрез интервю с гласували избиратели, когато това не създава затруднения за изборния процес.

(3) Резултатите от социологическите проучвания могат да се оповестят след 19,00 часа на изборния ден.

Раздел V.
Предизборна кампания

Условия и цени за медийни услуги

Чл. 138. Доставчиците на медийни услуги, с изключение на електронните медии, предоставят едни и същи условия и цени на всички регистрирани за участие в изборите партии, коалиции от партии и инициативни комитети, които се обявяват на интернет страницата им не по-късно от 40 дни преди изборния ден и се изпращат незабавно на Сметната палата и на Централната избирателна комисия. Заплащането се извършва предварително.

Отразяване на предизборната кампания

Чл. 139. (1) Предизборната кампания се отразява в програмите на Българската национална телевизия и Българското национално радио под формата на клипове, хроники, диспути и други форми, договорени при условията на ал. 4, в определено за тази цел време.

(2) Не се разрешава използването на програмите на Българската национална телевизия и Българското национално радио за целите на предизборната кампания извън времето, определено за посочените в ал. 1 форми.

(3) Българската национална телевизия и Българското национално радио са длъжни да спазват принципите за равенство и обективност при отразяване на проявите на кандидатите, регистрирани от партиите, коалициите от партии и инициативните комитети в информационните си емисии. В споразумението може да бъде предвидено предизборните прояви да се отразяват само в хрониките и клиповете.

(4) Екипите, формите и темите на диспутите се определят по споразумение съвместно от генералните директори на Българската национална телевизия и Българското национално радио и упълномощени представители на партиите, коалициите от партии и инициативните комитети. Споразумението се одобрява от Централната избирателна комисия не по-късно от 31 дни преди изборния ден и се изпраща незабавно на Сметната палата.

Забрана за търговска реклама

Чл. 140. В предизборната кампания, излъчвана в програмите на Българската национална телевизия и Българското национално радио, се забранява използването на елементи от търговска реклама, както и участие на кандидати и представители на партиите, коалициите от партии и инициативните комитети в излъчваните търговски реклами. Забранява се в търговска реклама да се отправят политически внушения в полза или във вреда на един или друг участник в изборите.

Ред на представяне на кандидатите

Чл. 141. (1) Редът на представяне на кандидатите, регистрирани от партиите, коалициите от партии и инициативните комитети, в различните форми на предизборната кампания се определя от Централната избирателна комисия чрез жребий за всяка форма поотделно, който се провежда в присъствие на кандидатите или упълномощени представители на партиите, коалициите от партии и инициативните комитети и на представители на Българската национална телевизия и Българското национално радио.

(2) Определеният от жребия ред се обявява от Централната избирателна комисия по реда за обявяване на решенията й не по-късно от 31 дни преди изборния ден.

Клипове и обръщения при начало и край на кампанията

Чл. 142. (1) Предизборната кампания в програмите на Българската национална телевизия и Българското национално радио започва и завършва с клипове на партиите, коалициите от партии и инициативните комитети с продължителност до една минута.

(2) При произвеждане на избори за президент и вицепрезидент на републиката предизборната кампания в програмите на Българската национална телевизия и Българското национално радио започва и завършва с обръщения на кандидатските двойки с продължителност до три минути за всяка от тях.

(3) При произвеждане на втори тур при избори за президент и вицепрезидент на републиката кандидатите имат право да отправят обръщения в програмите на Българската национална телевизия и Българското национално

радио в последния ден на предизборната кампания между двата тура в рамките на 10 минути, като поредността се определя чрез жребий по ред, определен от Централната избирателна комисия.

(4) Времето на излъчване на клиповете се определя по споразумение между генералните директори на Българската национална телевизия и Българското национално радио и упълномощени представители на партиите, коалициите от партии и инициативните комитети.

Други клипове

Чл. 143. (1) Във времето на предизборната кампания могат да бъдат излъчвани и други клипове на партии, коалиции от партии и инициативни комитети с цел тяхната популяризация и агитация към гласуване за техните кандидати.

(2) Времетраенето на клиповете, времето и броят на тяхното излъчване се определят по споразумение между генералните директори на Българската национална телевизия и Българското национално радио и упълномощени представители на партиите, коалициите от партии и инициативните комитети.

(3) Клиповете по ал. 1 се предоставят от упълномощени представители на регистрираните за участие партии, коалиции от партии и инициативни комитети или се изработват от екипи на Българската национална телевизия и Българското национално радио при едни и същи условия и цени, определени от техните ръководства. Условията и цените се изпращат незабавно на Сметната палата и на Централната избирателна комисия.

Хроники

Чл. 144. (1) Хрониките се излъчват ежедневно за предизборните прояви на кандидатите, регистрирани от партиите, коалициите от партии и инициативните комитети. Те се разделят на блокове за парламентарно представените партии и коалиции от партии, за партиите и коалициите от партии, които имат членове на Европейския парламент, но не са парламентарно представени, и за извънпарламентарните партии и коалиции от партии и инициативните комитети, регистрирали кандидати, при спазване принципа на равнопоставеност. Времетраенето на излъчването за всяка отделна партия и коалиция от партии е до една минута.

(2) Времето за излъчване на хрониките се определя по споразумение между генералните директори на Българската национална телевизия и Българското национално радио и на упълномощени представители на партиите, коалициите от партии и инициативните комитети.

Диспути

Чл. 145. (1) Българската национална телевизия и Българското национално радио предоставят на партиите, коалициите от партии и инициативните комитети, регистрирали кандидати, телевизионно и радиовреме за не по-малко от три диспута по предварително съгласувани теми с времетраене общо не по-малко от 180 минути.

(2) Най-малко половината от времето по ал. 1 се предоставя на парламентарно представените партии и коалиции от партии, както и на партиите и коалициите от партии, които имат членове на Европейския парламент, но не са парламентарно представени, регистрирали кандидати, а останалата част от времето - на извънпарламентарните партии и коалиции от партии и инициативните комитети, регистрирали кандидати, по споразумение между генералните директори на Българската национална телевизия и Българското национално радио и на упълномощени представители на партиите, коалициите от партии и инициативните комитети. Времето на участниците се разпределя поравно.

(3) В един диспут времето, предоставено за участие на извънпарламентарна партия или коалиция от партии или на инициативен комитет, не може да бъде по-голямо от времето за участие на парламентарно представена партия или коалиция от партии.

(4) Диспутите могат да се проведат и с едновременното участие на кандидати и представители на всички партии, коалиции от партии и инициативни комитети.

(5) При произвеждане на втори тур при избори за президент и вицепрезидент на републиката в периода между двата тура по взаимна договореност в определеното програмно време по Българската национална телевизия и Българското национално радио кандидатите могат да провеждат диспут с времетраене до 60 минути. Диспутът се провежда по реда на този раздел.

Регионални радио- и телевизионни центрове

Чл. 146. (1) Програмите на регионалните радио- и телевизионни центрове се използват от инициативните комитети и от партиите и коалициите от партии в периода на предизборните излъчвания по реда, предвиден за Българската национална телевизия и Българското национално радио.

(2) Регионалните радио- и телевизионни центрове предоставят общо не по-малко от 60 минути радио- и телевизионно време за диспути между представителите на партиите, коалициите от партии и инициативните комитети, регистрирали кандидати.

(3) Редът за участие в диспутите се определя от районните или общинските избирателни комисии чрез жребий не по-късно от 31 дни преди изборния ден. Екипите, формите и условията за реализиране на предаванията, както и темите на диспутите се определят съвместно от ръководителите на регионалните радио- и телевизионни центрове и представители на партиите, коалициите от партии и инициативните комитети, регистрирали кандидати.

Заплащане на предизборните предавания по Българската национална телевизия, Българското национално радио и техните регионални центрове

Чл. 147. (1) Предизборните предавания по Българската национална телевизия и Българското национално радио и техните регионални центрове се заплащат от партиите, коалициите от партии и инициативните комитети по тарифа, определена от Министерския съвет, не по-късно от 40 дни преди

изборния ден, която се изпраща незабавно на Сметната палата и на Централната избирателна комисия. Заплащането се извършва преди излъчване на предаването.

(2) Изявите по чл. 142, ал. 3 и по чл. 145, ал. 5 не се заплащат от кандидатите.

Предоставяне на време от други електронни медии

Чл. 148. (1) Електронните медии, с изключение на Българската национална телевизия и Българското национално радио и техните регионални центрове, могат да предоставят време за отразяване на предизборната кампания на партиите, коалициите от партии и инициативните комитети, регистрирали кандидати, при едни и същи условия и цени.

(2) Условията и редът за предоставяне на време за отразяване на предизборната кампания, както и тарифите се обявяват на интернет страницата на съответната медия по ал. 1 не по-късно от 40 дни преди изборния ден. Заплащането се извършва предварително.

(3) Условията, редът и тарифите по ал. 2 се изпращат на Сметната палата и се предоставят на Централната избирателна комисия - за електронна медия с национален обхват, и на районните избирателни комисии, съответно на общинските избирателни комисии - за електронна медия с регионален и местен обхват, не по-късно от 10 дни преди началото на предизборните излъчвания.

Нарушаване на реда при провеждане на кампанията

Чл. 149. (1) При нарушаване на реда за провеждане на предизборната кампания от доставчиците на медийни услуги партиите, коалициите от партии и инициативните комитети - чрез лицата, които ги представляват или упълномощени от тях лица, могат да подават жалби в срок до 24 часа след излъчване на съответното предаване.

(2) Жалбите се подават до:

1. Централната избирателна комисия за доставчик с лицензия или регистрация с национален обхват, както и когато нарушението е извършено в повече от един изборен район;

2. районната избирателна комисия, съответно общинската избирателна комисия, по седалището на доставчика, когато доставчикът има лицензия или регистрация с регионален или местен обхват.

(3) Когато жалбата е подадена до комисия, която не е компетентна, тя незабавно я изпраща на надлежната комисия, като уведомява жалбоподателя.

(4) Компетентната избирателна комисия разглежда жалбата в срок до 24 часа от получаването й, а в изборния ден незабавно, и постановява решение, което не подлежи на обжалване.

Раздел VI.
Финансиране на предизборната кампания

Финансиране на партии, коалиции от партии и инициативни комитети

Чл. 150. (1) Партиите и инициативните комитети, регистрирали кандидати, могат да финансират предизборните си кампании със:

1. собствени средства на партиите;
2. средства на членовете на инициативните комитети;
3. средства на кандидатите;
4. дарения от физически лица.

(2) Коалициите от партии, регистрирали кандидати, могат да финансират предизборните си кампании със:

1. собствени средства на партиите, които участват в тях;
2. средства на кандидатите;
3. дарения от физически лица.

Финансиране и подпомагане на предизборните кампании от физически лица

Чл. 151. (1) Дарението от едно физическо лице за една партия или коалиция от партии не може да надхвърля повече от 10 000 лв. за една календарна година.

(2) Дарението от едно физическо лице за един инициативен комитет и регистрирания от него кандидат не може да надхвърля повече от 10 000 лв.

(3) За предизборните кампании физически лица могат да предоставят за безвъзмездно ползване на партии, коалиции от партии или инициативни комитети само собствени движими и недвижими вещи.

(4) За предизборните кампании физически лица могат да предоставят на партии, коалиции от партии или инициативни комитети безвъзмездни услуги, извършени само с личен труд.

Забрана за финансиране и подпомагане на предизборните кампании

Чл. 152. (1) Забранява се финансиране на предизборните кампании:

1. с анонимни дарения под каквато и да е форма;
2. от юридически лица и от еднолични търговци;
3. от чуждестранни физически лица, с изключение на лицата - граждани на друга държава - членка на Европейския съюз, които имат избирателни права по този кодекс;
4. от религиозни институции;
5. от чужди правителства или от чуждестранни държавни предприятия, чуждестранни търговски дружества или чуждестранни организации с идеална цел.

(2) Субектите по ал. 1, т. 2 - 5 не могат да предоставят за предизборните кампании движими и недвижими вещи за безвъзмездно ползване, както и безвъзмездни услуги под каквато и да е форма.

Средства на кандидат или член на инициативен комитет

Чл. 153. Всички изисквания за финансирането на предизборните кампании по този раздел се прилагат и когато кампаниите се финансират със средства на кандидат или на член на инициативен комитет.

Задължения при финансиране на предизборните кампании

Чл. 154. (1) Когато общият размер на дарението от едно физическо лице надхвърли 1000 лв., то представя декларация по образец за произход на дарените средства.

(2) Правилото по ал. 1 се прилага и когато кампаниите се финансират със средства от кандидатите и членовете на инициативни комитети.

(3) Когато едно физическо лице предостави за безвъзмездно ползване свои движими или недвижими вещи за предизборните кампании, то представя декларация по образец за собствеността на тези вещи.

(4) Приходите и разходите, свързани с предизборните кампании на стойност над 1000 лв., се извършват по банков път.

Общ размер на финансирането

Чл. 155. (1) При произвеждане на избори общият размер на финансирането на всяка предизборна кампания на партиите, коалициите от партии и инициативните комитети не може да надхвърля:

1. при избори за народни представители:

а) 4 000 000 лв. за партии и коалиции от партии;

б) 200 000 лв. за инициативен комитет;

2. при избори за президент и вицепрезидент на републиката и за членове на Европейския парламент от Република България:

а) 2 000 000 лв. за партии, коалиции от партии и инициативни комитети за избори за президент и вицепрезидент на републиката, както и за партии и коалиции от партии за избори за членове на Европейския парламент от Република България;

б) 100 000 лв. за инициативен комитет за избори за членове на Европейския парламент от Република България;

3. при избори за общински съветници и кметове:

а) 8 000 000 лв. за партии и коалиции от партии;

б) размерите по ал. 5 за инициативни комитети.

(2) В рамките на общия размер на финансирането по ал. 1, т. 3 при произвеждане на избори за общински съветници за един кандидат за общински съветник може да се разходват не повече от 5000 лв.

(3) В рамките на общия размер на финансирането по ал. 1, т. 3 при произвеждане на избори за кметове на общини за кандидат за кмет на община може да се разходват:

1. за община с население до 30 000 жители - до 25 000 лв.;

2. за община с население до 60 000 жители - до 50 000 лв.;

3. за община с население до 100 000 жители - до 100 000 лв.;

4. за община с население до 200 000 жители - до 250 000 лв.;

5. за община с население до 500 000 жители - до 500 000 лв.;

6. за община с население над 500 000 жители - до 1 000 000 лв.

(4) В рамките на общия размер на финансиране по ал. 1, т. 3 при произвеждане на избори за кметове на кметства за кандидат за кмет на кметство може да се разходват:

1. за кметство с население до 1000 жители - до 2000 лв.;

2. за кметство с население до 3000 жители - до 6000 лв.;

3. за кметство с население над 3000 жители - до 10 000 лв.

(5) Максималният размер на финансовите средства, който инициативните комитети могат да изразходят за кандидати за общински съветници, кметове на общини и кметства, не може да надвишава размера по ал. 2, 3 и 4. В общия размер на финансовите средства, които инициативните комитети имат право да изразходват за всяка предизборна кампания, се включват средствата на кандидата и средствата на членовете на инициативния комитет.

(6) В общия размер на финансовите средства, които партиите, коалициите от партии и инициативните комитети имат право да изразходят за всяка предизборна кампания, се включват всички разрешени от този кодекс средства по чл. 150.

Финансиране на избори в една календарна година

Чл. 156. При произвеждане на различни видове избори в една календарна година изискванията на чл. 155 се прилагат поотделно за всеки вид избори.

Представяне на данни за банковата сметка

Чл. 157. Партиите, коалициите от партии и инициативните комитети в срок до 5 дни от регистрацията си за участие в съответния вид избор представят пред Сметната палата данни за банковата сметка по обслужването на предизборната им кампания, представена по чл. 82, ал. 3, т. 11, чл. 84, ал. 4, т. 5, чл. 89, ал. 3, т. 9, чл. 91, ал. 4, т. 5, чл. 95, ал. 5, т. 6 или чл. 97, ал. 8, т. 5.

Единен публичен регистър

Чл. 158. (1) В Сметната палата се създава единен публичен регистър на партиите, коалициите от партии и инициативните комитети, участващи в съответния вид избори, който се поддържа до следващите избори от същия вид.

(2) В регистъра по ал. 1 по време на предизборната кампания се публикуват:

1. обстоятелствата по чл. 17 от Закона за политическите партии;

2. наименованието на коалицията от партии и наименованието на инициативния комитет и имената на лицата, които ги представляват;

3. имената на дарителите, видът, целта, размерът или стойността на направените дарения;

4. имената на физическите лица, предоставили безвъзмездно ползване или услуги за предизборната кампания, срокът на ползването, видът и описанието на предоставените за ползване вещи, видът на услугите;

5. декларациите за произхода на дарените средства, декларациите за произхода на средствата на кандидатите и на членовете на инициативните

комитети и декларациите на физическите лица за собственост на предоставените за безвъзмездно ползване вещи;

6. наименованията на социологическите и рекламните агенции, както и на агенциите за осъществяване на връзки с обществеността, с които работят.

(3) След провеждане на изборите в регистъра се публикуват отчетите по чл. 159, ал. 1.

(4) В хода на предизборната кампания партиите, коалициите от партии и инициативните комитети изпращат новопостъпилата информация по ал. 2 на хартиен и електронен носител на Сметната палата за включване в регистъра.

Отчет за финансирането

Чл. 159. (1) В срок до 30 дни след изборния ден партиите, коалициите от партии и инициативните комитети представят пред Сметната палата на хартиен и електронен носител отчет за приходите, разходите и поетите от тях задължения за плащане във връзка с предизборната кампания, придружен с извлечение от банковата им сметка.

(2) Средствата на кандидата и/или на член на инициативния комитет за предизборната кампания се отчитат в отчетите по ал. 1. Към отчетите се прилага декларация за произход на средствата, в случаите когато те са в размер над 1000 лв.

(3) Отчетите по ал. 1 се изготвят и представят по образец за всеки вид избор, утвърден от Сметната палата.

(4) Сметната палата публикува отчетите на партиите, коалициите от партии и инициативните комитети по ал. 1 в срок до 15 дни от изтичане на срока за представянето им.

(5) Сметната палата проверява за съответствие декларираните приходи и реално извършените разходи във връзка с предизборната кампания.

Декларираме на финансиране от общински съветник или кмет

Чл. 160. (1) В срок до 30 дни от избирането му всеки общински съветник или кмет е длъжен да декларира пред съответния общински съвет източниците на финансирането и разходите, които е направил по време на предизборната кампания.

(2) В срок до 14 дни от изтичането на срока по ал. 1 съответният общински съвет изпраща декларациите в Сметната палата.

Неуредени въпроси

Чл. 161. За неуредените в този раздел въпроси се прилага Законът за политическите партии.

Глава девета.
ГЛАСУВАНЕ

Раздел I.
Бюлетини. Общи разпоредби

Общи изисквания

Чл. 162. (1) Гласуването при всички видове избори се извършва с бюлетини по образец, утвърден от Централната избирателна комисия.

(2) Бюлетините по ал. 1 са бели, изработени от плътна непрозрачна хартия, с тегло не по-малко от 120 г/м^2 и са защитени с полиграфическа защита.

(3) Бюлетините по ал. 1 не могат да съдържат реквизити извън изброените в този кодекс.

(4) Броят на отпечатаните бюлетини при избори за президент и вицепрезидент на републиката и за общински съветници и кметове е равен на броя на избирателите, увеличен с 10 на сто.

Избирателни урни

Чл. 163. Избирателните урни са прозрачни и се запечатват с печат.

Отбелязване на вида избор върху бюлетината

Чл. 164. При произвеждане едновременно на различни видове избори на бюлетините се отбелязва за кой вид избори се отнасят.

Раздел II.
Бюлетини за гласуване за народни представители

Бюлетини и пликове

Чл. 165. Гласуването за народни представители се извършва с бюлетини и пликове по образец, утвърден от Централната избирателна комисия.

Съдържание и определяне номер на бюлетината

Чл. 166. (1) Бюлетините съдържат:

1. наименованието и номера на изборния район;

2. пълното и/или съкратено наименование на партията или коалицията от партии, посочено в заявлението й за регистрация, или наименованието на инициативния комитет, като абревиатурата за партия се изписва с "ПП", за коалиция от партии - с "КП", а за инициативен комитет - с "ИК";

3. имената на кандидатите от съответната кандидатска листа на партия или коалиция от партии или името на независимия кандидат;

4. квадратче пред името на всеки кандидат за поставяне на знак "Х", отразяващ предпочитанието (преференцията) на избирателя за конкретен кандидат; в това квадратче се изписва и поредният номер на кандидата в листата;

5. празен ред между имената на кандидатите.

(2) В горния ляв ъгъл на отделен ред с увеличен и удебелен шрифт се отпечатва в каре номерът на бюлетината на съответната партия, коалиция от партии или независим кандидат.

(3) Номерът по ал. 2 се определя от Централната избирателна комисия чрез жребий, проведен в присъствието на представители на партиите и коалициите от партии не по-късно от 31 дни преди изборния ден. Тегленето на жребия се извършва публично и на него могат да присъстват и регистрираните кандидати и представители на средствата за масова информация. Определеният номер е еднакъв за цялата страна и за гласуването извън страната. Резултатът от жребия се обявява от Централната избирателна комисия с решение по реда на чл. 26, ал. 6.

(4) Номерата на независимите кандидати следват номерата на бюлетините на партиите и коалициите от партии съгласно поредността на регистрацията на независимия кандидат от районната избирателна комисия.

(5) Наименованието и номерът на изборния район се изписват на най-горния ред на бюлетината. Реквизитите по ал. 1, т. 2, 3 и 4 се изписват от ляво на дясно на отделен хоризонтален ред. В бюлетините за гласуване извън страната наименованието и номерът на изборния район се заместват с текста "Бюлетина за гласуване извън страната".

(6) Извън страната се гласува само с бюлетини за партии или коалиции от партии, които не съдържат реквизитите по ал. 1, т. 3 и 4.

(7) Бюлетините започват да се отпечатват не по-рано от 18 дни преди изборния ден.

Раздел III.
Бюлетина за гласуване за президент и вицепрезидент на републиката

Вид на бюлетината и съдържание

Чл. 167. (1) Гласуването се извършва с обща бюлетина.

(2) Бюлетината на лицевата страна съдържа:

1. наименованието и номера на района по чл. 68, ал. 2; в бюлетините за гласуване извън страната наименованието и номерът на района се заместват с текста "Бюлетина за гласуване извън страната";

2. квадратче за поставяне на знак "Х", отразяващ волята на избирателя, в което е изписан поредният номер на съответната кандидатска листа;

3. имената на кандидата за президент и имената на кандидата за вицепрезидент, изписани на отделни редове в съответната кандидатска листа;

4. пълното или съкратено наименование на партията или коалицията от партии, посочено в заявлението й за регистрация, или наименованието на инициативния комитет, като абревиатурата за партия се изписва с "ПП", за коалиция от партии - с "КП", а за инициативен комитет - с "ИК".

(3) Реквизитите по ал. 2, т. 2, 3 и 4 се изписват последователно от ляво на дясно на отделен хоризонтален ред за всяка кандидатска листа. След имената на независимите кандидати се изписва означението "независим".

(4) Редовете на отделните кандидатски листи се отделят един от друг с празен ред и плътна черна хоризонтална линия.

(5) На гърба на бюлетината се отбелязват две места за поставяне на печата на съответната секционна избирателна комисия.

(6) Извън страната се гласува с бюлетини за партии, коалиции от партии и инициативни комитети, които съдържат реквизитите по ал. 2, т. 3.

Определяне на поредния номер на кандидатските листи

Чл. 168. (1) Поредният номер на кандидатските листи се определя от Централната избирателна комисия чрез жребий, проведен в присъствието на представители на партиите, коалициите от партии и инициативните комитети, регистрирали кандидати, не по-късно от 31 дни преди изборния ден. Тегленето на жребия се извършва публично и на него могат да присъстват и регистрираните кандидати и представители на средствата за масова информация.

(2) Определеният номер е еднакъв за цялата страна и за гласуването извън страната.

(3) Резултатът от жребия по ал. 1 се обявява с решение от Централната избирателна комисия по реда на чл. 26, ал. 6.

(4) Когато партия или коалиция от партии не е регистрирала кандидатска листа, в бюлетината не се изписва нейният номер и за нея не се оставя празен ред.

(5) Бюлетината започва да се отпечатва не по-рано от 18 дни преди изборния ден.

Раздел IV.
Бюлетини за гласуване за членове на Европейския парламент от Република България

Бюлетини и пликове

Чл. 169. Гласуването за членове на Европейския парламент от Република България се извършва с бюлетини и пликове по образец, утвърден от Централната избирателна комисия.

Съдържание и определяне на бюлетините

Чл. 170. (1) Бюлетините съдържат:

1. наименованието и номера на района по чл. 69, ал. 2;

2. пълното или съкратено наименование на партията или коалицията от партии, посочено в заявлението й за регистрация, или наименованието на инициативния комитет, като абревиатурата за партия се изписва с "ПП", за коалиция от партии - с "КП", а за инициативен комитет - с "ИК";

3. имената на кандидатите от съответната кандидатска листа на партия или коалиция от партии или името на независимия кандидат; имената на гражданите на държава - членка на Европейския съюз, които не са български граждани, но са регистрирани като кандидати за членове на Европейския парламент от Република България, се изписват на кирилица по начина, по който

са изписани в заявлението за участие в изборите според личната карта или паспорта;

4. квадратче пред името на всеки кандидат за поставяне на знак "Х", отразяващ предпочитанието (преференцията) на избирателя за конкретен кандидат; в това квадратче се изписва и поредният номер на кандидата в листата;

5. празен ред между имената на кандидатите.

(2) В горния ляв ъгъл на отделен ред с увеличен и удебелен шрифт се отпечатва в каре номерът на бюлетината на съответната партия, коалиция от партии или независим кандидат.

(3) Номерът по ал. 2 се определя от Централната избирателна комисия чрез жребий, проведен в присъствието на представители на партиите, коалициите от партии и инициативните комитети, регистрирали кандидати, не по-късно от 31 дни преди изборния ден. Тегленето на жребия се извършва публично и на него могат да присъстват и регистрираните кандидати и представители на средствата за масова информация. Определеният номер е еднакъв за цялата страна и за гласуването извън страната. Резултатът от жребия се обявява от Централната избирателна комисия с решение по реда на чл. 26, ал. 6.

(4) Наименованието и номерът на района по чл. 69, ал. 2 се изписват на най-горния ред на бюлетината. Реквизитите по ал. 1, т. 2, 3 и 4 се изписват от ляво на дясно на отделен хоризонтален ред. В бюлетините за гласуване извън страната наименованието и номерът на района се заместват с текста "Бюлетина за гласуване извън страната".

(5) Извън страната се гласува с бюлетини за партии, коалиции от партии и инициативни комитети, които съдържат реквизитите по ал. 1, т. 3 и 4.

(6) Бюлетините започват да се отпечатват не по-рано от 18 дни преди изборния ден.

Раздел V.
Бюлетини за гласуване за общински съветници, кметове на общини и кметове на кметства

Видове бюлетини

Чл. 171. (1) Гласуването се извършва с общи бюлетини за:

1. общински съветници;
2. кмет на община;
3. кмет на кметство, ако се произвежда такъв избор.

(2) Отделните видове бюлетини са с различни размери.

Съдържание на бюлетината за общински съветници и за кметове

Чл. 172. (1) Бюлетината за общински съветници на лицевата страна съдържа:

1. името на общината и номера на изборния район;
2. наименованието "Бюлетина за общински съветници";

3. квадратче за поставяне на знак "Х", отразяващ волята на избирателя, в което е изписан поредният номер на партията, коалицията от партии или независимия кандидат;

4. пълното или съкратено наименование на партията или коалицията от партии, посочено в заявлението й за регистрация, или наименованието на инициативния комитет, като абревиатурата за партия се изписва с "ПП", за коалиция от партии - с "КП", а за инициативен комитет - с "ИК";

5. имената на кандидатите, заемащи първите три места в кандидатската листа на партията или коалицията от партии.

(2) Бюлетината за кмет на лицевата страна съдържа:

1. името на общината или кметството и номера на съответния изборен район;

2. наименованието "Бюлетина за кмет на община" или "Бюлетина за кмет на кметство";

3. квадратче за поставяне на знак "Х", отразяващ волята на избирателя, в което е изписан поредният номер на партията, коалицията от партии или независимия кандидат;

4. пълното или съкратено наименование на партията или коалицията от партии, посочено в заявлението й за регистрация, или наименованието на инициативния комитет, като абревиатурата за партия се изписва с "ПП", за коалиция от партии - с "КП", а за инициативен комитет - с "ИК";

5. имената на кандидата за кмет.

(3) Името на общината и номерът на изборния район се изписват най-отгоре на бюлетината над наименованието "Бюлетина за общински съветници", "Бюлетина за кмет на община" или "Бюлетина за кмет на кметство".

(4) Реквизитите по ал. 1, т. 3, 4 и 5 и по ал. 2, т. 3, 4 и 5 се изписват последователно от ляво на дясно на отделен хоризонтален ред за всяка партия, коалиция от партии или независим кандидат. След имената на независимия кандидат се изписва означението "независим".

(5) Редовете на отделните партии, коалиции от партии и инициативни комитети се отделят един от друг с празен ред и плътна черна хоризонтална линия.

(6) На гърба на бюлетината по ал. 1 и 2 се отбелязват две места за поставяне на печата на съответната секционна избирателна комисия.

Определяне на поредни номера

Чл. 173. (1) Поредните номера на партиите, коалициите от партии и независимите кандидати се определят чрез жребий от общинската избирателна комисия, проведен в присъствието на представители на партиите, коалициите от партии и инициативните комитети, регистрирали кандидати, не по-късно от 31 дни преди изборния ден. Тегленето на жребия се извършва публично и на него могат да присъстват и регистрираните кандидати и представители на средствата за масова информация. При идентичност на партиите и коалициите от партии, регистрирали кандидати за общински съветници или кметове в общинската избирателна комисия, същите имат еднакъв номер на бюлетините за всеки вид избори, за който са регистрирали кандидати на територията на общината.

(2) Резултатът от жребия по ал. 1 се обявява с решение от общинската избирателна комисия по реда на чл. 33, ал. 2.

(3) Когато партия или коалиция от партии не е регистрирала кандидатска листа в някой от изборните райони на територията на общината, в бюлетината за този вид избори не се изписва нейният номер и за нея не се оставя празен ред.

(4) Бюлетината започва да се отпечатва не по-рано от 18 дни преди изборния ден.

Раздел VI.
Общи правила при гласуване

Извършване на гласуването

Чл. 174. Гласуването се извършва по избирателни секции в предназначени за тази цел изборни помещения, в които има кабини за гласуване.

Оповестяване на мерки за избирателите с увреждане

Чл. 175. (1) Не по-късно от 7 дни преди изборния ден районната избирателна комисия или общинската избирателна комисия оповестява по подходящ начин чрез средствата за масова информация мерките, позволяващи на избирателите с увреждане на опорно-двигателния апарат или на зрението да се придвижват и да гласуват в изборния ден.

(2) В обявлението по ал. 1 се посочват телефон и адрес, на които могат да се правят заявки за помощ в изборния ден.

Гласуване с подвижна избирателна урна

Чл. 176. (1) Избирателите с трайни увреждания, които не им позволяват да упражнят избирателното си право в изборното помещение, които желаят да гласуват с подвижна избирателна урна, заявяват желанието си не по-късно от 30 дни преди изборния ден в писмена форма чрез заявление по образец, подписано саморъчно и подадено чрез писмо, факс или електронна форма до органите по чл. 40, ал. 1 по постоянния адрес или настоящия адрес, когато е направено искане по чл. 53, ал. 1. В заявлението се посочват имената на избирателя, единният му граждански номер (личен номер), постоянният адрес (адрес на пребиваване) или настоящият адрес, когато е направено искане по чл. 53, ал. 1, и се прилага копие от документ на ТЕЛК (НЕЛК).

(2) Имената на избирателя, направил искане по ал. 1, се заличават от избирателния списък и се вписват от органа по чл. 40, ал. 1 в списък за гласуване с подвижна избирателна урна.

(3) При гласуване с подвижни избирателни урни се назначават подвижни секционни избирателни комисии. Районната или общинската избирателна комисия определя броя на подвижните секционни избирателни комисии в изборния район (района) въз основа на броя на подадените заявления по ал. 1. На територията на всяка община (район - в градовете с районно деление) се назначава най-малко една подвижна секционна избирателна комисия при наличие на не по-малко от 10 избиратели по ал. 1. Подвижните

секционни избирателни комисии се назначават при условията и по реда на глава втора, раздел V. Подвижните секционни избирателни комисии имат правомощията по чл. 36, ал. 1, т. 1, 3 - 8 и ал. 2.

(4) Кметът на общината е длъжен да предостави подходящи помещения и транспорт за подвижните секционни избирателни комисии.

(5) Разпоредбите на кодекса относно секционните избирателни комисии се прилагат и за подвижните секционни избирателни комисии.

Забрана за раздаване на книжа и материали

Чл. 177. Забранява се предварителното раздаване на изборни книжа и материали.

Забрана за изнасянето на книжа и материали

Чл. 178. (1) Забранява се изнасянето на избирателните урни, избирателните списъци, бюлетините и пликовете извън изборното помещение след приемането им от секционната избирателна комисия в предизборния ден, по време на гласуването и преброяването на гласовете и предпочитанията (преференциите).

(2) Подвижните секционни избирателни комисии могат да изнасят извън помещението по чл. 176, ал. 4 книжата и материалите за гласуване с подвижните избирателни урни.

(3) Забранява се изнасянето на бюлетини от избиратели извън изборното помещение.

Забрана за гласуване извън изборното помещение

Чл. 179. Забранява се гласуване извън изборното помещение освен в случаите по чл. 176.

Забрана за показване начина на гласуване

Чл. 180. (1) При произвеждане на избори за народни представители и за членове на Европейския парламент от Република България се забранява след попълване на бюлетината и преди пускането на плика в избирателната урна избирателят да показва начина на гласуване.

(2) При произвеждане на избори за президент и вицепрезидент на републиката и за общински съветници и кметове се забранява след попълване на бюлетината и преди пускането й в избирателната урна избирателят да разгъва бюлетината по начин, позволяващ да се види отбелязаното маркиране за партия, коалиция от партии или инициативен комитет.

(3) При нарушаване на забраната по ал. 1 и 2 комисията незабавно обявява бюлетината за недействителна и отбелязва това обстоятелство върху бюлетината и в графа "Забележки" на избирателния списък. Избирателят не се допуска повторно до гласуване.

(4) Бюлетината по ал. 3 се брои за недействителна, унищожава се с надпис "Недействителна по чл. 180" и се вписва на отделен ред в протокола на секционната избирателна комисия.

Забрана за използване на възпроизвеждаща техника

Чл. 181. (1) Забранява се използването на мобилни телефони, фотоапарати или друга възпроизвеждаща техника с цел заснемане на начина на гласуване.

(2) При нарушаване на забраната по ал. 1 комисията незабавно обявява бюлетината за недействителна и отбелязва това обстоятелство върху бюлетината и в графа "Забележки" на избирателния списък. Избирателят не се допуска повторно до гласуване.

(3) Бюлетината по ал. 2 се брои за недействителна, унищожава се с надпис "Недействителна по чл. 181" и се вписва на отделен ред в протокола на секционната избирателна комисия.

Забрана за присъствие

Чл. 182. Не се разрешава присъствие на други лица, освен гласуващи в момента избиратели, на разстояние по-малко от три метра от кабината за гласуване, когато в нея има избирател.

Запълване на избирателната урна. Отваряне

Чл. 183. (1) Когато избирателната урна се напълни с пликове или бюлетини, в зависимост от вида избори, върху нейния отвор се залепва хартиена лента с подписите на членовете на комисията, така че да не може да бъде използвана повече. Пълната урна остава на масата за гласуване.

(2) Председателят проверява изправността на втората урна и дали тя е празна. Урната се затваря и запечатва с хартиени ленти, подписани от членовете на комисията, и гласуването продължава. Това обстоятелство се вписва в протокола на секционната избирателна комисия.

(3) Двете урни се отварят едновременно след приключване на гласуването и намерените в тях пликове и бюлетини при избори за народни представители или за членове на Европейския парламент от Република България или бюлетини при избори за президент и вицепрезидент на републиката или за общински съветници и кметове се броят заедно.

Начало и край на гласуването

Чл. 184. (1) Избирателите гласуват от 6.00 часа до 19.00 часа. Извън страната изборният ден започва в 6.00 часа местно време и приключва в 19.00 часа местно време. Когато в 19.00 часа пред изборното помещение има негласували избиратели, председателят и секретарят на секционната избирателна комисия установяват техния брой и самоличност.

(2) Негласувалите избиратели предават документите си за самоличност на комисията, а избирателите - граждани на друга държава -

членка на Европейския съюз, и удостоверението си за пребиваване. Само тези избиратели се допускат до гласуване след 19.00 часа, но не по-късно от 20.00 часа.

Нарушения на изборния процес

Чл. 185. (1) Секционната избирателна комисия може да преустанови гласуването, когато са налице съществени нарушения на изборния процес. След тяхното отстраняване гласуването продължава.

(2) Решението за преустановяване на гласуването се съобщава незабавно на Централната избирателна комисия чрез районната или общинската избирателна комисия.

(3) Обстоятелствата по ал. 1 и 2 се отразяват в протокола на секционната избирателна комисия.

(4) При необходимост за възстановяване на реда и по решение на секционната избирателна комисия председателят може да потърси съдействието на кмета или кметския наместник и на органите на Министерството на вътрешните работи. Тези обстоятелства се отразяват в протокола на секционната избирателна комисия.

Недопускане на лица в изборното помещение

Чл. 186. (1) В изборното помещение не се допускат лица с поведение, накърняващо добрите нрави, както и лица, носещи предмети, опасни за живота и здравето на гражданите.

(2) В изборното помещение не се допускат въоръжени лица, освен в случаите на чл. 185, ал. 4.

Раздел VII.
Предизборен ден

Получаване на книжа и материали

Чл. 187. (1) В деня преди изборния ден секционната избирателна комисия получава от общинската администрация и от районната или общинската избирателна комисия:

1. избирателни урни;

2. бюлетини за гласуване, запечатани по начин, определен от Централната избирателна комисия;

3. пликове за гласуване при избори за народни представители и за членове на Европейския парламент от Република България;

4. избирателен списък;

5. формуляр на допълнителен избирателен списък;

6. формуляр на списък за допълнително вписване на придружителите;

7. списък на заличените лица, които нямат право да бъдат дописвани в избирателния списък в изборния ден;

8. два формуляра на протокола (протоколите) на секционната избирателна комисия; фабричните номера на протоколите се вписват в протокола за предаването и приемането на изборните книжа и материали по ал. 3; ако има разлика във фабричните номера на отделните листи на протоколите това обстоятелство се описва; формулярите на протоколите се предават запечатани в плик по начин, който позволява да се види само фабричният им номер; пликът е подпечатан и подписан от членовете на районната или общинската избирателна комисия; след приключване на изборния ден, преброяване на гласовете и попълване на черновата се разпечатва единият формуляр и само ако се сгреши, се разпечатва и другият формуляр;

9. бланки-чернови за отразяване резултатите от преброяването на предпочитанията (преференциите) за кандидатите на партиите и коалициите от партии при избори за народни представители и за членове на Европейския парламент от Република България;

10. формуляри на извлечения и чернови на протоколите на секционната избирателна комисия;

11. печат на секционната избирателна комисия при избори за президент и вицепрезидент на републиката и при избори за общински съветници и кметове;

12. протокол за маркиране на печата на секционната избирателна комисия;

13. образци на декларациите, които се подават за съответния вид избори съгласно този кодекс;

14. модулна кутия за бюлетините при избори за народни представители и за членове на Европейския парламент от Република България;

15. други помощни и технически материали.

(2) В деня преди изборния ден подвижната секционна избирателна комисия получава от общинската администрация и от районната или общинската избирателна комисия изборните книжа и материали по ал. 1, т. 1, 2, 3, 6, 8, 9, 10, 13, 14 и 15, както и:

1. списък за гласуване с подвижна избирателна урна;

2. печат на подвижната секционна избирателна комисия при избори за президент и вицепрезидент на републиката и при избори за общински съветници и кметове;

3. протокол за маркиране на печата на подвижната секционна избирателна комисия.

(3) Председателят на секционната избирателна комисия, съответно на подвижната секционна избирателна комисия, определен от районната или общинската избирателна комисия неин член, и кметът на общината, района или кметството или определено от него със заповед длъжностно лице от общинската администрация подписват протокол за предаването и приемането на избирателния списък, съответно на списъка за гласуване с подвижна избирателна урна, и протокол за предаването и приемането на изборните книжа и материали по ал. 1, т. 1, 2, 3, 5 - 15, съответно по ал. 1, т. 1, 2, 3, 6, 8, 9, 10, 13, 14 и 15 и ал. 2, т. 2 и 3. В случай на неявяване на председателя на секционната избирателна комисия, съответно на подвижната секционна избирателна комисия изборните книжа и материалите се получават и протоколите се подписват от заместник-председателя на комисията. Протоколите се съставят и подписват в три еднообразни екземпляра - по един за секционната избирателна комисия, за

районната или общинската избирателна комисия и за общината (района - в градовете с районно деление).

(4) Печатът на секционната избирателна комисия по ал. 1, т. 11, съответно печатът на подвижната секционна избирателна комисия по ал. 2, т. 2 се предава в запечатан плик, който се подписва от лицата по ал. 3 в момента на получаването му и се отваря при откриването на изборния ден в секцията. След приключване на гласуването печатът се поставя и затваря в плик, който се подписва от председателя и секретаря на комисията.

(5) След подписване на протоколите отговорността за опазване на изборните книжа и материали носи председателят на секционната избирателна комисия, съответно на подвижната секционна избирателна комисия.

Получаване на книжа и материали от капитаните на плавателните съдове

Чл. 188. Капитаните на плавателните съдове под българско знаме, които напускат страната до началото на изборния ден, получават изборните книжа и материали по чл. 187, ал. 1 от районната избирателна комисия по местопребиваването на кораба до 19 часа преди изборния ден.

Получаване на книжа и материали

Чл. 189. Председателят и секретарят на секционна избирателна комисия извън страната получават изборните книжа и материали по чл. 187, ал. 1 от ръководителя на българското дипломатическо или консулско представителство или от оправомощен от него представител.

Изборно помещение и кабини за гласуване

Чл. 190. (1) Пред изборното помещение се поставят образци на бюлетините за гласуване, а при избори за общински съветници и кметове - и пълните кандидатски листи за общински съветници на партиите и коалициите от партии.

(2) В изборното помещение се поставят кабини за гласуване така, че да се осигури тайната на гласуването. Кабините трябва да осигуряват гласуването на избиратели с увреждане на опорно-двигателния апарат или на зрението.

(3) При избори за народни представители и за членове на Европейския парламент от Република България в кабините за гласуване бюлетините се подреждат в модулна кутия. Централната избирателна комисия определя вида, размера и обема на модулната кутия не по-късно от 55 дни преди изборния ден.

(4) Пред изборното помещение и в кабините за гласуване се поставя табло, на което с големи букви е указано, че избирателят може да изрази своя вот само със знак "Х", поставен с химикал, пишещ със син цвят. Размерът и видът на таблото се определят от Централната избирателна комисия.

(5) След приключване на подготовката за гласуването помещението се заключва и запечатва с хартиена лента, подписана от присъстващите членове на секционната избирателна комисия.

(6) Изборните помещения се охраняват отвън от служители на Министерството на вътрешните работи.

Раздел VIII.
Изборен ден. Гласуване

Откриване на изборния ден

Чл. 191. (1) Изборното помещение се разпечатва и изборният ден се открива от председателя на секционната избирателна комисия в 6.00 часа, ако присъстват повече от половината от членовете на комисията. При липса на кворум се уведомява районната или общинската избирателна комисия. Ако в 6.00 ч. са се явили повече от половината от членовете на комисията, но не се е явил председателят, изборното помещение се разпечатва и изборният ден се открива от заместник-председателя, което обстоятелство се вписва в протокола на секционната избирателна комисия.

(2) Когато до един час не се явят достатъчно членове на секционната избирателна комисия, районната или общинската избирателна комисия назначава необходимия брой членове от резервните членове на мястото на неявилите се членове.

(3) Когато председателят на секционната избирателна комисия отсъства, районната или общинската избирателна комисия назначава заместник-председателя за председател, а член на секционната избирателна комисия за заместник-председател. Когато отсъства заместник-председателят или секретарят на секционната избирателна комисия, районната или общинската избирателна комисия назначава член на секционната избирателна комисия за заместник-председател или секретар.

(4) Когато председателят, заместник-председателят и секретарят на секционната избирателна комисия отсъстват, районната или общинската избирателна комисия назначава председател, заместник-председател и секретар измежду членовете и резервните членове.

(5) В случаите по ал. 3 и 4 районната или общинската избирателна комисия спазва изискването на чл. 15, ал. 3, изречение второ.

(6) Централната избирателна комисия по предложение на районната или общинската избирателна комисия може да разреши гласуването в някои секции да започне в 5.00 часа.

Действия при откриването

Чл. 192. (1) Непосредствено преди откриването на изборния ден бюлетините се разпечатват и при избори за народни представители и за членове на Европейския парламент от Република България се поставят в модулната кутия.

(2) При откриване на изборния ден в изборните помещения могат да присъстват кандидати, един от застъпниците по чл. 101, ал. 2, по един представител на партия, коалиция от партии и инициативен комитет, наблюдатели, журналисти и избиратели.

(3) Председателят на секционната избирателна комисия проверява наличието на изборните книжа и материали по чл. 187, ал. 1, изправността на избирателната урна и дали тя е празна. След проверката урната се затваря и се запечатва с хартиени ленти, подписани от присъстващите членове на комисията.

(4) При произвеждане на избори за президент и вицепрезидент на републиката и за общински съветници и кметове председателят на секционната избирателна комисия маркира при откриване на изборния ден по уникален начин печата на секционната избирателна комисия, с който се подпечатват изборните книжа. За маркирането се съставя протокол, подписан от членовете на комисията, който съдържа не по-малко от три отпечатъка от маркирания печат.

(5) След извършване на действията по ал. 1 и 3 и по ал. 4 - при избори за президент и вицепрезидент на републиката и за общински съветници и кметове, председателят на секционната избирателна комисия обявява изборния ден за открит.

Права и задължения на застъпниците

Чл. 193. (1) Застъпниците могат да носят в изборния ден само отличителни знаци по образец, утвърден от Централната избирателна комисия. Застъпниците, които носят отличителни знаци извън одобрените от Централната избирателна комисия, се отстраняват от участие в изборния ден с решение на секционната избирателна комисия. Решението може да се обжалва пред районната или общинската избирателна комисия, която се произнася незабавно.

(2) По време на гласуването в изборното помещение може да присъства само един от застъпниците по чл. 101, ал. 2, по един представител на партия, коалиция от партии и инициативен комитет, наблюдатели и журналисти, без да пречат на гласуването.

Гласуване на лицата, заети в произвеждането на изборите

Чл. 194. Лицата, заети в произвеждането на изборите за народни представители, за президент и вицепрезидент на републиката и за членове на Европейския парламент от Република България като членове на секционна избирателна комисия или охрана на съответната секция, могат да упражнят правото си на глас след вписване в допълнителната страница на избирателния списък, ако отговарят на условията по чл. 3 и след представяне на декларация по образец, че не са гласували и няма да гласуват на друго място. Декларацията е неразделна част от списъка.

Удостоверяване самоличността на избирателя

Чл. 195. (1) Избирателите удостоверяват самоличността си пред председателя или член на комисията, определен с нейно решение преди откриването на изборния ден, с лична карта или личен (зелен) паспорт за страната - само за избирателите, ползващи се от разпоредбата на § 9а от преходните и заключителните разпоредби на Закона за българските лични документи.

(2) При произвеждане на избори за членове на Европейския парламент от Република България и за общински съветници и кметове избирателите, граждани на друга държава - членка на Европейския съюз, удостоверяват самоличността си с лична карта или паспорт и с удостоверение за пребиваване.

(3) Избирателите, които гласуват извън страната, удостоверяват самоличността си с паспорт, лична карта или военна карта съгласно чл. 13, ал. 1, т. 1 и 2 от Закона за българските лични документи. В случай че срокът за валидност на паспорта или личната карта на избирателя е изтекъл, той се допуска до гласуване, ако представи удостоверение, издадено от дипломатическото или консулското представителство на Република България, че е подал заявление за продължаване на срока на валидност или за издаване на нов паспорт или лична карта.

(4) Избирателите, гласуващи на корабите под българско знаме, удостоверяват самоличността си:

1. пасажерите - с паспорт или лична карта;

2. членовете на екипажа - с моряшки паспорт.

(5) При произвеждане на избори за народни представители, за президент и вицепрезидент на републиката и за членове на Европейския парламент от Република България учениците и студентите по чл. 207 освен документа си за самоличност предоставят на секционната избирателна комисия ученическа или студентска книжка.

Декларация от българските граждани, живеещи в друга държава - членка на Европейския съюз

Чл. 196. Българските граждани, живеещи в друга държава - членка на Европейския съюз, когато гласуват в дипломатическите и консулските представителства на Република България или в населените места по чл. 74, ал. 4, т. 2, представят декларация по образец, че не са гласували и няма да гласуват на друго място в същите избори за членове на Европейския парламент.

Проверка и вписване на данни на избирателя

Чл. 197. (1) Председателят или определен с решение на комисията член сверява данните от документа за самоличност на избирателя с тези от избирателния списък (списъка) и вписва в избирателния списък (списъка) единния граждански номер и вида и номера на документа за самоличност и допуска избирателя до гласуване.

(2) При произвеждане на избори за членове на Европейския парламент от Република България и за общински съветници и кметове избирателят, гражданин на друга държава - членка на Европейския съюз, се допуска до гласуване след вписване в избирателния списък на личния му номер и на номера на личната му карта или паспорт. Избирателят представя декларация по образец, че не е гласувал в същите избори за членове на Европейския парламент.

(3) Когато се установи разлика в някое от имената на избирателя, гражданин на Република България, в списъка и според документа за самоличност при съвпадане на постоянния адрес, имената на избирателя от

документа за самоличност се записват в графата "Забележки" на избирателния списък.

(4) Когато при произвеждане на избори за членове на Европейския парламент от Република България и за общински съветници и кметове се установи разлика в някое от имената на избирателя, гражданин на друга държава - членка на Европейския съюз, и данните от удостоверението за пребиваване, вписани в списъка и според личната карта или паспорта, съответно удостоверението за пребиваване, при съвпадане на адреса за пребиваване данните от личната карта или паспорта, съответно от удостоверението за пребиваване се записват в графата "Забележки" на избирателния списък.

(5) Документът за самоличност, съответно и удостоверението за пребиваване на гражданин на друга държава - членка на Европейския съюз, остава в председателя, съответно в члена на секционната избирателна комисия до полагането на подпис от избирателя в избирателния списък (списъка).

(6) Ако избирателят не е вписан в избирателния списък (списъка), но има право да гласува, всички негови данни се вписват в допълнителната страница на избирателния списък, след което избирателят се допуска до гласуване.

Правила за гласуване при избори за народни представители и за членове на Европейския парламент от Република България

Чл. 198. (1) При произвеждане на избори за народни представители и за членове на Европейския парламент от Република България избирателят получава от член на секционната избирателна комисия празен плик за гласуване, след което отива в кабината да гласува.

(2) В кабината може да се намира само един избирател.

(3) Избирателят гласува, като:

1. от модулната кутия взема бюлетината на избраната от него партия или коалиция от партии или за независим кандидат;

2. ако желае, поставя знак "Х" с химикал, пишещ със син цвят, в едно от малките квадратчета пред имената на избран от него кандидат на партия или коалиция от партии, който показва по еднозначен начин неговото предпочитание (преференция) за съответния кандидат;

3. поставя бюлетината за избраната от него кандидатска листа в плика и го затваря;

4. излиза от кабината и пуска плика в избирателната урна;

5. полага подпис срещу името си в избирателния списък.

(4) Вписването в бюлетината на специални символи като букви, цифри или други знаци, както и поставянето в плика на други предмети, освен бюлетината, правят гласа недействителен.

(5) След гласуването избирателят получава обратно документите си и напуска помещението.

(6) Членовете на секционната избирателна комисия и представители на партиите, коалициите от партии и инициативните комитети периодично проверяват наличието на бюлетини за всяка кандидатска листа, когато в кабината за гласуване няма избирател.

(7) Председателят на секционната избирателна комисия при поискване разрешава на застъпниците на кандидатите и на наблюдателите да проверят наличието на бюлетини в избирателната кабина.

Правила за гласуване при избори за президент и вицепрезидент на републиката

Чл. 199. (1) При произвеждане на избори за президент и вицепрезидент на републиката избирателят получава от член на секционната избирателна комисия бюлетина от кочана с бюлетините, която се подпечатва с печата на комисията в момента на получаването й, след което отива в кабината да гласува.

(2) В кабината може да се намира само един избирател.

(3) Избирателят гласува, като:

1. поставя знак "Х" с химикал, пишещ със син цвят, в квадратчето с номера на избраната от него кандидатска листа, който изразява по еднозначен начин неговия вот;

2. сгъва бюлетината по начин, непозволяващ да се вижда отбелязаното маркиране за партия, коалиция от партии или инициативен комитет;

3. излиза от кабината и подава сгънатата бюлетина на член на комисията, който я подпечатва повторно с печата на комисията;

4. пуска сгънатата бюлетина в избирателната урна;

5. полага подпис в избирателния списък.

(4) След гласуването избирателят получава обратно документа си за самоличност и напуска помещението.

(5) Вписването в бюлетината на специални символи като букви, цифри или други знаци правят гласа недействителен.

Правила за гласуване при избори за общински съветници и кметове

Чл. 200. (1) При произвеждане на избори за общински съветници и кметове избирателят получава от член на секционната избирателна комисия бюлетини от кочаните с бюлетините за всеки вид избор, които се подпечатват с печата на комисията в момента на получаването им, след което отива в кабината да гласува.

(2) В кабината може да се намира само един избирател.

(3) Избирателят гласува, като:

1. поставя знак "Х" с химикал, пишещ със син цвят, в квадратчето пред наименованието на избраната от него партия, коалиция от партии или инициативен комитет, който изразява по еднозначен начин неговия вот;

2. сгъва бюлетините по начин, непозволяващ да се вижда отбелязаното маркиране за партия, коалиция от партии или инициативен комитет;

3. излиза от кабината и подава сгънатите бюлетини на член на комисията, който ги подпечатва повторно с печата на комисията;

4. пуска сгънатите бюлетини в избирателната урна;

5. полага подпис в избирателния списък.

(4) След гласуването избирателят получава обратно документите си и напуска помещението.

(5) Вписването в бюлетината на специални символи като букви, цифри или други знаци правят гласа недействителен.

Правила при погрешно попълване на бюлетини

Чл. 201. (1) При произвеждане на избори за президент и вицепрезидент на републиката и за общински съветници и кметове, когато избирателят сгреши при поставянето на знака, изразяващ неговия вот, може да върне сгъната сгрешената бюлетина на секционната избирателна комисия и да получи нова бюлетина за гласуване от същия вид. Това право се предоставя на избирателя само веднъж.

(2) Бюлетината по ал. 1, без да се разгъва, се унищожава с надпис "сгрешена" и се подпечатва с печата на секционната избирателна комисия. Сгрешените бюлетини се описват в протокола на секционната избирателна комисия.

Принципи при гласуване

Чл. 202. Гласуването е лично и тайно.

Раздел IX.
Гласуване на избиратели с увреждане на опорно-двигателния апарат или на зрението

Правила за гласуване

Чл. 203. (1) Избирател с увреждане на опорно-двигателния апарат или на зрението удостоверява самоличността си с документ за самоличност пред секционната избирателна комисия в секцията по чл. 73, ал. 1.

(2) Избирател с увреждане на опорно-двигателния апарат или на зрението може да гласува и в избрана от него подходяща секция.

(3) Избирател с увреждане на опорно-двигателния апарат или на зрението се вписва в допълнителния избирателен списък в секцията, след като представи декларация по образец, че не е гласувал и няма да гласува на друго място. Декларацията се прилага към допълнителния избирателен списък и е неразделна част от него. В допълнителния избирателен списък се вписват всички данни на избирателя и списъкът се подписва от председателя и секретаря.

Правила за гласуване с придружител

Чл. 204. (1) Когато избирателят е с увреждане на опорно-двигателния апарат или на зрението, което не му позволява да извърши сам необходимите действия при гласуването, председателят на комисията, въз основа на документ на ТЕЛК (НЕЛК), удостоверяващ увреждането, може да разреши гласуването да се извърши с помощта на придружител, посочен от избирателя. При оспорване на решението на председателя от член на комисията спорът се решава

окончателно от секционната избирателна комисия. Копие от документа на ТЕЛК (НЕЛК) се прилага към допълнителния избирателен списък и е неразделна част от него.

(2) Когато избирателят е с увреждане на опорно-двигателния апарат или на зрението, което не му позволява да извърши сам необходимите действия при гласуването, но не притежава документ на ТЕЛК (НЕЛК), по изключение с решение на комисията може да бъде допуснат да гласува с придружител.

(3) Имената и единният граждански номер на придружителя се вписват в графа "Забележки" на избирателния списък срещу името на избирателя от член на комисията. Данните на придружителя се вписват и в списъка за допълнително вписване на придружителите, след което придружителят се подписва. Този списък се подписва и от председателя и секретаря.

(4) Когато увреждането по ал. 1 или 2 не позволява на избирателя да се подпише, в полето за подпис член на комисията отбелязва "гласувал" и се подписва. Това обстоятелство се отбелязва в графата "Забележки" и в протокола на секционната избирателна комисия.

(5) Неграмотността не е основание за гласуване с придружител.

(6) Едно лице не може да бъде придружител на повече от двама избиратели.

(7) Член на комисията, представител на партия, коалиция от партии или инициативен комитет, застъпник или наблюдател не може да бъде придружител.

Раздел X.
Гласуване с подвижна избирателна урна

Правила за гласуване

Чл. 205. (1) За гласуването с подвижна избирателна урна се изготвя списък по реда на чл. 176, ал. 2.

(2) Членовете на подвижната секционна избирателна комисия, които обслужват подвижната избирателна урна, но не по-малко от четирима, получават от председателя на комисията списъка по чл. 176, ал. 2, празна запечатана избирателна урна, на която с големи букви е указано, че избирателят може да изрази своя вот само със знак "Х", поставен с химикал, пишещ със син цвят, модулна кутия с бюлетините при избори за народни представители и за членове на Европейския парламент от Република България, кочан с бюлетините при избори за президент и вицепрезидент на републиката и за общински съветници и кметове и печат, когато се гласува с обща бюлетина. Броят на бюлетините е равен на броя на избирателите, вписани в списъка за гласуване с подвижна избирателна урна, увеличен с 10 на сто.

(3) Печатът за гласуване с подвижна избирателна урна се маркира, за което се съставя протокол, който съдържа най-малко три отпечатъка от маркирания печат и се подписва от всички членове на подвижната секционна избирателна комисия.

(4) Членовете на подвижната секционна избирателна комисия поставят подвижната избирателна урна на достъпно и видно място в дома на избирателя. Данните от документа за самоличност на избирателя се сверяват с

тези от списъка и в списъка се вписват единният граждански номер (личен номер) и видът и номерът на документа за самоличност. Документът за самоличност, съответно и удостоверението за пребиваване на гражданин на друга държава - членка на Европейския съюз, остава в членовете на комисията до полагането на подпис от избирателя в списъка.

(5) При гласуването с подвижна избирателна урна в помещението с избирателя не могат да присъстват други лица, включително членовете на секционната избирателна комисия, които обслужват подвижната избирателна урна, освен ако избирателят не може да извърши сам необходимите действия и се налага гласуване с придружител. Имената и единният граждански номер (личен номер) на придружителя, както и причината за гласуване с придружител се вписват в графа "Забележки" на списъка срещу името на избирателя от члена на комисията. Данните на придружителя се вписват и в списъка за допълнително вписване на придружителите, след което придружителят се подписва. Списъкът се подписва от членовете на подвижната секционна избирателна комисия, които обслужват подвижната избирателна урна. Изискванията на чл. 204, ал. 4, 5, 6 и 7 се прилагат и при гласуването с подвижна избирателна урна.

(6) След вписване на данните в списъка при избори за народни представители и за членове на Европейския парламент от Република България избирателят получава от членовете на комисията химикал, пишещ със син цвят, и празен плик за гласуване. Избирателят гласува, като от модулната кутия взема бюлетината на избраната от него партия или коалиция от партии или за независим кандидат, ако желае, поставя знак "Х" с химикал, пишещ със син цвят, в едно от малките квадратчета пред имената на избран от него кандидат на партия или коалиция от партии, който показва по еднозначен начин неговото предпочитание (преференция) за съответния кандидат, поставя бюлетината за избраната от него кандидатска листа в плика и го затваря. Избирателят пуска плика в избирателната урна в присъствието на членовете на комисията, полага подпис срещу името си в списъка и получава обратно документите си. В графа "Забележки" на списъка членовете на комисията вписват часа на гласуването.

(7) След вписване на данните в списъка при избори за президент и вицепрезидент на републиката избирателят получава от членовете на комисията химикал, пишещ със син цвят, и бюлетина от кочана с бюлетините, която се подпечатва с печата на комисията в момента на получаването й. Избирателят гласува, като поставя знак "Х" с химикал, пишещ със син цвят, в квадратчето с номера на избраната от него кандидатска листа, който изразява по еднозначен начин неговия вот, и сгъва бюлетината по начин, непозволяващ да се вижда отбелязаното маркиране за партия, коалиция от партии или инициативен комитет. Сгънатата бюлетина се дава на членовете на комисията, които я подпечатват повторно с печата на комисията, след което избирателят пуска сгънатата бюлетина в избирателната урна, полага подпис в избирателния списък и получава обратно документите си. В графа "Забележки" на списъка членовете на комисията вписват часа на гласуването.

(8) След вписване на данните в списъка при избори за общински съветници и кметове избирателят получава от членовете на комисията химикал, пишещ със син цвят, и бюлетини от кочаните с бюлетините за всеки вид избор, които се подпечатват с печата на комисията в момента на получаването им. Избирателят гласува, като поставя знак "Х" с химикал, пишещ със син цвят, в квадратчето пред наименованието на избраната от него партия, коалиция от

партии или инициативен комитет, който изразява по еднозначен начин неговия вот, и сгъва бюлетините по начин, непозволяващ да се вижда отбелязаното маркиране за партия, коалиция от партии или инициативен комитет. Сгънатите бюлетини се дават на членовете на комисията, които ги подпечатват повторно с печата на комисията, след което избирателят пуска сгънатите бюлетини в избирателната урна, полага подпис в избирателния списък и получава обратно документите си. В графа "Забележки" на списъка членовете на комисията вписват часа на гласуването.

(9) Членовете на подвижната секционна избирателна комисия, които обслужват подвижната избирателна урна, посещават избирателите от списъка по домовете им до изчерпване на списъка, но не по-късно от 19 часа, като им се осигурява транспорт и охрана. Ако избирателят не бъде открит на посочения адрес, в графа "Забележки" на списъка срещу името на избирателя се отбелязва това обстоятелство и се подписва от членовете на подвижната секционна избирателна комисия, които обслужват урната.

(10) След приключване на гласуването с подвижната избирателна урна върху нейния отвор се залепва хартиена лента, на която се отбелязва часът на последното гласуване, който не може да бъде по-късно от 20 часа, подписана от членовете на подвижната секционна избирателна комисия, които обслужват урната. Подвижната избирателна урна се връща в помещението по чл. 176, ал. 4.

(11) За неуредените въпроси се прилага раздел VIII от тази глава.

Раздел XI.
Гласуване с удостоверение за гласуване на друго място

Правила за гласуване

Чл. 206. (1) Избирателите с удостоверение за гласуване на друго място се вписват от секционната избирателна комисия по местопребиваването им в деня на изборите в допълнителния избирателен списък. Удостоверението за гласуване на друго място се предава на комисията, която проверява данните в него и го прилага към допълнителния избирателен списък. Удостоверението е неразделна част от допълнителния избирателен списък.

(2) Избирател с удостоверение за гласуване на друго място може да гласува и в секцията по постоянния си адрес (адрес на пребиваване). Комисията го вписва в допълнителния избирателен списък, към който се прилага и удостоверението за гласуване на друго място.

(3) В допълнителния избирателен списък по ал. 1 и 2 се вписват всички данни на избирателя и списъкът се подписва от председателя и секретаря.

Раздел XII.
Гласуване на ученици и студенти

Правила за гласуване

Чл. 207. (1) При произвеждане на избори за народни представители, за президент и вицепрезидент на републиката и за членове на Европейския

парламент от Република България избирател, който е ученик или студент - редовно обучение, може да гласува в избирателна секция по избор в населеното място, където се обучава, когато то е различно от населеното място по постоянен адрес, след представяне на:

1. документ за самоличност;

2. надлежно заверена от учебното заведение със седалище в населеното място за съответната учебна година ученическа книжка или за съответния семестър студентска книжка;

3. декларация по образец, че не е гласувал и няма да гласува на друго място.

(2) Избирателят ученик или студент се вписва в допълнителния избирателен списък. В допълнителния избирателен списък се вписват всички данни на избирателя и списъкът се подписва от председателя и секретаря.

(3) Декларацията по ал. 1, т. 3 се прилага към допълнителния избирателен списък и е неразделна част от него.

(4) По време на гласуването ученическата или студентската книжка остава в секционната избирателна комисия заедно с документа за самоличност на избирателя ученик или студент.

(5) След полагането на подпис от избирателя в избирателния списък в ученическата или студентската книжка се вписва датата на изборите и се отбелязва, че ученикът или студентът е гласувал. Книжката се подписва от председателя или секретаря и от един член на секционната избирателна комисия, предложени от различни партии и коалиции от партии, след което се връща на избирателя заедно с документа му за самоличност.

Права на ученици и студенти за гласуване

Чл. 208. Избирателите, които са ученици и студенти, при произвеждане на избори за общински съветници и кметове в населеното място, в което имат право да гласуват съгласно чл. 3, ал. 4 или 5, се освобождават от учебни занятия един ден преди, по време на изборния ден и един ден след него.

Глава десета.
ПРЕБРОЯВАНЕ НА ГЛАСОВЕТЕ

Раздел I.
Общи разпоредби

Приключване на гласуването

Чл. 209. (1) След изтичане на изборния ден председателят на секционната избирателна комисия обявява гласуването за приключило.

(2) Неизползваните бюлетини при всички видове избори и пликове при избори за народни представители и за членове на Европейския парламент от Република България, както и сгрешените бюлетини при избори за президент и вицепрезидент на републиката и за общински съветници и кметове се опаковат поотделно, запечатват се и се отстраняват от мястото за броене.

Право да присъстват

Чл. 210. При отваряне на избирателните урни и при установяване на резултатите от гласуването в изборното помещение могат да присъстват кандидати, един от застъпниците по чл. 101, ал. 2, по един представител на партия, коалиция от партии и инициативен комитет, наблюдатели и журналисти, като им се осигурява пряка видимост при преброяване на гласовете.

Установяване и отразяване на изборните резултати

Чл. 211. (1) Секционната избирателна комисия установява резултатите от гласуването за съответния вид избор и ги отразява в протокол.

(2) Протоколът на секционната избирателна комисия е в три идентични екземпляра и е изработен на трипластова индигирана хартия. Протоколът е защитен с полиграфическа защита, определена с решение на Централната избирателна комисия.

(3) В случай че при попълването единият формуляр на протокола се сгреши, секционната избирателна комисия унищожава сгрешения с надпис "сгрешен" и се подписва от председателя и секретаря и член на секционната избирателна комисия, предложени от различни партии и коалиции от партии. Секционната избирателна комисия връща на районната или общинската избирателна комисия сгрешения формуляр на протокол, когато предава протокола с резултатите от гласуването, като фабричният номер на сгрешения протокол се сверява с номера на протокола, вписан в протокола за предаването и приемането на изборните книжа по чл. 187, ал. 3. Когато и двата формуляра на протокола се сгрешат, унищожените протоколи се връщат в районната или общинската избирателна комисия след сверяване на фабричните им номера с номерата на протоколите, вписани в протокола за предаването и приемането на изборните книжа по чл. 187, ал. 3.

(4) В случаите по ал. 3 секционната избирателна комисия получава нов протокол. Това обстоятелство се описва в протокол за предаването и приемането, в който се вписва фабричният номер на новия протокол. Протоколът за предаването и приемането се подписва от председателя на секционната избирателна комисия и от определен от районната или общинската избирателна комисия неин член, предложени от различни партии и коалиции от партии.

Подписване и поправка на протокола на секционната избирателна комисия

Чл. 212. (1) Протоколът на секционната избирателна комисия след съставянето му се подписва от всички членове на комисията. След подписването председателят обявява резултатите от гласуването по партии, коалиции от партии и независими кандидати за всички видове избори, както и броя на предпочитанията (преференциите) за всеки кандидат на партия или коалиция от партии при избори за народни представители и за членове на Европейския парламент от Република България.

(2) Поправки в протокола след подписването му могат да се правят преди обявяване на резултатите от гласуването. Поправката се подписва от всички членове на комисията, като отстрани се пише "поправка". Очевидни фактически грешки могат да се поправят и след обявяване на резултата.

(3) Член на комисията не може да откаже да подпише протокола. Член, който не е съгласен с отразеното в протокола, го подписва с особено мнение, като посочва в какво се изразява особеното мнение. Мотивите се излагат в писмена форма на отделен лист и се прилагат като неразделна част от протокола.

(4) Когато член на комисията е възпрепятстван по уважителни причини да подпише протокола, това се отбелязва, като се посочват и причините.

(5) Неподписването на протокола от член на комисията не го прави недействителен.

(6) Извлечение от протокола се поставя на видно място пред секцията.

(7) Кандидатите, застъпниците, представителите на партиите, коалициите от партии и инициативните комитети и наблюдателите при поискване получават извлечение от протокола.

Вписване на данни в протокола преди отваряне на избирателната урна

Чл. 213. (1) Преди отваряне на избирателната урна в протокола последователно се вписват:

1. данните за избирателната секция, включително трите имена на членовете на комисията и на присъствалите други лица;

2. часът на откриване на изборния ден и на приключване на гласуването;

3. броят на избирателите според избирателния списък, включително части I и II на избирателния списък, и допълнителния избирателен списък;

4. броят на избирателите според избирателния списък; при избори за членове на Европейския парламент от Република България и за общински съветници и кметове в протокола се вписва броят на избирателите според части I и II на избирателния списък;

5. броят на избирателите, вписани в допълнителната страница на избирателния списък;

6. броят на избирателите в допълнителния избирателен списък;

7. броят на регистрираните кандидатски листи при всички видове избори, съответно кандидати за кметове при избори за общински съветници и кметове;

8. броят на гласувалите избиратели според положените в избирателния списък и в допълнителния избирателен списък подписи;

9. броят на недействителните бюлетини по чл. 180;

10. броят на недействителните бюлетини по чл. 181;

11. броят на сгрешените бюлетини;

12. броят на удостоверенията за гласуване на друго място и на декларациите по чл. 207, ал. 1, т. 3;

13. броят на декларациите, които са подадени за съответния вид избор съгласно този кодекс; посочва се броят на всеки вид декларации, които са подадени;

14. броят на придружителите, вписани в графа "Забележки" на избирателния списък, и броят на придружителите от списъка за допълнително вписване на придружителите.

(2) Данните в протокола по ал. 1, т. 3 - 14 се вписват с думи и числа.

Подготовка за отваряне на избирателната урна

Чл. 214. (1) Преди отваряне на избирателната урна от масата се отстраняват всички вещи с изключение на черновите.

(2) Само един член по решение на комисията има достъп до бюлетините при избори за президент и вицепрезидент на републиката и за общински съветници и кметове и до пликовете с бюлетините при избори за народни представители и за членове на Европейския парламент от Република България под наблюдението и контрола на останалите членове.

Преброяване на гласовете от подвижната избирателна урна

Чл. 215. Подвижната избирателна урна се изсипва на масата в помещението по чл. 176, ал. 4 и преброяването на гласовете, включително съставянето на протокола (протоколите), се извършва по реда на тази глава.

Раздел II.
Преброяване на гласовете при избори за народни представители и за членове на Европейския парламент от Република България

Установяване на действителност и недействителност на вота

Чл. 216. (1) При установяване на резултатите от гласуването един плик съответства на един глас, който може да е действителен или недействителен.

(2) Гласът е действителен, когато:

1. бюлетината е по установения образец;

2. в бюлетината няма вписани специални символи като букви, цифри или други знаци, няма отбелязани предпочитания (преференции) със знак, различен от "Х", и с химикал, който не пише със син цвят, както и в плика няма поставени други предмети освен бюлетината;

3. пликът съдържа една или повече бюлетини по установения образец за една и съща кандидатска листа и еднакви предпочитания (преференции), отбелязани със знак "Х" и с химикал, пишещ със син цвят - този плик съответства на един действителен глас;

4. пликът съдържа повече от една бюлетина за една и съща кандидатска листа, но с отбелязани различни предпочитания (преференции) със знак "Х" и с химикал, пишещ със син цвят, или повече от едно предпочитание (преференция), отбелязано със знак "Х" и с химикал, пишещ със син цвят - смята се, че е подаден глас само за избраната кандидатска листа;

5. пликът съдържа една бюлетина по образец, но с повече от едно предпочитание (преференция), отбелязано със знак "Х" и с химикал, пишещ със син цвят - смята се, че е подаден глас само за избраната кандидатска листа;

6. пликът съдържа една бюлетина по образец без предпочитание (преференция) - смята се, че е подаден глас само за избраната кандидатска листа;

7. пликът съдържа повече от една бюлетина по образец за една и съща листа без предпочитание (преференция) - смята се, че е подаден глас само за избраната кандидатска листа.

(3) Гласът по ал. 2 е действителен и когато в бюлетината има отклонения, дължащи се на дефекти и грешки при производството, или когато върху нея има механични увреждания или зацапвания.

(4) Гласът е недействителен, когато:

1. пликът е празен;

2. пликът не съдържа бюлетини по установения образец или съдържа бюлетини по установения образец за различни кандидатски листи;

3. пликът съдържа една или повече бюлетини с вписани върху тях специални символи като букви, цифри или други знаци или с отбелязани предпочитания (преференции) със знак, различен от "Х", и с химикал, който не пише със син цвят;

4. в плика има поставени други предмети освен бюлетината.

(5) Броят на гласувалите избиратели е равен на броя на намерените в избирателните урни пликове.

(6) Бюлетини, намерени в избирателната урна без пликове, не се отчитат при установяване на резултатите от изборите. Тези бюлетини се надписват с думите "без плик" и се опаковат отделно.

(7) Бюлетината може да съдържа едно предпочитание (преференция) за посочен от избирателя кандидат. Предпочитанието (преференцията) се зачита само когато е отбелязано със знак "Х", положен с химикал, пишещ със син цвят, както и когато знакът "Х" в малкото квадратче пред името на кандидата излиза извън очертанията му, без да засяга другите малки квадратчета. Когато бюлетината съдържа две или повече предпочитания (преференции), отбелязани със знак "Х" и с химикал, пишещ със син цвят, приема се, че тя не съдържа такива, като гласът се смята, че е подаден само за избраната кандидатска листа.

Отваряне и преброяване

Чл. 217. (1) Избирателната урна се отваря, пликовете се изваждат един по един, поставят се с лицевата страна надолу и се броят.

(2) Когато в гласуването е била включена втора избирателна урна, тя се отваря заедно с първата урна.

(3) След преброяване на пликовете те последователно се отварят и съдържанието им се изважда.

(4) Пликовете и бюлетините се подреждат на купчинки, както следва:

1. купчинка от пликовете, които не съдържат бюлетини по установения образец, включително празните пликове;

2. купчинка от пликовете, които съдържат бюлетини с вписани в тях специални символи като букви, цифри или други знаци, с отбелязани

предпочитания (преференции) със знак, различен от "Х", и с химикал, който не пише със син цвят, както и поставени други предмети освен бюлетините;

3. купчинка от пликовете, които съдържат бюлетини по установения образец за различни кандидатски листи; тези бюлетини се унищожават с надпис "унищожена" и се поставят обратно в плика;

4. купчинки от бюлетини за кандидатски листи от пликовете по чл. 216, ал. 2, т. 3, 4, 5, 6 и 7; когато пликът съдържа две или повече бюлетини по установения образец за една и съща кандидатска листа, едната от тях се разпределя в купчинката за съответната листа; останалите бюлетини се анулират с надпис "анулирана" и се поставят обратно в плика;

5. купчинка от пликовете по чл. 216, ал. 2, т. 3, 4, 5, 6 и 7.

(5) Когато действителността на някой глас е оспорена, след решение на комисията случаят се описва в протокол. Протоколът се прилага към протокола на секционната избирателна комисия, като на гърба на бюлетината се отбелязва номерът на решението.

(6) След преброяване на гласовете бюлетините за партиите и коалициите от партии се преглеждат отново една по една за преброяване на предпочитанията (преференциите) за отделните кандидати.

Преброяване на подадените гласове и предпочитания (преференции)

Чл. 218. Секционната избирателна комисия преброява подадените гласове и предпочитания (преференции), като:

1. броят на недействителните гласове е равен на сумата от броя на пликовете по чл. 217, ал. 4, т. 1, 2 и 3;

2. броят на действителните гласове е равен на броя на пликовете по чл. 217, ал. 4, т. 5;

3. броят на гласовете за всяка кандидатска листа е равен на броя на бюлетините в съответната купчинка по чл. 217, ал. 4, т. 4;

4. броят на предпочитанията (преференциите) за кандидат на партия или коалиция от партии е равен на общия брой на отбелязаните със знак малки квадратчета срещу името на кандидата.

Вид на протокола и вписване на данни

Чл. 219. (1) Всеки екземпляр на протокола на секционната избирателна комисия е на два листа с обособени страници.

(2) На първия лист се вписват общите данни за гласуването в секцията и гласовете за партиите, коалициите от партии и независимите кандидати.

(3) На втория лист се вписват предпочитанията (преференциите) за кандидатите на партиите и коалициите от партии.

(4) Преди попълване на протокола се съставя чернова на два листа, която по форма и съдържание е еднаква с него.

Вписване на данни в протокола след отваряне на избирателната урна

Чл. 220. (1) След отваряне на избирателната урна и преброяване на гласовете на първия лист в протокола на секционната избирателна комисия последователно се вписват:

1. броят на намерените в избирателните урни пликове;

2. броят на недействителните гласове;

3. броят на действителните гласове;

4. броят на гласовете, подадени за всяка кандидатска листа;

5. броят на бюлетините по чл. 216, ал. 6;

6. броят на подадените заявления, възражения, жалби и взетите по тях решения.

(2) На втория лист в протокола се вписва общият брой на предпочитанията (преференциите) за всеки от кандидатите.

(3) Данните по ал. 1 и 2 се вписват в протокола с думи и числа.

Раздел III.
Преброяване на гласовете при избори за президент и вицепрезидент на републиката

Установяване на действителност и недействителност на вота

Чл. 221. (1) При установяване на резултатите от гласуването една бюлетина съответства на един глас, който може да е действителен или недействителен.

(2) Гласът е действителен, когато:

1. бюлетината е по установения образец;

2. бюлетината съдържа два броя печата на съответната секционна избирателна комисия, и

3. само в едно от квадратчетата за гласуване има поставен знак "Х" с химикал, пишещ със син цвят, който изразява по еднозначен начин вота на избирателя.

(3) Гласът по ал. 2 е действителен и когато:

1. в бюлетината има отклонения, дължащи се на дефекти и грешки при производството, или когато върху нея има механични увреждания или зацапвания;

2. поставеният от избирателя знак "Х" с химикал, пишещ със син цвят, излиза извън квадратчето на съответната кандидатска листа, но не навлиза в квадратчето на друга листа;

3. в бюлетината няма вписани специални символи като букви, цифри или други знаци.

(4) Гласът е недействителен, когато:

1. няма поставен знак "Х" с химикал, пишещ със син цвят, в нито едно от квадратчетата за гласуване;

2. има поставен знак "Х" или друг знак с химикал, пишещ със син или друг цвят, в повече от едно квадратче за гласуване;

3. поставеният знак "Х" с химикал, пишещ със син цвят, засяга повече от едно квадратче за гласуване и не може да се установи еднозначно волята на избирателя;

4. бюлетината не съдържа два печата на съответната секционна избирателна комисия;

5. бюлетината не е по установения образец;

6. върху бюлетината има изписани специални символи като букви, цифри или други знаци.

(5) Броят на гласувалите избиратели е равен на броя на намерените в избирателните урни бюлетини.

Правила за отваряне на избирателната урна

Чл. 222. (1) Избирателната урна се отваря, бюлетините се изваждат една по една, поставят се с лицевата страна надолу и се броят.

(2) Когато в гласуването е била включена втора избирателна урна, тя се отваря заедно с първата урна.

(3) Бюлетините се подреждат на купчинки, както следва:

1. купчинка от бюлетини, които не са по установения образец;

2. купчинка от бюлетини с вписани в тях специални символи като букви, цифри или други знаци;

3. купчинка от бюлетини по установения образец, в които не е отразен със знак "Х" и с химикал, пишещ със син цвят, вотът на избирателя;

4. купчинка от бюлетини по установения образец:

а) с отбелязан вот със знак "Х" или с друг знак и с химикал, пишещ със син или друг цвят, за две или повече кандидатски листи, или

б) които не съдържат два броя печата на съответната секционна избирателна комисия; тези бюлетини се унищожават с надпис "унищожена" върху всяка бюлетина;

5. купчинки от бюлетини по установения образец с отбелязан вот със знак "Х" и с химикал, пишещ със син цвят, за една кандидатска листа, които съдържат два броя печата на съответната секционна избирателна комисия.

(4) Когато действителността на някой глас е оспорена, след решение на комисията случаят се описва в протокол. Протоколът се прилага към протокола на секционната избирателна комисия, като на гърба на бюлетината се отбелязва номерът на решението.

Преброяване на подадените гласове

Чл. 223. (1) Секционната избирателна комисия преброява подадените в секцията гласове.

(2) Броят на недействителните гласове е равен на сумата от броя на бюлетините по чл. 222, ал. 3, т. 1, 2, 3 и 4.

(3) Броят на действителните гласове е равен на броя на бюлетините по чл. 222, ал. 3, т. 5.

Вписване на данни след отваряне на избирателната урна

Чл. 224. (1) След отваряне на избирателната урна и преброяване на гласовете в протокола на секционната избирателна комисия последователно се вписват:

1. броят на намерените в избирателните урни бюлетини;

2. броят на недействителните гласове;

3. броят на действителните гласове;

4. броят на гласовете, подадени за всяка партия, коалиция от партии или независим кандидат;

5. броят на подадените заявления, възражения, жалби и взетите по тях решения.

(2) Данните по ал. 1 се вписват в протокола с думи и числа.

(3) Всеки екземпляр на протокола е на един лист с обособени страници. Преди попълване на протокола се съставя чернова, която по форма и съдържание е еднаква с него.

Раздел IV.
Преброяване на гласовете при избори за общински съветници и кметове

Установяване на действителност и недействителност на вота

Чл. 225. (1) При установяване на резултатите от гласуването за всеки вид избор една бюлетина съответства на един глас, който може да е действителен или недействителен.

(2) Гласът е действителен, когато:

1. бюлетината е по установения образец;

2. бюлетината съдържа два броя печата на съответната секционна избирателна комисия, и

3. само в едно от квадратчетата за гласуване има поставен знак "Х" с химикал, пишещ със син цвят, който изразява по еднозначен начин вота на избирателя.

(3) Гласът по ал. 2 е действителен и когато:

1. в бюлетината има отклонения, дължащи се на дефекти и грешки при производството, или когато върху нея има механични увреждания или зацапвания;

2. поставеният от избирателя знак "Х" с химикал, пишещ със син цвят, излиза извън квадратчето на съответната кандидатска листа, но не навлиза в квадратчето на друга листа;

3. в бюлетината няма вписани специални символи като букви, цифри или други знаци.

(4) Гласът е недействителен, когато:

1. няма поставен знак "Х" с химикал, пишещ със син цвят, в нито едно от квадратчетата за гласуване;

2. има поставен знак "Х" или друг знак с химикал, пишещ със син или друг цвят, в повече от едно квадратче за гласуване;

3. поставеният знак "Х" с химикал, пишещ със син цвят, засяга повече от едно квадратче за гласуване и не може да се установи еднозначно волята на избирателя;

4. бюлетината не съдържа два печата на съответната секционна избирателна комисия;

5. бюлетината не е по установения образец;

6. върху бюлетината има изписани специални символи като букви, цифри или други знаци.

(5) Броят на гласувалите избиратели за всеки вид избор е равен на броя на намерените в избирателните урни бюлетини за съответния вид избор.

Правила за отваряне на избирателната урна

Чл. 226. (1) Избирателната урна се отваря, бюлетините се изваждат една по една, поставят се с лицевата страна надолу и се броят.

(2) Когато в гласуването е била включена втора избирателна урна, тя се отваря заедно с първата урна.

(3) Бюлетините за всеки вид избор се подреждат на купчинки, както следва:

1. купчинка от бюлетини за всеки вид избор, които не са по установения образец;

2. купчинка от бюлетини за всеки вид избор с вписани в тях специални символи като букви, цифри или други знаци;

3. купчинка от бюлетини за всеки вид избор по установения образец, в които не е отразен със знак "Х" и с химикал, пишещ със син цвят, вотът на избирателя;

4. купчинка от бюлетини за всеки вид избор по установения образец:

а) с отбелязан вот със знак "Х" или друг знак и с химикал, пишещ със син или друг цвят, за две или повече кандидатски листи или за двама или повече кандидати за кметове, или

б) които не съдържат два броя печата на съответната секционна избирателна комисия; тези бюлетини се унищожават с надпис "унищожена" върху всяка бюлетина;

5. купчинки от бюлетини за всеки вид избор по установения образец с отбелязан вот със знак "Х" и с химикал, пишещ със син цвят, за една кандидатска листа или за един кандидат за кмет, които съдържат два броя печата на съответната секционна избирателна комисия.

(4) Когато действителността на някой глас е оспорена, след решение на комисията случаят се описва в протокол. Протоколът се прилага към протокола на секционната избирателна комисия, като на гърба на бюлетината се отбелязва номерът на решението.

Преброяване на подадените гласове

Чл. 227. (1) Секционната избирателна комисия преброява подадените в секцията гласове за всеки вид избор.

(2) Броят на недействителните гласове за всеки вид избор е равен на сумата от броя на бюлетините по чл. 226, ал. 3, т. 1, 2, 3 и 4.

(3) Броят на действителните гласове за всеки вид избор е равен на броя на бюлетините по чл. 226, ал. 3, т. 5.

Протоколи за отчитане резултатите от гласуването

Чл. 228. (1) Секционната избирателна комисия съставя следните протоколи за отчитане резултатите от гласуването:

1. за избиране на общински съветници;

2. за избиране на кмет на общината;

3. за избиране на кмет на кметство, ако се произвежда такъв избор.

(2) Всеки екземпляр на протоколите по ал. 1 е на един лист с обособени страници. Преди попълване на протоколите се съставя чернова, която по форма и съдържание е еднаква с него.

Вписване на данни след отваряне на избирателната урна

Чл. 229. (1) След отваряне на избирателната урна и преброяване на гласовете в протоколите на секционната избирателна комисия последователно се вписват:

1. броят на намерените в избирателните урни бюлетини за всеки вид избор;

2. броят на недействителните гласове за всеки вид избор;

3. броят на действителните гласове за всеки вид избор;

4. броят на гласовете за всеки вид избор, подадени за всяка партия, коалиция от партии или независим кандидат;

5. броят на подадените заявления, възражения, жалби и взетите по тях решения.

(2) Данните по ал. 1 се вписват в протоколите с думи и числа.

Раздел V.
Предаване на протоколите от секционните избирателни комисии

Предаване на протоколи в районната избирателна комисия

Чл. 230. (1) При произвеждане на избори за народни представители, за президент и вицепрезидент на републиката и за членове на Европейския парламент от Република България председателят или заместник-председателят, секретарят и член на секционната избирателна комисия, предложени от различни партии и коалиции от партии, предават на районната избирателна комисия екземплярите от протокола, предназначени за районната избирателна комисия и за Централната избирателна комисия. Предава се и вторият формуляр на протокола на секционната избирателна комисия, получен по реда на чл. 187, ал. 1, т. 8, като се сверява фабричният му номер с номера на протокола, вписан в протокола за предаването и приемането на изборните книжа и материали.

(2) Протоколът на секционната избирателна комисия се предава в районната избирателна комисия неразпластен.

Предаване на протоколи в общинската избирателна комисия

Чл. 231. (1) При произвеждане на избори за общински съветници и кметове председателят или заместник-председателят, секретарят и член на секционната избирателна комисия, предложени от различни партии и коалиции от партии, предават на общинската избирателна комисия екземплярите от протоколите за избиране на общински съветници, кмет на общината или кмет на кметство за общинската избирателна комисия и за Централната избирателна комисия. Предава се и вторият формуляр на протоколите на секционната избирателна комисия, получени по реда на чл. 187, ал. 1, т. 8, като се сверява

фабричният им номер с номера на протоколите, вписани в протокола за предаването и приемането на изборните книжа и материали.

(2) Протоколите на секционната избирателна комисия се предават в общинската избирателна комисия неразпластени.

Изпращане на резултатите от гласуването извън страната

Чл. 232. (1) Председателят на секционната избирателна комисия извън страната, когато той отсъства - секретарят, а когато отсъстват и председателят, и секретарят - определено с решение на комисията лице, изпраща незабавно резултатите от гласуването в Централната избирателна комисия чрез протокол-грама и сканиран екземпляр от протокола на секционната избирателна комисия и от списъка за гласуване извън страната.

(2) Изборните книжа и материали от гласуването извън страната се изпращат от секционните избирателни комисии извън страната чрез дипломатическото или консулското представителство по първата дипломатическа поща до Министерството на външните работи за предаването им в Централната избирателна комисия, където се съхраняват до следващите избори.

(3) Резултатите от гласуването на плавателните съдове под българско знаме се предават незабавно посредством радиовръзка на параходствата (протокол-грами), а чрез тях - на съответната районна избирателна комисия. Резултатите трябва да съдържат всички числови данни, описани в протокола на секционната избирателна комисия.

(4) При произвеждане на избори за президент и вицепрезидент на републиката и за членове на Европейския парламент от Република България изборните книжа и материали от гласуването на плавателните съдове под българско знаме се изпращат на Централната избирателна комисия, а при избори за народни представители - на областната администрация по местопребиваването на кораба, и се съхраняват до следващите избори.

Глава единадесета.
ОПРЕДЕЛЯНЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ИЗБОРИТЕ

Раздел I.
Определяне на резултатите от изборите от районната избирателна комисия

Приемане и проверяване на протоколите. Предаване на останалите книжа и материали

Чл. 233. (1) Районната избирателна комисия приема и проверява протоколите на секционните избирателни комисии.

(2) При приемане на протокола на секционната избирателна комисия районната избирателна комисия сверява фабричния му номер с номера на протокола, вписан в протокола за предаването и приемането на изборните книжа и материали по чл. 187, ал. 3 или в протокола по чл. 211, ал. 4.

(3) Когато районната избирателна комисия установи несъответствие между фабричните номера на получения и предадения протокол от секционната избирателна комисия, секционната избирателна комисия заедно с районната избирателна комисия извършват преброяване на гласовете след приемането на протоколите на всички секционни избирателни комисии.

(4) Членовете на секционната избирателна комисия по чл. 230, ал. 1 проследяват точността на въвеждане на данните от протокола в изчислителния пункт на районната избирателна комисия.

(5) Когато районната избирателна комисия установи очевидни фактически грешки в протокола, те се отбелязват в него и се подписват от членовете на секционната избирателна комисия по чл. 230, ал. 1.

(6) При приемане на протокола районната избирателна комисия издава подписана разписка, която съдържа числовите данни от протокола. След завръщането си в района на секцията членовете на секционната избирателна комисия по чл. 230, ал. 1 поставят тази разписка до извлеченията от протокола.

(7) След приемане на протокола от районната избирателна комисия бюлетините, екземплярът от протокола, предназначен за областната администрация, и останалите книжа и материали се предават от членовете на секционната избирателна комисия по чл. 230, ал. 1 в областната администрация на комисия в състав, определен по реда на чл. 35. В състава на комисията се включва и представител на областната администрация.

(8) Бюлетините, екземплярът от протокола, предназначен за областната администрация, и останалите книжа и материали се съхраняват до следващите избори. Помещенията, в които се съхраняват, се определят от областния управител и се запечатват с хартиени ленти, подпечатани с восъчен печат, върху който е поставен уникален знак, и подписани от членовете на комисията. Образецът на печата, съхраняването на бюлетините, екземплярът от протокола, предназначен за областната администрация, и останалите книжа и материали и достъпът до помещенията се определят с решение на Централната избирателна комисия.

Отразяване на данните от гласуването

Чл. 234. (1) Данните от гласуването се отразяват в протокол на районната избирателна комисия по партии, коалиции от партии и кандидати.

(2) Районната избирателна комисия незабавно след подписване на протокола по ал. 1 го изпраща на Централната избирателна комисия в електронен вид, подписан с електронен подпис.

Отчитане на резултатите от гласуването

Чл. 235. (1) Въз основа на данните от протоколите на секционните избирателни комисии районната избирателна комисия отчита резултатите от гласуването в изборния район по чл. 67, ал. 1 или в района по чл. 68, ал. 2 или чл. 69, ал. 2 и съставя протокол.

(2) Гласовете от плавателните съдове, на които е образувана избирателна секция, се прибавят с решение на районната избирателна комисия към гласовете за кандидатски листи на изборния район по чл. 67, ал. 1 или на района по чл. 68, ал. 2 или чл. 69, ал. 2.

(3) Районната избирателна комисия определя избраните независими кандидати в района с използване на районна избирателна квота въз основа на подадените там действителни гласове.

(4) При произвеждане на избори за народни представители независим кандидат се смята за избран, ако е получил районната избирателна квота от гласовете в изборния район. Гласовете на независимите кандидати не участват в последващото разпределение на мандатите.

Протокол на районната избирателна комисия

Чл. 236. (1) Протоколът на районната избирателна комисия е в два идентични екземпляра и е изработен на двупластова индигирана хартия. Протоколът е защитен с полиграфическа защита, определена с решение на Централната избирателна комисия. Преди попълване на протокола се съставя чернова, която по форма и съдържание е еднаква с него.

(2) При произвеждане на избори за народни представители и за членове на Европейския парламент от Република България всеки екземпляр на протокола е на два листа с обособени страници, а при избори за президент и вицепрезидент на републиката и при избори за общински съветници и кметове всеки екземпляр е на един лист с обособени страници.

Вписване на данни в протокола от общото гласуване

Чл. 237. (1) В протокола на районната избирателна комисия последователно се вписват броят на секционните избирателни комисии в района, броят на секционните избирателни комисии, представили протоколи за гласуването, както и данните по чл. 213, ал. 1 и по чл. 220, ал. 1 при избори за народни представители и за членове на Европейския парламент от Република България или по чл. 224, ал. 1 при избори за президент и вицепрезидент на републиката.

(2) Данните по ал. 1 се вписват в протокола с думи и числа.

Подписване на протокола

Чл. 238. (1) Протоколът на районната избирателна комисия се подписва от всички членове на комисията.

(2) При констатиране на очевидна фактическа грешка в протокола могат да се извършват поправки. Поправката се подписва от всички членове на комисията, като отстрани се пише "поправка".

(3) Член на комисията не може да откаже да подпише протокола. Член, който не е съгласен с отразеното в протокола, го подписва с особено мнение, като посочва в какво се изразява особеното мнение. Мотивите се излагат в писмена форма на отделен лист и се прилагат като неразделна част от протокола.

(4) Когато член на комисията е възпрепятстван по уважителни причини да подпише протокола, това се отбелязва, като се посочват и причините.

(5) Неподписването на протокола от член на комисията не го прави недействителен.

Извлечение от протокола

Чл. 239. (1) Извлечение от протокола по чл. 235, ал. 1 се поставя на видно място пред сградата, в която се помещава съответната районна избирателна комисия.

(2) Кандидатите, застъпниците, представителите на партиите, коалициите от партии и инициативните комитети и наблюдателите при поискване получават извлечение от протокола.

База данни

Чл. 240. Районната избирателна комисия създава база данни чрез компютърна обработка на протоколите на секционните избирателни комисии в изборния район по чл. 67, ал. 1 или в района по чл. 68, ал. 2 или чл. 69, ал. 2 и на протокол-грамите от плавателните съдове под българско знаме.

Предаване на протокола и другите книжа на Централната избирателна комисия

Чл. 241. (1) Председателят или заместник-председателят, секретарят и член на районната избирателна комисия, предложени от различни партии и коалиции от партии, предават на Централната избирателна комисия екземпляра на протокола на районната избирателна комисия, екземплярите от протоколите на секционните избирателни комисии, предназначени за Централната избирателна комисия, и копия на разписките по чл. 233, ал. 6 не по-късно от 48 часа след получаване на последния протокол на секционна избирателна комисия в района. Протоколите на районните избирателни комисии се предават в Централната избирателна комисия неразпластени.

(2) С протоколите и книжата по ал. 1 районната избирателна комисия предава в Централната избирателна комисия и:

1. копие от компютърната разпечатка на данните за протокола и решението на районната избирателна комисия (списък на получените протоколи на секционните избирателни комисии с кодовете на разписките им и компютърното предложение за протокол и решение на районната избирателна комисия), предоставени от изчислителния пункт;

2. два броя технически носители с числовите данни от обработката на протоколите на секционните избирателни комисии.

(3) След проверка на книжата по ал. 1 и 2 Централната избирателна комисия издава разписка на районната избирателна комисия и се подписва протокол за предаването и приемането между представителите на Централната избирателна комисия и районната избирателна комисия в два идентични екземпляра.

(4) Изборните книжа и материали на районната избирателна комисия, с изключение на предназначените за Централната избирателна комисия, и екземплярите от протоколите на секционните избирателни комисии, предназначени за районната избирателна комисия, се предават на областната администрация, на чиято територия е разположена тази комисия.

(5) Изборните книжа и материали се съхраняват от областните администрации до следващите избори.

Раздел II.
Определяне на резултатите от изборите от общинската избирателна комисия

Приемане и проверяване на протоколите. Предаване на останалите книжа и материали

Чл. 242. (1) Общинската избирателна комисия приема и проверява протоколите на секционните избирателни комисии.

(2) При приемане на протокола на секционната избирателна комисия за съответния вид избор общинската избирателна комисия сверява фабричния му номер с номера на протокола, вписан в протокола за предаването и приемането на изборните книжа и материали по чл. 187, ал. 3 или в протокола по чл. 211, ал. 4.

(3) Когато общинската избирателна комисия установи несъответствие между фабричните номера на получения и предадения протокол от секционната избирателна комисия за съответния вид избор, секционната избирателна комисия заедно с общинската избирателна комисия извършват преброяване на гласовете след приемането на протоколите на всички секционни избирателни комисии.

(4) Членовете на секционната избирателна комисия по чл. 231, ал. 1 проследяват точността на въвеждане на данните от протоколите в изчислителния пункт на общинската избирателна комисия.

(5) Когато общинската избирателна комисия установи очевидни фактически грешки в протоколите, те се отбелязват в тях и се подписват от членовете на секционната избирателна комисия по чл. 231, ал. 1.

(6) При приемане на протоколите общинската избирателна комисия издава подписана разписка, която съдържа числовите данни от протоколите. След завръщането си в района на секцията членовете на секционната избирателна комисия по чл. 231, ал. 1 поставят тази разписка до извлеченията от протоколите.

(7) След приемане на протоколите от общинската избирателна комисия бюлетините, екземплярите от протоколите, предназначени за общинската администрация, и останалите книжа и материали се предават от членовете на секционната избирателна комисия по чл. 231, ал. 1 в общинската администрация на комисия в състав, определен по реда на чл. 35. В състава на комисията се включва и представител на общинската администрация.

(8) Бюлетините, екземплярите от протоколите, предназначени за общинската администрация, и останалите книжа и материали се съхраняват до следващите избори. Помещенията, в които се съхраняват, се определят от кмета на общината и се запечатват с хартиени ленти, подпечатани с восъчен печат, върху който е поставен уникален знак, и подписани от членовете на комисията. Образецът на печата, съхраняването на бюлетините, екземплярите от протоколите, предназначени за общинската администрация, и останалите книжа и материали и достъпът до помещенията се определят с решение на Централната избирателна комисия.

Протоколи на общинската избирателна комисия

Чл. 243. (1) Въз основа на данните от протоколите на секционните избирателни комисии общинската избирателна комисия съставя протоколи:

1. за избор на общински съветници;

2. за избор на кмет на общината;

3. за избор на кмет на кметство; ако кметствата са повече от едно, за избора във всяко кметство се съставя отделен протокол.

(2) На основата на получените данни съответната общинска избирателна комисия определя резултата от изборите, който се отразява в протоколите на общинската избирателна комисия.

(3) Протоколите на общинската избирателна комисия са в два идентични екземпляра и са изработени на двупластова индигирана хартия. Протоколите са защитени с полиграфическа защита, определена с решение на Централната избирателна комисия. Всеки екземпляр е на един лист с обособени страници. Първият екземпляр се предава в Централната избирателна комисия. Вторият екземпляр заедно с изборните книжа се предава в общината.

(4) Преди попълване на протоколите се съставят чернови, които по форма и съдържание са еднакви с тях.

Вписване на данни в протоколите

Чл. 244. (1) В протоколите на общинската избирателна комисия последователно се вписват:

1. броят на секционните избирателни комисии в общината;

2. броят на секционните избирателни комисии, представили протоколи за гласуване;

3. броят на избирателите според части I и II на избирателния списък и допълнителния избирателен списък;

4. броят на избирателите според части I и II на избирателния списък;

5. брой на избирателите, вписани в допълнителната страница на избирателния списък;

6. броят на избирателите в допълнителния избирателен списък;

7. регистрираните кандидатски листи, съответно кандидати за кметове;

8. броят на гласувалите избиратели според положените в части I и II на избирателния списък и в допълнителния избирателен списък подписи;

9. намерените в избирателните урни бюлетини;

10. общият брой на действителните бюлетини, подадени в избора за кмет;

11. действителните бюлетини, подадени за всеки кандидат за кмет;

12. действителните бюлетини, подадени за съответната кандидатска листа за общински съветници;

13. недействителните бюлетини;

14. броят на недействителните бюлетини по чл. 180;

15. броят на недействителните бюлетини по чл. 181;

16. броят на сгрешените бюлетини по чл. 201;

17. броят на придружителите, вписани в графа "Забележки" на избирателния списък, и броят на придружителите от списъка за допълнително вписване на придружителите;

18. броят на декларациите, които са подадени съгласно този кодекс; посочва се броят на всеки вид декларации, които са подадени;

19. подадените заявления, възражения, жалби и взетите по тях решения.

(2) Данните в протоколите се вписват с думи и числа.

Подписване на протоколите

Чл. 245. (1) Протоколите на общинската избирателна комисия се подписват от всички членове на комисията.

(2) При констатиране на очевидна фактическа грешка в протокол могат да се извършват поправки. Поправката се подписва от всички членове на комисията, като отстрани се пише "поправка".

(3) Член на комисията не може да откаже да подпише протоколите на общинската избирателна комисия. Член, който не е съгласен с отразеното в протокол, го подписва с особено мнение, като посочва в какво се изразява особеното мнение. Мотивите се излагат в писмена форма на отделен лист и се прилагат като неразделна част от протокола.

(4) Когато член на комисията е възпрепятстван по уважителни причини да подпише протоколите, това се отбелязва, като се посочват и причините.

(5) Неподписването на протокол от член на комисията не го прави недействителен.

Определяне на резултатите от гласуването за кмет

Чл. 246. (1) Определянето на резултатите от гласуването за кметове се извършва съгласно методиката по чл. 26, ал. 1, т. 27.

(2) Общинската избирателна комисия обявява резултатите от гласуването за кметове по партии, коалиции от партии и независими кандидати и издава удостоверения на избраните кметове.

(3) Избран за кмет е кандидатът, получил повече от половината от действителните гласове.

(4) Когато на първия тур никой от кандидатите за кмет не е избран, втори тур на изборите се произвежда не по-късно от 7 дни от датата на произвеждането на първия тур в неделен ден.

(5) Ако в изборния район са били регистрирани повече от двама кандидати и никой не е избран, на втория тур в избора могат да участват само първите двама, получили най-много от действителните гласове. Ако трима или повече кандидати са получили най-много, но равен брой гласове, те всички се допускат за участие на втория тур. Ако един кандидат е получил най-много гласове, а след него се нареждат двама или повече кандидати с равен брой гласове, те всички се допускат за участие на втория тур.

(6) На втория тур на изборите за избран се смята кандидатът, получил най-много действителни гласове. При равен брой гласове няма избран

кмет и президентът на републиката по предложение на Централната избирателна комисия насрочва нов избор за кмет.

(7) Когато до втори тур са допуснати да участват двама кандидати и между двата тура единият от тях почине, се произвежда нов избор.

(8) Когато до втори тур са допуснати да участват двама кандидати и между двата тура единият от тях се откаже в срок до 24 часа от обявяването на резултатите от първия тур, на втория тур участва следващият кандидат, получил най-много действителни гласове.

Определяне на резултатите от гласуването за общински съветник

Чл. 247. (1) Определянето на резултатите от гласуването за общински съветници се извършва съгласно методиката по чл. 26, ал. 1, т. 27.

(2) Резултатите от гласуването за общински съветници в изборите по пропорционалната система се определят по метода на Хеър-Ниймайер.

(3) Право на участие при разпределяне на мандатите имат партиите, коалициите от партии и независимите кандидати, получили гласове не по-малко от общинската избирателна квота.

(4) Броят на мандатите, които се разпределят между партиите и коалициите от партии по ал. 3, е равен на броя на членовете на общинския съвет, намален с броя на избраните независими кандидати.

(5) Общинската избирателна комисия обявява резултатите от гласуването за общински съветници по партии, коалиции от партии и независими кандидати и издава удостоверения на избраните общински съветници.

Извлечение от протоколите

Чл. 248. (1) Извлечение от протоколите по чл. 243, ал. 1 се поставя на видно място пред сградата, в която се помещава общинската избирателна комисия.

(2) Кандидатите, застъпниците, представителите на партиите, коалициите от партии и инициативните комитети и наблюдателите при поискване получават извлечение от протоколите.

База данни

Чл. 249. Общинската избирателна комисия създава база данни чрез компютърна обработка на протоколите на секционните избирателни комисии в изборния район по чл. 70.

Предаване на протоколите и другите книжа на Централната избирателна комисия

Чл. 250. (1) Общинската избирателна комисия предава в Централната избирателна комисия не по-късно от 48 часа от получаване на протоколите на секционната избирателна комисия:

1. протоколите и решенията на общинската избирателна комисия за всеки вид избор (неразпластени);

2. екземплярите от протоколите на секционните избирателни комисии, предназначени за Централната избирателна комисия;

3. копия на разписките по чл. 242, ал. 6;

4. копие от компютърната разпечатка на данните за протокола и решението на общинската избирателна комисия за всеки вид избор (списък на получените протоколи на секционната избирателна комисия с кодовете на разписките им и компютърното предложение за протокол и решение на общинската избирателна комисия), предоставени от изчислителния пункт;

5. два броя технически носители с числовите данни от обработката на протоколите на секционните избирателни комисии.

(2) След проверка на книжата по ал. 1 Централната избирателна комисия издава разписка на общинската избирателна комисия и се подписва протокол за предаването и приемането между представителите на Централната избирателна комисия и общинската избирателна комисия в два идентични екземпляра.

(3) В Централната избирателна комисия се извършва повторно въвеждане на данните от протоколите на секционните избирателни комисии. Извършва се компютърно сравняване на данните от протоколите на секционните избирателни комисии, въведени в общинската избирателна комисия и в Централната избирателна комисия, и се разпечатват различията.

(4) При наличие на разлики, както и при установяване на очевидни фактически грешки, Централната избирателна комисия се произнася с решение за окончателните числови данни по всеки от случаите, което се отразява при издаването на бюлетина на Централната избирателна комисия за резултатите от изборите и в базата данни на общинската избирателна комисия по чл. 249.

(5) В изчислителния пункт на Централната избирателна комисия се извършва повторно контролно разпределение на мандатите за общински съветници по метода на Хеър-Ниймайер за всяка община, което се сравнява с решението на общинската избирателна комисия. В изчислителния пункт на Централната избирателна комисия се извършва и сравняване на получените резултати от повторното въвеждане на протоколите за избор на кметове със съответното решение на общинската избирателна комисия.

Раздел III.
Определяне на резултатите от изборите от Централната избирателна комисия

Определяне на резултатите при избори за народни представители

Чл. 251. (1) При произвеждане на избори за народни представители общият брой мандати за всяка партия и коалиция от партии се определя от Централната избирателна комисия въз основа на подадените за партията или коалицията от партии действителни гласове в страната и извън страната по метода на Хеър-Ниймайер съгласно методиката по чл. 26, ал. 1, т. 27.

(2) Право на участие при разпределяне на мандатите на национално ниво имат партиите и коалициите от партии, получили не по-малко от четири на сто от действителните гласове в страната и извън страната.

(3) Броят на мандатите, които се разпределят между партиите и коалициите от партии по ал. 2, е равен на броя на народните представители в Народното събрание, намален с броя на избраните независими кандидати.

(4) Броят на мандатите на партиите и коалициите от партии в многомандатните изборни райони се определя по метода на Хеър-Ниймайер съгласно методиката по чл. 26, ал. 1, т. 27.

Определяне на избраните кандидати от всяка районна кандидатска листа

Чл. 252. (1) При произвеждане на избори за народни представители определянето на избраните кандидати от всяка районна кандидатска листа се извършва според броя на получените валидни предпочитания (преференции) и подреждането на кандидатите в листата съгласно методиката по чл. 26, ал. 1, т. 27.

(2) Предпочитанията (преференциите) за отделните кандидати са валидни, ако броят на гласовете, получени за кандидата, е не по-малък от 9 на сто от гласовете, подадени за кандидатската листа.

(3) Кандидатите по ал. 2 се подреждат според броя на получените предпочитания (преференции), като се започне с кандидата, получил най-висок брой валидни предпочитания (преференции). Тези кандидати се изваждат от кандидатската листа на съответната партия или коалиция от партии и образуват списък А. Останалите в кандидатската листа кандидати запазват първоначалното си подреждане в листата и образуват списък Б.

(4) Когато в списък А има двама или повече кандидати с еднакъв брой предпочитания (преференции), редът им в списъка се определя от Централната избирателна комисия чрез жребий, проведен в присъствието на заинтересованите кандидати и представители на партията или коалициите от партии.

(5) Когато няма кандидати с валидни предпочитания (преференции), избрани са кандидатите по реда, в който са подредени в кандидатската листа.

(6) Когато броят на кандидатите с валидни предпочитания (преференции) е по-малък от броя на мандатите на партията или коалицията от партии, избрани са всички кандидати от списък А. Останалите мандати на партията или коалицията от партии се попълват с кандидатите от списък Б по реда на тяхното подреждане.

(7) Когато броят на кандидатите с валидни предпочитания (преференции) е по-голям от броя на мандатите на партията или коалицията от партии, избрани са първите кандидати от списък А по реда на тяхното подреждане до попълване на всички мандати.

(8) Когато броят на кандидатите с валидни предпочитания (преференции) е равен на броя на мандатите на партията или коалицията от партии, избрани са всички кандидати от списък А.

Последици при избиране на кандидат за народен представител в два многомандатни изборни района

Чл. 253. (1) Когато кандидат за народен представител, издигнат от партия или коалиция от партии, е избран в два многомандатни изборни района, той е длъжен в еднодневен срок от узнаването писмено да заяви в Централната избирателна комисия в коя листа желае да остане избран.

(2) В случай че кандидатът не подаде писмено заявление в срока по ал. 1, Централната избирателна комисия го обявява за избран за народен представител от изборния район, в който първо е регистриран за народен представител.

(3) В случаите по ал. 1 Централната избирателна комисия обявява за избран първия по ред неизбран кандидат в листата, от която кандидатът за народен представител се е отказал.

Обявяване на резултатите от изборите за президент и вицепрезидент на републиката

Чл. 254. (1) Централната избирателна комисия обявява резултатите от изборите за президент и вицепрезидент на републиката веднага след тяхното определяне, но не по-късно от 48 часа от обявяване на изборния ден за приключен.

(2) Когато никой от кандидатите не е избран, Централната избирателна комисия определя първите двама кандидати по листи, получили най-много действителни гласове, и произвежда нов избор в срока по чл. 93, ал. 4 от Конституцията на Република България.

(3) Предизборната кампания по ал. 2 започва от определяне на кандидатите и продължава до 24 часа преди изборния ден.

Отказ от участие в нов избор

Чл. 255. (1) Когато един от кандидатите за президент и вицепрезидент на републиката, получили най-много действителни гласове, се откаже в срок до 24 часа от обявяването на резултатите от изборите да участва в новия избор, в избора участват кандидатите от следващата по броя на действителни гласове листа, определени от Централната избирателна комисия.

(2) При смърт или тежко заболяване на някой от кандидатите от листите, получили най-много действителни гласове, Централната избирателна комисия отлага избора и насрочва нов избор не по-късно от 14 дни след датата на втория избор. В срок до три дни от датата на решението на Централната избирателна комисия централното ръководство на съответната партия, компетентно съгласно устава, или ръководството на коалицията от партии, компетентно съгласно решението за образуване на коалицията, може да регистрира нов кандидат по реда на чл. 112.

Обявяване на окончателните резултати

Чл. 256. (1) Окончателните резултати от изборите за президент и вицепрезидент на републиката се обявяват от Централната избирателна комисия

в срок до три дни след изборния ден и се обнародват в "Държавен вестник" не по-късно от 7 дни след изборния ден.

(2) Обявяването на резултатите се извършва по листи за всички кандидати. Когато е произведен нов избор, обявяват се и резултатите от първия избор.

Полагане на клетва

Чл. 257. Новоизбраните президент и вицепрезидент полагат клетва по чл. 76, ал. 2 от Конституцията на Република България три дни преди изтичането на пълномощията на действащите президент и вицепрезидент. Те встъпват в длъжност от деня на изтичане на пълномощията на действащите президент и вицепрезидент.

Определяне на броя на мандатите при избори за членове на Европейския парламент от Република България

Чл. 258. (1) Броят на членовете на Европейския парламент от Република България се определя съгласно процедурата, предвидена в чл. 14, параграф 2 от Договора за Европейския съюз.

(2) При произвеждане на избори за членове на Европейския парламент от Република България общият брой мандати за всяка партия и коалиция от партии се определя от Централната избирателна комисия въз основа на подадените за партията или коалицията от партии действителни гласове в страната и извън страната по метода на Хеър-Ниймайер съгласно методиката по чл. 26, ал. 1, т. 27.

(3) Право на участие при разпределяне на мандатите имат партиите, коалициите от партии и независимите кандидати, получили действителни гласове не по-малко от националната избирателна квота.

(4) Броят на мандатите, които се разпределят между партиите и коалициите от партии по ал. 3, е равен на броя на членовете на Европейския парламент от Република България, намален с броя на избраните независими кандидати.

Определяне на избраните кандидати

Чл. 259. (1) При произвеждане на избори за членове на Европейския парламент от Република България определянето на избраните кандидати от всяка кандидатска листа се извършва според броя на получените валидни предпочитания (преференции) и подреждането на кандидатите в листата съгласно методиката по чл. 26, ал. 1, т. 27.

(2) Предпочитанията (преференциите) за отделните кандидати са валидни, ако броят на гласовете, получени за кандидата, е не по-малък от 6 на сто от гласовете, подадени за кандидатската листа.

(3) Кандидатите по ал. 2 се подреждат според броя на получените предпочитания (преференции), като се започне с кандидата, получил най-висок брой валидни предпочитания (преференции). Тези кандидати се изваждат от кандидатската листа на съответната партия или коалиция от партии и образуват

списък А. Останалите в кандидатската листа кандидати запазват първоначалното си подреждане в листата и образуват списък Б.

(4) Когато в списък А има двама или повече кандидати с еднакъв брой предпочитания (преференции), редът им в списъка се определя от Централната избирателна комисия чрез жребий, проведен в присъствието на заинтересованите кандидати и представители на партията или коалициите от партии.

(5) Когато няма кандидати с валидни предпочитания (преференции), избрани са кандидатите по реда, в който са подредени в кандидатската листа.

(6) Когато броят на кандидатите с валидни предпочитания (преференции) е по-малък от броя на мандатите на партията или коалицията от партии, избрани са всички кандидати от списък А. Останалите мандати на партията или коалицията от партии се попълват с кандидатите от списък Б по реда на тяхното подреждане.

(7) Когато броят на кандидатите с валидни предпочитания (преференции) е по-голям от броя на мандатите на партията или коалицията от партии, избрани са първите кандидати от списък А по реда на тяхното подреждане до попълване на всички мандати.

(8) Когато броят на кандидатите с валидни предпочитания (преференции) е равен на броя на мандатите на партията или коалицията от партии, избрани са всички кандидати от списък А.

Обявяване на резултатите от гласуването

Чл. 260. (1) Централната избирателна комисия обявява резултатите от гласуването, както следва:

1. получените гласове и разпределението на мандатите между партиите и коалициите от партии при избори за народни представители - не по-късно от 4 дни след изборния ден;

2. имената на избраните народни представители - не по-късно от 7 дни след изборния ден;

3. получените гласове и разпределението на мандатите между партиите и коалициите от партии при избори за членове на Европейския парламент от Република България - не по-късно от три дни след изборния ден;

4. имената на избраните членове на Европейския парламент от Република България - не по-късно от 5 дни след изборния ден.

(2) При произвеждане на избори за членове на Европейския парламент от Република България резултатите от гласуването се обявяват след обявяване приключването на изборния ден във всички държави - членки на Европейския съюз, в рамките на изборния период, определен от Съвета на Европейския съюз.

Уведомяване на председателя на Европейския парламент

Чл. 261. След отчитането и официалното обявяване на резултатите от изборите председателят на Народното събрание уведомява председателя на Европейския парламент за избраните членове на Европейския парламент от Република България.

База данни

Чл. 262. (1) При произвеждане на избори за народни представители, за президент и вицепрезидент на републиката и за членове на Европейския парламент от Република България Централната избирателна комисия създава база данни чрез компютърна обработка на протоколите на секционните избирателни комисии от страната, протокол-грамите и сканираните екземпляри от протоколите на секционните избирателни комисии извън страната.

(2) В Централната избирателна комисия се извършва повторно въвеждане на данните от протоколите на секционните избирателни комисии по ал. 1. Извършва се компютърно сравняване на данните от протоколите на секционните избирателни комисии, въведени в районните избирателни комисии и в Централната избирателна комисия, и се разпечатват различията.

(3) В Централната избирателна комисия се извършва въвеждане и повторно въвеждане на постъпилите сканирани екземпляри от протоколите и протокол-грамите с резултатите от гласуването извън страната. Получените гласове за отделните кандидатски листи при всички видове избори и предпочитанията (преференциите) за кандидатите от всяка листа при избори за членове на Европейския парламент от Република България се прибавят към получените гласове за съответната листа и предпочитанията (преференциите) за отделни кандидати от страната.

(4) При наличие на разлики, както и при установяване на очевидни фактически грешки, Централната избирателна комисия се произнася с решение за окончателните числови данни по всеки от случаите и актуализира базата данни.

(5) Резултатите от изборите се определят според актуализираната база данни.

(6) Когато разликите или грешките по ал. 4 са от естество да променят резултата от изборите, Централната избирателна комисия съобщава за тях на заинтересованите кандидати, партии и коалиции от партии.

(7) Бюлетинът на Централната избирателна комисия се публикува според актуализираната база данни.

(8) Актуализираната база данни на Централната избирателна комисия на технически носител се предоставя на президента на републиката, на председателя на Народното събрание, на Министерския съвет, на партиите, коалициите от партии и инициативните комитети, участвали в изборите, на социологически агенции, на библиотеки, на университети, на Българската академия на науките и на други организации.

(9) Базата данни по ал. 8 не може да се променя и разпространява без разрешение на Централната избирателна комисия.

Глава дванадесета.
ОСПОРВАНЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ИЗБОРИТЕ

Раздел I.
Оспорване на резултатите от изборите за народни представители, за президент и вицепрезидент на републиката и за членове на Европейския парламент от Република България

Решаване на спорове от Конституционния съд

Чл. 263. Споровете относно законността на избора на народни представители, на президент и вицепрезидент на републиката и на членове на Европейския парламент от Република България се решават от Конституционния съд.

Оспорване при избори за народни представители или членове на Европейския парламент от Република България

Чл. 264. (1) Кандидатите за народни представители, съответно за членове на Европейския парламент от Република България, централните ръководства на партиите, компетентни съгласно устава, и ръководствата на коалициите от партии, компетентни съгласно решението за образуване на коалицията, участвали в изборите, могат да оспорят законността на изборите за народни представители или избора на народен представител, съответно на член на Европейския парламент от Република България, пред органите по чл. 150 ал. 1 от Конституцията на Република България в срок до 7 дни от обявяването на решението с резултатите от изборите от Централната избирателна комисия.

(2) В срок до 15 дни от обявяването на решението с резултатите от изборите от Централната избирателна комисия органите по чл. 150, ал. 1 от Конституцията на Република България могат да сезират Конституционния съд с мотивирано искане да се произнесе по законността на изборите за народни представители или на избора на народен представител, съответно на член на Европейския парламент от Република България.

(3) Искането се разглежда при условията и по реда на Закона за Конституционен съд и правилника за организацията на дейността му.

(4) Решението на Конституционния съд за незаконност на изборите за народни представители или на избора на народен представител, съответно на член на Европейския парламент от Република България, се изпраща на Народното събрание, Централната избирателна комисия и на заинтересованите лица.

(5) При обявяване на незаконност на изборите за народни представители се произвежда нов избор за Народно събрание не по-късно от два месеца от постановяването на решението по ал. 4.

(6) При обявяване на незаконност на избора на народен представител, съответно на член на Европейския парламент от Република България, Централната избирателна комисия съгласно методиката по чл. 26, ал. 1, т. 27 с решение определя резултатите от изборите, като обявява разпределението на мандатите и имената на избраните народни представители, съответно членове на Европейския парламент от Република България. Решението на Централната избирателна комисия не подлежи на обжалване.

Оспорване законността на избора на президент и вицепрезидент на републиката

Чл. 265. (1) Кандидатите за президент и вицепрезидент на републиката, централните ръководства на партиите, компетентни съгласно устава, и ръководствата на коалициите от партии, компетентни съгласно

решението за образуване на коалицията, участвали в изборите, могат да оспорят законността на избора на президент и вицепрезидент пред органите по чл. 150, ал. 1 от Конституцията на Република България в срок до 7 дни от обявяването на решението с резултатите от изборите от Централната избирателна комисия.

(2) В срок до 15 дни от обявяване на решението с резултата от изборите от Централната избирателна комисия органите по чл. 150, ал. 1 от Конституцията на Република България могат да сезират Конституционния съд с мотивирано искане да се произнесе по законността на избора на президент и вицепрезидент на републиката.

(3) Искането се разглежда при условията и по реда на Закона за Конституционен съд и правилника за организацията на дейността му.

(4) Конституционният съд разглежда искането и се произнася в срок до един месец от обявяване на резултатите от изборите.

(5) Решението за незаконност на избора на президент и вицепрезидент на републиката се изпраща на Народното събрание, Централната избирателна комисия и заинтересованите лица.

(6) При обявяване на незаконност на избора на президент и вицепрезидент на републиката се произвежда нов избор не по-късно от два месеца от постановяването на решението по ал. 5.

Действие на жалбата

Чл. 266. Жалбата не спира изпълнението на решението на Централната избирателна комисия.

Раздел II.
Оспорване на резултатите от изборите за общински съветници и кметове

Оспорване пред административния съд

Чл. 267. (1) Всеки кандидат за съветник или кмет, централните ръководства на партиите, компетентни съгласно устава, и ръководствата на коалициите от партии, компетентни съгласно решението за образуване на коалицията, участвали в изборите за общински съветници и кметове, могат да оспорят решението на общинската избирателна комисия за определяне на резултатите от изборите пред съответния административен съд в срок до 7 дни от обявяването на решението.

(2) Жалбата се подава чрез общинската избирателна комисия в два екземпляра. Жалбата трябва да е написана на български език и да съдържа имената и адреса, телефон, факс или електронен адрес.

(3) Общинската избирателна комисия изпраща жалбата на съответния административен съд в срок до три дни от получаването й заедно с решението, което се оспорва.

(4) Жалбата не спира изпълнението на решението, освен ако съдът постанови друго.

(5) Съдът насрочва открито заседание в срок до 7 дни от постъпването на жалбата.

(6) Сроковете за призоваване по Административнопроцесуалния кодекс не се прилагат.

(7) Съдът се произнася по законосъобразността на решението на общинската избирателна комисия в срок до 14 дни от постъпването на жалбата в съда.

(8) Решението на съда по ал. 7 може да бъде оспорено с касационна жалба в срок до 7 дни от обявяването му.

(9) Върховният административен съд се произнася по жалбата в срок до 14 дни от постъпването й в съда.

(10) Съдът може да потвърди решението на общинската избирателна комисия или да обяви избора за недействителен. Когато съдът установи резултат, различен от отразения в протокола на общинската избирателна комисия - поради допусната техническа грешка или грешка в пресмятането, отменя решението и връща книжата на съответната общинска избирателна комисия за обявяване на действителните резултати.

(11) Производството пред съответния административен съд и Върховния административен съд приключва в срок до три месеца от подаването на жалбата.

Действия на влезлите в сила решения

Чл. 268. Влезлите в сила решения на съответния административен съд и на Върховния административен съд не подлежат на отмяна.

Компетентен орган при спряно изпълнение на решение или обявен резултат за недействителен

Чл. 269. Когато съдът е спрял изпълнението на решението или е обявил резултата от изборите за недействителен, кметът, чийто срок на пълномощия е изтекъл, когато не е бил регистриран като кандидат, а в останалите случаи - временно изпълняващият длъжността кмет, продължава да изпълнява функциите си до полагане на клетва от новоизбрания кмет.

Последици при недействителност

Чл. 270. (1) Когато съдът е обявил резултата от изборите за недействителен по отношение на кмет, се произвежда нов избор.

(2) Когато съдът е обявил резултата от изборите за недействителен по отношение на кандидат за общински съветник, издигнат от партия или коалиция от партии, мястото му се заема от следващия в листата кандидат. Когато в листата няма повече кандидати, мястото остава незаето до края на мандата.

(3) Когато съдът е обявил резултата от изборите за недействителен по отношение на независим кандидат за общински съветник, мястото остава незаето до края на мандата.

Глава тринадесета.
ПРЕДСРОЧНО ПРЕКРАТЯВАНЕ НА ПЪЛНОМОЩИЯТА

Предсрочно прекратяване на пълномощията на народен представител

Чл. 271. Пълномощията на народен представител се прекратяват предсрочно при условията на чл. 72 от Конституцията на Република България.

Действия на Централната избирателна комисия след предсрочно прекратяване на пълномощията

Чл. 272. (1) При предсрочно прекратяване на пълномощията на народен представител Централната избирателна комисия обявява за народен представител следващия в съответната листа кандидат.

(2) В случаите, когато народен представител, избран с кандидатска листа на партия или коалиция от партии, бъде избран за министър, той се замества от следващия в листата кандидат за времето, през което изпълнява функциите на министър.

(3) Когато в листата няма повече кандидати, мястото остава незаето до края на пълномощията на Народното събрание.

(4) Когато има кандидат, получил валидни предпочитания (преференции) при условията на чл. 252, ал. 2, но не е обявен за избран, в случаите по ал. 1 той заема мястото на народния представител, чиито пълномощия са прекратени.

(5) При предсрочно прекратяване на пълномощията на народен представител, избран като независим кандидат, мястото му остава незаето до края на пълномощията на Народното събрание.

Предсрочно прекратяване на пълномощията на президента и на вицепрезидента на републиката

Чл. 273. Пълномощията на президента и на вицепрезидента на републиката се прекратяват предсрочно при условията на чл. 97 от Конституцията на Република България.

Предсрочно прекратяване на пълномощията на член на Европейския парламент

Чл. 274. Пълномощията на член на Европейския парламент от Република България се прекратяват предсрочно при подаване на оставка пред Европейския парламент, при смърт или при несъвместимост по чл. 121.

Действия на Централната избирателна комисия след предсрочно прекратяване на пълномощията

Чл. 275. (1) При предсрочно прекратяване на пълномощията на член на Европейския парламент от Република България, избран от листата на партия или коалиция от партии, Централната избирателна комисия обявява за член следващия в листата кандидат.

(2) Когато в листата няма повече кандидати, мястото остава незаето до края на мандата на Европейския парламент.

(3) Когато има кандидат, получил валидни предпочитания (преференции) при условията на чл. 259, ал. 2, но не е обявен за избран, в случаите по ал. 1 той заема мястото на члена на Европейския парламент от Република България, чиито пълномощия са прекратени.

(4) При предсрочно прекратяване на пълномощията на член на Европейския парламент от Република България, избран като независим кандидат, мястото му се заема от кандидат на партията или коалицията от партии, представена в Европейския парламент с най-голям неоползотворен остатък. При еднакви остатъци кандидатът се определя чрез жребий.

Предсрочно прекратяване на пълномощията на общински съветник

Чл. 276. Пълномощията на общински съветник се прекратяват предсрочно при условията на чл. 30, ал. 4 от Закона за местното самоуправление и местната администрация.

Действия на общинската избирателна комисия

Чл. 277. (1) Когато пълномощията на общински съветник са предсрочно прекратени, общинската избирателна комисия обявява за съветник следващия в съответната листа кандидат.

(2) Когато броят на кандидатите е изчерпан, мястото остава незаето до края на мандата.

(3) Разпоредбите на ал. 1 и 2 се прилагат и в случаите когато пълномощията на общинския съвет са прекратени предсрочно, когато до края на мандата остава по-малко от една година.

(4) При предсрочно прекратяване на пълномощията на общински съветник, избран като независим кандидат, мястото му остава незаето до края на пълномощията на общинския съвет.

Предсрочно прекратяване на пълномощията на кмет

Чл. 278. Пълномощията на кметовете се прекратяват предсрочно при условията на чл. 42 от Закона за местното самоуправление и местната администрация.

Глава четиринадесета.
ЧАСТИЧНИ И НОВИ ИЗБОРИ

Раздел I.
Насрочване и произвеждане на частични избори

Насрочване

Чл. 279. (1) При предсрочно прекратяване на пълномощията на кмет се насрочват частични избори.

(2) В срок до 7 дни от предсрочното прекратяване на пълномощията на кмет общинската избирателна комисия взема решение, с което уведомява Централната избирателна комисия за това обстоятелство.

(3) Решението на общинската избирателна комисия се изпраща на Централната избирателна комисия в срок до три дни от приемането му заедно с документа, установяващ основанието за прекратяване на пълномощията на кмет.

(4) В срок до 7 дни от получаване на решението на общинската избирателна комисия Централната избирателна комисия предлага на президента на републиката да насрочи частични избори за кмет.

(5) Президентът на републиката в срок до 14 дни от предложението на Централната избирателна комисия насрочва частични избори за кмет не по-късно от 50 дни преди изборния ден.

(6) В случаите по ал. 1, когато до края на мандата остава по-малко от една година, частични избори не се произвеждат.

Произвеждане

Чл. 280. При произвеждане на частични избори за кмет се прилагат разпоредбите на този кодекс със следните изключения:

1. извършената в Централната избирателна комисия регистрация на партии и коалиции от партии за участие в общите избори за общински съветници и кметове запазва действието си; за да могат да участват в частичните избори, партиите и коалициите от партии подават заявление до Централната избирателна комисия не по-късно от 45 дни преди изборния ден; към заявлението се прилага удостоверение от Сметната палата по чл. 89, ал. 3, т. 6 и удостоверение за актуално правно състояние на партиите от Софийския градски съд по чл. 89, ал. 3, т. 2; когато една или повече партии излязат от коалицията от партии, тя запазва регистрацията си, ако в нея са останали поне две партии; партиите, излезли от коалицията от партии, могат да участват на изборите самостоятелно;

2. партиите и коалициите от партии, променили лицата, оправомощени да ги представляват, или регистрирали други промени в устава си или решението за създаване на коалицията от партии, имащи отношение към изборите, уведомяват за тези промени Централната избирателна комисия и представят предвидените в чл. 89, ал. 3 или чл. 91, ал. 4 документи в срока по т. 1;

3. нерегистрираните за участие в общите избори за общински съветници и кметове партии се регистрират в Централната избирателна комисия не по-късно от 45 дни преди изборния ден, а коалициите от партии се регистрират не по-късно от 40 дни преди изборния ден; към заявлението се прилагат документите по чл. 89, ал. 3 или чл. 91, ал. 4;

4. партиите и коалициите от партии, които ще участват в частичните избори, се регистрират в общинската избирателна комисия не по-късно от 35 дни преди изборния ден;

5. кандидатите се регистрират в общинската избирателна комисия не по-късно от 30 дни преди изборния ден и се обявяват не по-късно от 27 дни преди изборния ден;

6. избирателните секции се образуват не по-късно от 35 дни преди изборния ден;

7. избирателните списъци се обявяват не по-късно от 25 дни преди изборния ден;

8. общинската избирателна комисия назначава секционните избирателни комисии не по-късно от 25 дни преди изборния ден по предложение на кмета на общината, направено след консултации и по предложение на парламентарно представените парти и коалиции от партии и на партиите и коалициите от партии, които имат членове на Европейския парламент, но не са парламентарно представени, не по-късно от 28 дни преди изборния ден;

9. предизборната кампания се открива 30 дни преди изборния ден;

10. разходите по организационно-техническата подготовка на частичните избори са за сметка на общинския бюджет;

11. възнагражденията на членовете на общинската избирателна комисия и на членовете на секционните избирателни комисии се определят с решение на Централната избирателна комисия.

Раздел II.
Насрочване и произвеждане на нови избори

Основания

Чл. 281. Нови избори се произвеждат:

1. когато при произвеждане на избори за кмет на втори тур няма избран кмет;

2. в случаите по чл. 246, ал. 7;

3. при създаване на нова община;

4. при създаване на ново кметство;

5. когато изборът за общински съветници или кметове е обявен за недействителен;

6. когато в общините или кметствата след извършване на административно-териториални промени от съответен вид се стигне до промяна, при условията на Закона за административно-териториалното устройство на Република България.

Насрочване

Чл. 282. (1) В срок до 14 дни от узнаване на обстоятелствата по чл. 281, т. 1, 2, 4, 5 и 6 Централната избирателна комисия предлага на президента на републиката да насрочи нови избори.

(2) Президентът на републиката в срок до 14 дни от предложението по ал. 1 насрочва нови избори за общински съветници или кметове.

Избори при нови общини или кметства

Чл. 283. (1) При създаване на нова община президентът на републиката насрочва нови избори за общински съветници и кмет на общината

в срок до 14 дни от обнародването в "Държавен вестник" на указа за създаване на новата община.

(2) Общините или кметствата, от чиито територии се създават нови административно-териториални единици от съответния вид, запазват своето съществуване. В тях не се произвеждат нови избори за общински съветници или кметове до края на текущия мандат.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 45 от 2011 г., в сила от 14.06.2011 г.) Право да избират при създаване на нова община или кметство имат българските граждани и гражданите на друга държава - членка на Европейския съюз, които отговарят на условията по чл. 3, ал. 4 или 5 и имат адресна регистрация по постоянен или настоящ адрес (адрес на пребиваване) на територията, включена в новосъздадената община или кметство към дата 6 месеца преди изборния ден.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 45 от 2011 г., в сила от 14.06.2011 г.) Право да бъдат избирани при създаване на нова община или кметство имат българските граждани и гражданите на друга държава - членка на Европейския съюз - при избори за общински съветници, които отговарят на условията по чл. 4, ал. 5 или 6 и имат адресна регистрация по постоянен или настоящ адрес (адрес на пребиваване) на територията, включена в новосъздадената община или кметство към дата 6 месеца преди изборния ден.

Общи правила

Чл. 284. Новите избори се произвеждат по общия ред при спазване разпоредбите на този кодекс.

Регистрация при нови избори

Чл. 285. (1) Извършената в Централната избирателна комисия регистрация на партии и коалиции от партии за участие в общите избори за общински съветници и кметове запазва действието си.

(2) За да могат да участват в новите избори, партиите и коалициите от партии подават заявление до Централната избирателна комисия. Към заявлението се прилага удостоверение от Сметната палата по чл. 89, ал. 3, т. 6 и удостоверение за актуалното правно състояние на партиите по чл. 89, ал. 3, т. 2 от Софийския градски съд.

(3) Партиите или коалициите от партии, променили оправомощените да ги представляват лица или осъществили други промени в устава си или решението за създаване на коалицията от партии, имащи отношение към изборите, уведомяват за това Централната избирателна комисия и представят предвидените в чл. 89, ал. 3 или чл. 91, ал. 4 документи в срока по ал. 2.

(4) Нерегистрираните за участие в общите избори за общински съветници и кметове партии и коалиции от партии се регистрират в Централната избирателна комисия в сроковете, при условията и по реда за регистрация за участие в общите избори.

(5) Партиите и коалициите от партии, които ще участват в новите избори, се регистрират в съответната общинска избирателна комисия.

Възнаграждение

Чл. 286. Възнагражденията на членовете на общинската избирателна комисия и на членовете на секционните избирателни комисии се определят с решение на Централната избирателна комисия.

Разходи

Чл. 287. Разходите по организационно-техническата подготовка на новите избори са за сметка на държавния бюджет.

Глава петнадесета.
АДМИНИСТРАТИВНОНАКАЗАТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Неизпълнение на задължение за публикуване на условия и ред за гласуване извън страната и на списъци

Чл. 288. (1) Длъжностно лице, което не изпълни задължение по чл. 44, ал. 5 или 6, се наказва с глоба от 1000 до 5000 лв.

(2) Длъжностно лице, което не изпълни задължение по чл. 54, ал. 3 или 4, се наказва с глоба от 1000 до 5000 лв.

Нарушаване на изискванията за финансиране на кампанията

Чл. 289. (1) При нарушаване на изискванията за финансиране на предизборната кампания по глава осма, раздел VI, на лицето, което представлява партията или инициативния комитет, или на лицата, които представляват коалицията от партии, се налага глоба от 5000 до 10 000 лв.

(2) На кандидат за общински съветник или кмет, който е нарушил изискванията за набиране на средства по глава осма, раздел VI, се налага глоба в размер на 5000 лв.

Нарушаване на забраната за изнасяне на книжа и материали

Чл. 290. (1) Който изнесе избирателни урни, избирателни списъци, бюлетини и пликове извън изборното помещение след приемането им от секционната избирателна комисия до преброяването на гласовете и предпочитанията (преференциите), се наказва с глоба от 500 до 2000 лв.

(2) Когато нарушението по ал. 1 е извършено от длъжностно лице, глобата е от 1000 до 5000 лв.

Нарушаване на забраната определено лице да е придружител

Чл. 291. Който наруши разпоредбата на чл. 204, ал. 7, се наказва с глоба от 1000 лв.

Нарушаване на забраната за придружител от длъжностно лице

Чл. 292. Длъжностно лице, което допусне едно лице да бъде придружител на повече от двама избиратели, се наказва с глоба от 1000 лв.

Злоупотреба с правото на придружител

Чл. 293. Лице, което е било придружител на повече от двама избиратели в една и съща или в различни избирателни секции, се наказва с глоба от 2000 лв.

Нарушаване на забраната за показване на начина на гласуването и използване на възпроизвеждаща техника

Чл. 294. Който наруши разпоредбите на чл. 180 или 181, се наказва с глоба от 1000 лв.

Несъответствие на фабричните номера в протоколите

Чл. 295. Длъжностно лице, което предаде в районната или общинската избирателна комисия протокол, чийто фабричен номер не съответства на номера, вписан в протокола за предаването и приемането на изборните книжа и материали по чл. 187, ал. 3 или в протокола по чл. 211, ал. 4, се наказва с глоба от 2000 лв.

Неподписване на протокол

Чл. 296. (1) Член на секционна избирателна комисия, който откаже да подпише протокола на комисията по чл. 212, се наказва с глоба от 1000 лв.

(2) Член на районна или общинска избирателна комисия, който откаже да подпише протокола на комисията по чл. 238 или 245, се наказва с глоба от 2000 лв.

Неизпращане на сканиран екземпляр от протокол

Чл. 297. Длъжностно лице по чл. 232, ал. 1, което не изпрати сканиран екземпляр от протокола на секционната избирателна комисия и от списъка за гласуване извън страната, се наказва с глоба от 1000 лв.

Нарушаване на изискването за премахване на агитационен материал

Чл. 298. (1) При неизпълнение на задължението по чл. 134, ал. 9 на лицето, което представлява партията или инициативния комитет, или на лицата, които представляват коалицията от партии, се налага глоба от 1000 до 5000 лв.

(2) Актовете за установяване на нарушението по ал. 1 се съставят от длъжностни лица, оправомощени от кмета на общината.

(3) Наказателните постановления се издават от кмета на общината.

Други нарушения

Чл. 299. Който наруши разпоредба на този кодекс, извън случаите по чл. 288 - 298, се наказва с глоба, съответно имуществена санкция, от 200 до 2000 лв.

Установяване на нарушенията и налагане на наказанията от областния управител

Чл. 300. (1) Актовете за установяване на нарушенията по чл. 288, чл. 290 - 297 и чл. 299 се съставят по решение на съответната избирателна комисия в съответствие с правомощията й в срок до три дни от получаване на сигнала или жалбата за нарушението.

(2) Актовете за установяване на нарушенията по ал. 1 се съставят от председателите на:

1. Централната избирателна комисия за нарушения по чл. 299 - в случаите, когато комисията упражнява контрол съгласно този кодекс, по чл. 288, ал. 1, чл. 288, ал. 2 - когато нарушението е извършено от длъжностно лице от Главна дирекция "Гражданска регистрация и административно обслужване" в Министерството на регионалното развитие и благоустройството, чл. 296, ал. 2 и чл. 297;

2. районните или общинските избирателни комисии за нарушения по чл. 299 - в случаите, когато комисиите упражняват контрол съгласно този кодекс, чл. 288, ал. 2 - когато нарушението е извършено от кмета на общината, чл. 290 - 295 и чл. 296, ал. 1.

(3) Наказателните постановления се издават от областните управители по местоизвършване на нарушението в срок до три дни от получаване на преписката. Ако актът е срещу областния управител, наказателното постановление се издава от определен от Министерския съвет министър.

Установяване на нарушенията и налагане на наказанията от председателя на Сметната палата

Чл. 301. (1) Актовете за установяване на нарушенията по чл. 289 се съставят от длъжностни лица, оправомощени от председателя на Сметната палата.

(2) Наказателните постановления се издават от председателя на Сметната палата.

Прилагане на Закона за административните нарушения и наказания

Чл. 302. Установяването на нарушенията, съставянето на актовете, издаването и обжалването на наказателните постановления се извършват по реда на Закона за административните нарушения и наказания.

Допълнителни разпоредби

§ 1. По смисъла на този кодекс:

1. "Живял последните пет години в страната" е български гражданин, който фактически и трайно е пребивавал на територията на страната през повече от половината за всяка от петте години, предхождащи датата на избора.

За живеене в страната се приема и престоят извън Република България за времето, в което български гражданин е изпратен там от българската държава.

2. "Живял най-малко през последните три месеца в Република България или в друга държава - членка на Европейския съюз" е:

а) български гражданин, който има адресна регистрация по постоянен и настоящ адрес на територията на Република България или адрес на пребиваване в друга държава - членка на Европейския съюз;

б) гражданин на държава - членка на Европейския съюз, който има адрес на пребиваване на територията на Република България или на друга държава - членка на Европейския съюз,

най-малко 60 дни от последните три месеца към датата на произвеждане на изборите.

За живеене в страната се приема и престоят извън Република България за времето, в което български гражданин е изпратен там от българската държава.

3. (обявена за противоконституционна в частта относно срока за местоживеене "две години" и в частта относно срока за местоживеене "една година и четири месеца" с РКС № 4 от 2011 г. - ДВ, бр. 36 от 2011 г., изм. - ДВ, бр. 45 от 2011 г., в сила от 14.06.2011 г.) "Живял най-малко през последните 6 месеца в Република България или в друга държава - членка на Европейския съюз" е:

а) български гражданин, който има адресна регистрация по постоянен и настоящ адрес на територията на Република България или адрес на пребиваване в друга държава - членка на Европейския съюз;

б) гражданин на държава - членка на Европейския съюз, който има адрес на пребиваване на територията на Република България или на друга държава - членка на Европейския съюз,

най-малко 6 месеца към датата на произвеждане на изборите.

За живеене в страната се приема и престоят извън Република България за времето, в което български гражданин е изпратен там от българската държава.

4. (обявена за противоконституционна в частта относно срока за местоживеене - числото "12" с РКС № 4 от 2011 г. - ДВ, бр. 36 от 2011 г., изм. - ДВ, бр. 45 от 2011 г., в сила от 14.06.2011 г.) "Живял най-малко през последните 6 месеца в съответното населено място" по смисъла на чл. 3, ал. 4 и 5 е:

а) български гражданин, който има адресна регистрация по постоянен и настоящ адрес на територията на съответната община или кметство;

б) български гражданин, който има постоянен и настоящ адрес в различни общини или кметства на територията на Република България;

в) гражданин на друга държава - членка на Европейския съюз, който има адрес на пребиваване на територията на съответната община или кметство,

към дата 6 месеца преди датата на произвеждане на изборите, като променилите адресната си регистрация след тази дата имат право да гласуват по

предишната си адресна регистрация, където са включени в избирателните списъци.

5. (обявена за противоконституционна в частта относно срока за местоживеене - числото "12" с РКС № 4 от 2011 г. - ДВ, бр. 36 от 2011 г., изм. - ДВ, бр. 45 от 2011 г., в сила от 14.06.2011 г.) "Живял най-малко през последните 6 месеца в съответното населено място" по смисъла на чл. 4, ал. 5 и 6 е:

а) български гражданин, който има адресна регистрация по постоянен и настоящ адрес на територията на съответната община или кметство;

б) български гражданин, който има постоянен и настоящ адрес в различни общини или кметства на територията на Република България;

в) гражданин на друга държава - членка на Европейския съюз, който има адрес на пребиваване на територията на съответната община или кметство,

към дата 6 месеца преди датата на произвеждане на изборите.

6. "Адрес на пребиваване" е адресът, на който лицето е регистрирано при престоя си в Република България или в друга държава - членка на Европейския съюз.

7. "Статут на продължително и постоянно пребиваване" е статут, придобит при условията и по реда на Закона за влизането, пребиваването и напускането на Република България на гражданите на Европейския съюз и членовете на техните семейства.

8. "Документ за самоличност" е:

а) лична карта;

б) личен (зелен) паспорт само за граждани, ползващи се от разпоредбата на § 9а от преходните и заключителните разпоредби на Закона за българските лични документи;

в) паспорт (задграничен) на гражданин, намиращ се в деня на изборите извън Република България;

г) моряшки паспорт на гражданин, намиращ се в деня на изборите на плавателен съд под българско знаме;

д) военна карта на кадрови военнослужещ, намиращ се в деня на изборите извън Република България.

9. "Коалиция от партии" е предизборно сдружаване на политически партии, регистрирани в Централната избирателна комисия, за участие в определен вид избори.

10. "Местна коалиция от партии" е коалиция от партии и/или коалиции от партии по т. 9, от регистрирани в Централната избирателна комисия партии или коалиции от партии, за участие в избори за общински съветници или кметове в съответната община.

11. "Парламентарно представени" са партиите и коалициите от партии, които са участвали на последните избори за народни представители и имат парламентарна група в Народното събрание към датата на насрочване на съответния вид избори, съответно към датата на провеждане на консултациите при назначаване на Централната избирателна комисия.

12. "Видно място" е място на територията на избирателната секция, извън помещенията на общинската администрация, което е общодостъпно и е защитено от атмосферни влияния и посегателства с цел физическото им запазване.

13. "Служебно заети" са кандидатите за народни представители, президент и вицепрезидент на републиката и членове на Европейския

парламент от Република България, членовете на Централната избирателна комисия, на районните избирателни комисии, на общинските избирателни комисии, както и наблюдателите.

14. "Преференциално гласуване" е гласуване, при което избирателят може да изрази своето предпочитание (преференция) относно реда на подреждане на кандидатите от кандидатската листа, за която гласува.

15. "Национална избирателна квота" е частното от деленето на общия брой на действителните гласове на национално ниво на броя на членовете на Европейския парламент от Република България; когато частното не е цяло число, националната избирателна квота е най-близкото до това частно по-голямо цяло число.

16. "Районна избирателна квота" е частното от деленето на общия брой на действителните гласове, подадени в многомандатния изборен район, на броя на определените за този район мандати; когато частното не е цяло число, районната избирателна квота е най-близкото до това частно по-голямо цяло число.

17. "Общинска избирателна квота" е частното от деленето на общия брой на действителните гласове, подадени за общински съветници в общината, на броя на членовете на общинския съвет; когато частното не е цяло число, общинската избирателна квота е най-близкото по-голямо цяло число.

18. "Наблюдатели" са:

а) представители на Европейския парламент, на чуждестранни парламенти, на Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа, на чуждестранни партии и движения, както и лица, посочени от партии и коалиции от партии, участващи в изборите, и поканени чрез Министерството на външните работи;

б) упълномощени членове на български неправителствени организации.

19. "Медийна услуга" е създаването и разпространението на информация и съдържание, предназначени за значителна част от аудиторията и с ясно въздействие върху нея, независимо от средствата и технологията, използвани за предаването им. Медийни услуги са:

а) печатните медии (вестници, списания и други периодични издания);

б) медии, разпространявани чрез електронни съобщителни мрежи, като:

аа) електронни медии (лицензирани или регистрирани доставчици за аудио-визуални медийни услуги или радиоуслуги);

бб) онлайн новинарски услуги (електронни издания на вестници, списания, информационни агенции и други електронни издания).

Не са медийни услуги социалните мрежи (фейсбук, туитър и други подобни) и личните блогове.

20. "Доставчик на медийна услуга" е физическо лице - едноличен търговец, или юридическо лице, което носи редакционна отговорност за избора на съдържанието на медийната услуга и определя начина, по който тя е организирана. Редакционна отговорност е упражняването на ефективен контрол върху съдържанието, програмните схеми и каталога на предоставяните услуги.

§ 2. Разпоредбите за коалициите от партии се прилагат и за местните коалиции от партии при произвеждане на избори за общински съветници и кметове.

§ 3. Разпоредбите на Закона за обществените поръчки за сроковете на процедурите не се прилагат при възлагането на конкурс за компютърната обработка на данните от гласуването и издаването на бюлетин с резултатите от изборите, както и по отношение на изработването и отпечатването на изборните книжа и материали.

§ 4. При произвеждане на всички видове избори разпоредбата на чл. 76, ал. 3 от Закона за Министерството на вътрешните работи не се прилага.

§ 5. При произвеждане едновременно на два или повече вида избори, извън случаите, когато се произвеждат само избори за общински съветници и кметове, се прилагат разпоредбите на този кодекс със следните изключения:

1. при произвеждане на избори за общински съветници и кметове едновременно с избори за народни представители, за президент и вицепрезидент на републиката или за членове на Европейския парламент от Република България избирател, който е включен в избирателните списъци за отделните видове избори в различни населени места и не може с искане за гласуване по настоящ адрес да гласува на всички видове избори в едно и също населено място, подава заявление по образец до органа по чл. 40, ал. 1 по постоянен адрес (адрес на пребиваване), че при произвеждане на всички видове избори желае да гласува в населеното място, където е включен в избирателните списъци за изборите за общински съветници и кметове; заявлението се подава не по-късно от 14 дни преди изборния ден; органът по чл. 40, ал. 1 издава удостоверение за гласуване в определено населено място в един екземпляр; в удостоверението се посочва населеното място, за което се издава; органът по чл. 40, ал. 1 предава информация за издадените удостоверения на Главна дирекция "Гражданска регистрация и административно обслужване" не по късно от 12 дни преди изборния ден за автоматизираното заличаване на избирателя от избирателния списък по постоянен адрес (адрес на пребиваване); за неуредените въпроси се прилагат чл. 49 и чл. 206;

2. при произвеждане едновременно на избори за народни представители или за президент и вицепрезидент на републиката или за членове на Европейския парламент от Република България се назначава една обща районна избирателна комисия за всеки изборен район (район);

3. при произвеждане на избори за общински съветници и кметове едновременно с избори за президент и вицепрезидент на републиката или за членове на Европейския парламент от Република България органите по чл. 30 осъществяват правомощията на органи по чл. 27, като:

а) при до 150 избирателни секции на територията на общината се назначават 15 членове, с над 150 избирателни секции - 23 членове, за градове с районно деление - 31 членове, и за Столичната община - 39 членове;

б) Централната избирателна комисия определя възнаграждение за членовете на секционните избирателни комисии в страната в двоен размер;

4. избирателят получава бюлетината си за гласуване при избори за президент и вицепрезидент на републиката и при избори за общински съветници и кметове и празен плик за гласуване при избори за народни представители и при избори за членове на Европейския парламент от Република България и се допуска до гласуване само след като данните от документа му за самоличност се сверят с данните от избирателните списъци за всеки вид избор, който се произвежда, и след като във всеки един от избирателните списъци се впише единният му граждански номер (личен номер) и видът и номерът на документа му за самоличност (номерът на личната му карта или паспорт);

5. при произвеждане едновременно на избори за президент и вицепрезидент на републиката или за народни представители или за членове на Европейския парламент от Република България:

а) когато се произвеждат избори за президент и вицепрезидент на републиката с избори за народни представители или за членове на Европейския парламент от Република България, в Централната избирателна комисия първо се провежда жребий за определяне на номерата на партиите, коалициите от партии и инициативните комитети в бюлетината за изборите за президент и вицепрезидент на републиката; партиите и коалициите от партии, които са регистрирани с едно и също наименование и състав за изборите за президент и вицепрезидент на републиката и за народни представители или за членове на Европейския парламент от Република България, за изборите за народни представители или за членове на Европейския парламент от Република България, получават същия номер на бюлетините, определен чрез жребия за изборите за президент и вицепрезидент на републиката;

б) когато се произвеждат избори за членове на Европейския парламент от Република България и избори за народни представители, в Централната избирателна комисия първо се провежда жребият за определяне на номерата на бюлетините за изборите за членове на Европейския парламент от Република България; партиите и коалициите от партии, които са регистрирани с едно и също наименование и състав за изборите за членове на Европейския парламент от Република България и за изборите за народни представители, за изборите за народни представители получават същия номер на бюлетините, определен чрез жребия за изборите за членове на Европейския парламент от Република България;

в) извън случаите по букви "а" и "б" се провежда жребий за определяне на номерата на бюлетините за изборите за членове на Европейския парламент от Република България или за народни представители между партиите и коалициите от партии, които не са участвали в жребия по букви "а" или "б"; номерата на бюлетините на партиите, коалициите от партии и инициативните комитети следват номерата в бюлетината, съответно на бюлетините на партиите, коалициите от партии и инициативните комитети, определени чрез жребия, по букви "а" или "б";

6. в случаите, когато избори за общински съветници и кметове се произвеждат едновременно с избори за президент и вицепрезидент на републиката:

а) партиите и коалициите от партии, които са регистрирани с едно и също наименование и състав пред Централната избирателна комисия и пред общинските избирателни комисии, получават за изборите за общински

съветници и кметове същия номер в бюлетината, който им е определен чрез жребия, проведен в Централната избирателна комисия за изборите за президент и вицепрезидент на републиката, като тези партии и коалиции от партии не участват в жребия в общинските избирателни комисии по буква "б";

б) номерата в бюлетината на партиите и коалициите от партии, които са регистрирани с различно наименование и състав в Централната избирателна комисия и в общинските избирателни комисии, за изборите за общински съветници и кметове се определят чрез жребий, проведен в общинските избирателни комисии; номерата в бюлетината на партиите, коалициите от партии и инициативните комитети следват номерата в бюлетината на партиите, коалициите от партии и инициативните комитети, определени чрез жребия, проведен в Централната избирателна комисия по буква "а";

7. когато избори за общински съветници и кметове се произвеждат едновременно с избори за народни представители или за членове на Европейския парламент от Република България, номерата в бюлетините за произвежданите избори се определят по реда на т. 6;

8. бюлетините за отделните видове избори на обратната страна (на гърба) са с различен цвят на полиграфическата защита, определен от Централната избирателна комисия;

9. бюлетините за съответните видове избори се пускат в отделни избирателни урни;

10. кандидатите, включени в една кандидатска листа, включително кандидатите за кметове, издигнати от една и съща партия или коалиция от партии, могат да бъдат представлявани общо от двама застъпници в една избирателна секция в изборния ден за всички произвеждани избори; в изборното помещение може да присъства само един застъпник;

11. след съставянето на черновата за единия вид избор се преминава към отваряне на избирателните урни за другия вид избор; протоколът за избора, за който е съставена черновата, се попълва, след като се провери в избирателните урни за другия вид избор дали няма пуснати бюлетини и за този вид избор; при произвеждане на избори за общински съветници и кметове едновременно с избори за президент и вицепрезидент на републиката или за членове на Европейския парламент от Република България първо се отварят избирателните урни и се установява резултатът от гласуването за президент и вицепрезидент на републиката, съответно за членове на Европейския парламент от Република България;

12. районната или общинската избирателна комисия определя график за приемането на изборните книжа и материали от секционните избирателни комисии;

13. опакованите изборни книжа и материали се поставят в торби, които са с различен цвят за всеки вид избори; видът и размерът на торбите се определят с решение на Централната избирателна комисия; изборните книжа и материали за отделните видове избори се съхраняват в отделни помещения; при произвеждане на избори за общински съветници и кметове едновременно с избори за президент и вицепрезидент на републиката или за членове на Европейския парламент от Република България изборните книжа и материали се съхраняват от общинските администрации по реда на чл. 242, ал. 7 и 8.

§ 6. При обявяване на незаконност на изборите за народни представители или разпускане на Народното събрание, както и при обявяване на незаконност на избора на президент и вицепрезидент на републиката или предсрочно прекратяване на пълномощията на президента и на вицепрезидента на републиката, се прилагат разпоредбите на този кодекс със следните изключения:

1. изборите за народни представители се насрочват от президента на републиката не по-късно от 60 дни преди изборния ден;

2. изборите за президент и вицепрезидент на републиката се насрочват от Народното събрание не по-късно от 60 дни преди изборния ден;

3. за периода от 60 дни преди изборния ден до 45 дни след датата на изборите членовете на Централната избирателна комисия получават месечно възнаграждение;

4. Централната избирателна комисия назначава районните избирателни комисии не по-късно от 45 дни преди изборния ден;

5. методиката за определяне на резултатите от гласуването се приема и обнародва в "Държавен вестник" не по-късно от 55 дни преди изборния ден;

6. условията, редът и организацията за гласуване на българските граждани извън страната се определят не по-късно от 55 дни преди изборния ден; решението се изпраща на Министерството на външните работи не по-късно от 54 дни преди изборния ден;

7. условията и редът за гласуване извън страната се публикуват на интернет страницата на Министерството на външните работи и на дипломатическото и консулското представителство от министъра на външните работи и ръководителите на дипломатическите и консулските представителства на Република България не по-късно от 52 дни преди изборния ден;

8. наименованията, границите и номерацията на изборните райони се определят от президента на републиката не по-късно от 56 дни преди изборния ден, като броят на мандатите за всеки многомандатен изборен район се определя не по-късно от 55 дни преди изборния ден;

9. заявленията за регистрация на партиите се представят в Централната избирателна комисия не по-късно от 45 дни преди изборния ден, а заявленията за регистрация на коалициите от партии се представят не по-късно от 40 дни преди изборния ден; Главна дирекция "Гражданска регистрация и административно обслужване" в Министерството на регионалното развитие и благоустройството извършва проверка на списъците по чл. 82, ал. 3, т. 7 не по-късно от 42 дни преди изборния ден;

10. промени в състава на коалиция от партии, настъпили след регистрацията й в Централната избирателна комисия, се извършват не по-късно от 40 дни преди изборния ден;

11. инициативните комитети представят заявление за регистрация не по-късно от 45 дни преди изборния ден при избори за президент и вицепрезидент на републиката и не по-късно от 40 дни преди изборния ден при избори за народни представители.

§ 7. (1) Членовете на Европейския парламент от Република България при изпълнение на правомощията си имат право на достъп до държавните и общинските органи и организации.

(2) Държавните и общинските органи и техните администрации са длъжни да оказват съдействие на членовете на Европейския парламент от Република България и да им предоставят при поискване сведения и документи във връзка с изпълнение на правомощията им.

(3) Членовете на Европейския парламент от Република България декларират своето имущество, доходи и разходи в страната и извън страната по реда на Закона за публичност на имуществото на лица, заемащи висши държавни длъжности.

§ 8. Този кодекс въвежда изискванията на:

1. Директива 93/109/ЕО на Съвета от 6 декември 1993 г. за определяне на условията и реда за упражняване на правото да избират и да бъдат избирани в избори за Европейски парламент от граждани на Съюза, пребиваващи в държава членка, на която не са граждани.

2. Директива 94/80/ЕО на Съвета от 19 декември 1994 г. за определяне на условията и реда за упражняване на правото да избират и да бъдат избирани в общински избори от гражданите на Съюза, пребиваващи в държава членка, на която не са граждани.

Преходни и Заключителни разпоредби

§ 9. Този кодекс отменя:

1. Закона за избиране на народни представители (обн., ДВ, бр. 37 от 2001 г.; Решение № 8 на Конституционния съд от 2001 г. - бр. 44 от 2001 г.; изм., бр. 45 от 2002 г., бр. 28, 32 и 38 от 2005 г., бр. 24, 30, 63 и 95 от 2006 г., бр. 57 от 2007 г., бр. 31 от 2009; Решение № 1 на Конституционния съд от 2009 г. - бр. 36 от 2009 г.; изм., бр. 82 от 2009 г.).

2. Закона за избиране на президент и вицепрезидент на републиката (обн., ДВ, бр. 82 от 1991 г.; изм., бр. 98 от 1991 г., бр. 44 от 1996 г., бр. 59 от 1998 г., бр. 24, 80 и 90 от 2001 г., бр. 45 от 2002 г., бр. 28 от 2005 г., бр. 24, 63 и 95 от 2006 г. и бр. 85 от 2007 г.).

3. Закона за избиране на членове на Европейския парламент от Република България (обн., ДВ, бр. 20 от 2007 г.; изм., бр. 19 от 2008 г., бр. 25, 31, 47 и 82 от 2009 г.).

4. Закона за местните избори (обн., ДВ, бр. 66 от 1995 г.; попр., бр. 68 от 1995 г.; изм., бр. 85 от 1995 г., бр. 33 от 1996 г., бр. 22 от 1997 г., бр. 11 и 59 от 1998 г., бр. 69 и 85 от 1999 г., бр. 29 от 2000 г., бр. 24 от 2001 г., бр. 45 от 2002 г., бр. 69 и 93 от 2003 г., бр. 28 от 2005 г., бр. 17, 24, 30, 69 и 95 от 2006 г., бр. 49, 63 и 78 от 2007 г. и бр. 82 от 2009 г.).

§ 10. (1) Изборите за президент и вицепрезидент на републиката и изборите за общински съветници и кметове през 2011 г. се произвеждат на една и съща дата.

(2) При произвеждане на изборите по ал. 1 членовете на Централната избирателна комисия получават месечно възнаграждение за периода от 90 дни

преди изборния ден до 45 дни след датата на изборите. Членовете на Централната избирателна комисия получават възнаграждението по чл. 24, ал. 3, увеличено с 50 на сто.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 45 от 2011 г., в сила от 14.06.2011 г.) При произвеждане на изборите по ал. 1 право да избират общински съветници и кметове имат българските граждани и гражданите на друга държава - членка на Европейския съюз, които са живели най-малко през последните 4 месеца в съответното населено място. Разпоредбите на чл. 3, ал. 4 и 5, чл. 42, ал. 2, чл. 45, ал. 2, чл. 53, ал. 2, чл. 62, ал. 2 и 3, чл. 63, ал. 1, т. 2, чл. 64, чл. 72 , ал. 7 и на § 1, т. 4 се прилагат съответно към дата 4 месеца.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 45 от 2011 г., в сила от 14.06.2011 г.) При произвеждане на изборите по ал. 1 право да бъдат избирани за общински съветници и кметове имат българските граждани и за общински съветници - гражданите на друга държава - членка на Европейския съюз, които са живели най-малко през последните 4 месеца в съответното населено място. Разпоредбите на чл. 4, ал. 5 и 6, чл. 126, ал. 1, т. 3 и на § 1, т. 5 се прилагат съответно към дата 4 месеца.

§ 11. (Обявен за противоконституционен с РКС № 4 от 2011 г. - ДВ, бр. 36 от 2011 г.) (1) При произвеждане на изборите за президент и вицепрезидент на републиката през 2011 г. се произвежда експериментално гласуване по електронен път чрез интернет.

(2) Експерименталното гласуване по електронен път чрез интернет се произвежда в до пет избирателни секции, образувани в страната, и в до пет избирателни секции, образувани извън страната. Централната избирателна комисия определя секциите за гласуването по електронен път чрез интернет.

(3) Централната избирателна комисия определя условията и сроковете за възлагане чрез конкурс на програмното и апаратното осигуряване на гласуването по електронен път чрез интернет не по-късно от 60 дни преди изборния ден. Разпоредбите на Закона за обществените поръчки за сроковете на процедурите не се прилагат при възлагането на конкурса.

(4) Централната избирателна комисия възлага чрез конкурс програмното и апаратното осигуряване на гласуването по електронен път чрез интернет. Решението на Централната избирателна комисия може да се обжалва по реда на чл. 26, ал. 7.

(5) Гласуването по електронен път чрез интернет е дистанционно. Електронен глас е гласът на избирател, подаден по електронен път чрез интернет. Електронна избирателна урна е електронно средство за съхраняване на електронните гласове. Парола е индивидуален код за достъп и за идентификация при гласуване по електронен път чрез интернет.

(6) Право да гласуват по електронен път чрез интернет имат всички избиратели, които отговарят на условията по чл. 3, ал. 1 и са включени в избирателния списък (списъка) на секциите по ал. 2. Гласуването се извършва на специално подготвена интернет страница на Централната избирателна комисия, като само избирателите, които предварително са заявили желание и са се регистрирали, могат да гласуват по електронен път чрез интернет.

(7) Не по-късно от 5 дни от датата на насрочване на изборите Централната избирателна комисия открива интернет страница за предоставяне на информация във връзка с изборите и гласуването по електронен път чрез

интернет. Не по-късно от 5 дни от образуването на избирателните секции Централната избирателна комисия открива интернет страница за регистрация на желаещите да гласуват по електронен път чрез интернет.

(8) Избирател, който желае да гласува по електронен път чрез интернет, заявява това на страницата по ал. 7, изречение второ не по-късно от 12 дни преди изборния ден, като посочва имената си по документ за самоличност, единния си граждански номер, постоянния си адрес (адрес на пребиваване извън страната), в списъка на коя избирателна секция в страната или извън страната е включен и адрес за кореспонденция, ако е различен от постоянния адрес (адрес на пребиваване извън страната), електронен адрес и телефонен номер за връзка. Личните данни се обработват и предоставят при спазване изискванията на Закона за защита на личните данни.

(9) Не по-късно от 10 дни преди изборния ден Централната избирателна комисия уведомява органите по чл. 40, ал. 1 и ръководителите на дипломатическите и консулските представителства за извършената регистрация за гласуване по електронен път чрез интернет, за да бъде отбелязано в избирателния списък (списъка) срещу името на лицето "гласуващ по електронен път чрез интернет".

(10) След регистрацията на избирателя за гласуване по електронен път чрез интернет избирателят получава от Централната избирателна комисия парола за гласуване не по-късно от 7 дни преди изборния ден. Гласуването по електронен път чрез интернет е лично и започва не по-късно от 5 дни преди изборния ден и приключва 48 часа преди изборния ден.

(11) При гласуването по електронен път чрез интернет гласоподавателят се идентифицира по начин, който позволява уникално разпознаване на лицето. След като избирателят се идентифицира, на екрана се появява електронна бюлетина.

(12) Избирателят отбелязва еднозначно своя вот за избраната от него кандидатска листа. Избирателят може да промени своя вот чрез повторно гласуване в срока по ал. 10. В този случай проведеното първо гласуване се анулира.

(13) След извършване на гласуването електронният глас се съхранява в електронна избирателна урна. Съхраняваните в електронната избирателна урна гласове не съдържат информация, която да позволи разкриване на самоличността на избирателя.

(14) Избирател, заявил, че ще гласува по електронен път чрез интернет, може да гласува в избирателната секция по постоянния си адрес (адрес на пребиваване извън страната) в изборния ден след представяне на документ за самоличност и на получената парола. Избирателната секция трябва да е оборудвана с компютър, свързан с Централната избирателна комисия. Секционната избирателна комисия извършва проверка чрез Централната избирателна комисия дали избирателят е гласувал по електронен път чрез интернет. В случай че избирателят е гласувал по електронен път чрез интернет, той се допуска до гласуване в секцията, след като се анулира гласуването му по електронен път. Секционна избирателна комисия в секция по чл. 74, ал. 4, т. 2 извършва проверка дали избирателят е гласувал по електронен път чрез интернет чрез секционната избирателна комисия в съответното дипломатическо или консулско представителство.

(15) След изтичането на срока за гласуване по електронен път чрез интернет по ал. 10 Централната избирателна комисия закрива интернет

страницата за гласуване. Данните от гласуването в страната се обобщават общо за страната и се изпращат в електронен вид, подписани с електронен подпис на Централната избирателна комисия. Данните от гласуването извън страната се обобщават по кандидатски листи и се изпращат в електронен вид, подписани с електронен подпис, на Централната избирателна комисия.

(16) При произвеждане на гласуване по електронен път чрез интернет резултатите от гласуването общо за страната се получават, като данните от гласуването по електронен път чрез интернет се прибавят към данните от гласуването с хартиени бюлетини.

(17) Въз основа на данните от гласуването по електронен път чрез интернет Централната избирателна комисия отчита резултатите от гласуването и съставя протокол. В протокола се вписват броят на избирателите, които са се регистрирали за гласуване по електронен път чрез интернет, броят на избирателите, които са гласували по електронен път чрез интернет, броят на действителните гласове от гласуването по електронен път чрез интернет и общият брой на действителните гласове от гласуването по електронен път чрез интернет. Данните се вписват в протокола с думи и числа.

(18) Резултатите, получени при гласуването по електронен път чрез интернет, се прибавят към съответните числа на вече създадената база данни от общото гласуване.

(19) При нарушаване тайната на вота на подадените в електронната избирателна урна електронни гласове за недействителни се обявяват всички гласове в електронната избирателна урна.

(20) Разходите по подготовката и осъществяването на гласуването по електронен път чрез интернет са за сметка на държавния бюджет.

(21) Към Централната избирателна комисия се създава работна група за провеждане на гласуването по електронен път чрез интернет.

§ 12. (1) При произвеждане на изборите за общински съветници и кметове през 2011 г. се създава експериментално преброителна комисия, която да извърши преброяването на гласовете, подадени за съответните видове избори на територията на една община с население до 20 000 избиратели. Общината, в която се извършва преброяването на гласовете от преброителна комисия, се определя чрез жребий от Централната избирателна комисия не по-късно от 60 дни преди изборния ден.

(2) Централната избирателна комисия назначава преброителната комисия по предложение на областния управител, направено не по-късно от 30 дни преди изборния ден, след консултации и по предложение на парламентарно представените партии и коалиции от партии и на партиите и коалициите от партии, които имат членове на Европейския парламент, но не са парламентарно представени. Преброителната комисия се назначава не по-късно от 25 дни преди изборния ден при условията и по реда на чл. 30 и 31. Броят на членовете на преброителната комисия е равен на броя на членовете на общинската избирателна комисия. Разпоредбите на кодекса относно общинските избирателни комисии се прилагат и за преброителната комисия.

(3) Централната избирателна комисия:

1. упражнява методическо ръководство и контрол върху дейността на преброителната комисия и приема решения по прилагането на този параграф;

2. определя реда за преброяване на гласовете и за организиране на работата на преброителната комисия, включително за назначаването на преброители в преброителната комисия, както и утвърждава образците на документите на преброителната комисия не по-късно от 20 дни преди изборния ден; при преброяването на гласовете могат да присъстват лицата по чл. 210;

3. предоставя на участниците в изборите на технически носител резултатите от гласуването за съответните видове избори и ги публикува в интернет; публикува резултатите от протоколите на преброителната комисия в специален бюлетин, съдържащ и технически носител, не по-късно от 40 дни след изборния ден;

4. предава в Националния архивен фонд по един екземпляр от протоколите на преброителната комисия.

(4) Общинската избирателна комисия:

1. провежда обучението на преброителите в преброителната комисия;

2. снабдява преброителната комисия с формуляри на протоколи за резултатите от гласуването; фабричните номера на протоколите се вписват в протокол за предаването и приемането; ако има разлика във фабричните номера на отделните листи на протоколите, това обстоятелство се описва;

3. предава на Централната избирателна комисия протоколите на преброителната комисия.

(5) Преди изборния ден секционната избирателна комисия получава от общинската администрация и от общинската избирателна комисия изборните книжа и материали по чл. 187, ал. 1, т. 1, 2, 4, 5, 6, 7, 11, 12, 13 и 15, както и:

1. формуляри на протоколи за протичане на изборния ден; фабричните номера на протоколите се вписват в протокола за предаването и приемането на изборните книжа и материали; ако има разлика във фабричните номера на отделните листи на протоколите, това обстоятелство се описва;

2. формуляри на извлечения и чернови на протоколи за протичане на изборния ден;

3. пломби за еднократна употреба.

(6) При откриване на изборния ден председателят на секционната избирателна комисия проверява наличието на книжата и материалите по ал. 5, изправността на избирателната урна и дали тя е празна. След проверката урната се затваря с пломби за еднократна употреба и се запечатва с хартиени ленти, подпечатани и подписани от членовете на комисията. При включване на втора избирателна урна тя се затваря и запечатва с пломби за еднократна употреба и с хартиени ленти, подпечатани и подписани от членовете на комисията, и гласуването продължава. Това обстоятелство се вписва в протокола за протичане на изборния ден.

(7) В протоколите на секционната избирателна комисия се вписват данните по чл. 213.

(8) Пломбираните избирателни урни, както и екземплярите от протоколите за протичане на изборния ден за общинската и Централната избирателна комисия се предават от председателя или заместник-председателя, секретаря и член на секционната избирателна комисия, предложени от различни партии и коалиции от партии, на преброителната комисия. Протоколите на секционната избирателна комисия се предават в общинската избирателна комисия неразпластени. При транспортиране до преброителната комисия

избирателните урни се охраняват от служители на Министерството на вътрешните работи.

(9) При приемане на протоколите за протичане на изборния ден и избирателните урни от секционната избирателна комисия преброителната комисия сверява фабричните номера на протоколите с номерата на протоколите, вписани в протокола за предаването и приемането на изборните книжа и материали, както и проверява целостта на пломбите, печатите и подписите, поставени на избирателните урни.

(10) Преброителната комисия отваря избирателните урни на съответната секционна избирателна комисия и проверява дали съдържанието им съответства на данните, вписани в протоколите за протичане на изборния ден на секционната избирателна комисия.

(11) Когато преброителната комисия установи очевидни фактически грешки в протоколите, те се отбелязват в тях и се подписват от членовете на секционната избирателна комисия по ал. 8.

(12) При приемане на протоколите преброителната комисия издава подписана разписка, която съдържа числовите данни от протоколите. След завръщането си в района на секцията членовете на секционната избирателна комисия по ал. 8 поставят тази разписка до извлеченията от протоколите.

(13) След приемане на протоколите от преброителната комисия екземплярите от протоколите, предназначени за общинската администрация, и останалите книжа и материали се предават от членовете на секционната избирателна комисия по ал. 8 в общинската администрация по реда на чл. 242, ал. 7 и 8.

(14) След отваряне на всички избирателни урни, предадени от секционните избирателни комисии, и извършване на проверката по ал. 10 преброителната комисия изважда бюлетините от всички избирателните урни, смесва ги и преброява гласовете, подадени за всеки вид избор.

(15) Преброителната комисия установява резултатите от гласуването и съставя протокол за всеки вид избор по реда на глава десета, раздел IV.

(16) Преброителната комисия предава протоколите по реда на чл. 231 и 242.

(17) Въз основа на данните от протоколите на преброителната комисия общинската избирателна комисия определя резултатите от изборите и съставя протокол за всеки вид избор по реда на глава единадесета, раздел II.

(18) Когато данните, вписани в протоколите на секционната избирателна комисия, не съвпадат със съдържанието на избирателната урна, както и когато преброителната комисия установи несъответствие между фабричните номера на получените и предадените протоколи от секционната избирателна комисия, на длъжностните лица, извършили нарушението, се налага глоба в размер на 200 лв. Когато целостта на пломбите, печатите и подписите, поставени на избирателните урни е нарушена, на длъжностните лица, извършили нарушението, се налага глоба в размер на 5000 лв. За нарушението преброителната комисия незабавно уведомява общинската избирателна комисия. Актовете за установяване на нарушението се съставят от общинската избирателна комисия, а наказателните постановления се издават от областния управител по реда на чл. 300.

(19) За неуредените в този параграф въпроси се прилагат разпоредбите на кодекса.

§ 13. (1) Не по-късно от три месеца от влизането в сила на този кодекс президентът на републиката назначава членовете на Централната избирателна комисия след консултации и по предложение на парламентарно представените партии и коалиции от партии и на партиите и коалициите от партии, които имат членове на Европейския парламент, но не са парламентарно представени.

(2) До назначаването на членовете на Централната избирателна комисия досегашните членове на Централната избирателна комисия по отменения Закон за избиране на народни представители, на Централната избирателна комисия по отменения Закон за избиране на членове на Европейския парламент от Република България и на Централната избирателна комисия за местни избори продължават да осъществяват правомощията си.

§ 14. Централната избирателна комисия в срок до три месеца от назначаването й приема и обнародва в "Държавен вестник":

1. методиките за определяне на резултатите от гласуването при произвеждане на изборите през 2011 г. за президент и вицепрезидент на републиката и за общински съветници и кметове;

2. (отм. - ДВ, бр. 45 от 2011 г., в сила от 14.06.2011 г.)

§ 15. При предсрочно прекратяване на пълномощията на мажоритарно избран народен представител от четиридесет и първото Народно събрание, издигнат в едномандатен изборен район от партия или коалиция от партии, Централната избирателна комисия обявява за народен представител следващия в листата на същата партия или коалиция от партии кандидат от съответния многомандатен изборен район.

§ 16. (Обявен за противоконституционен с РКС № 4 от 2011 г. - ДВ, бр. 36 от 2011 г., нов - ДВ, бр. 45 от 2011 г., в сила от 14.06.2011 г.) Избори за кметове на кметства се произвеждат само в тези кметства, които към датата на обнародване на указа на президента за насрочване на изборите за общински съветници и кметове отговарят на изискванията на чл. 16, т. 1 от Закона за административно-териториалното устройство на Република България.

§ 17. Кметовете на райони, избрани по реда на отменения Закон за местните избори, продължават да осъществяват правомощията си до избирането на кметове на райони от новоизбрания общински съвет.

§ 18. В Закона за административно-териториалното устройство на Република България (обн., ДВ, бр. 63 от 1995 г.; Решение № 8 от 1996 г. на Конституционния съд на РБ - бр. 51 от 1996 г.; изм., бр. 27, 33 и 154 от 1998 г.,

бр. 10 и 69 от 1999 г., бр. 57 от 2000 г., бр. 67 и 80 от 2003 г., бр. 46 от 2005 г., бр. 63 от 2007 г. и бр. 36 от 2008 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 16, т. 1 думите "150 души" се заменят с "350 души".

2. В чл. 17 се създава ал. 3:

"(3) В 7-дневен срок от влизане в сила на решението по ал. 1, т. 5 областният управител го изпраща на Централната избирателна комисия."

3. В допълнителните разпоредби в § 4, ал. 1 изречение първо се изменя така: "При създаване на нова община или кметство изборите за общински съветници и кметове се произвеждат в 4-месечен срок от обнародването в "Държавен вестник" на указа на президента на републиката за създаване на новата община, съответно на решението на общинския съвет за създаване на новото кметство."

§ 19. В Закона за местното самоуправление и местната администрация (обн., ДВ, бр. 77 от 1991 г.; изм., бр. 24, 49 и 65 от 1995 г., бр. 90 от 1996 г., бр. 122 от 1997 г., бр. 33, 130 и 154 от 1998 г., бр. 67 и 69 от 1999 г., бр. 26 и 85 от 2000 г., бр. 1 от 2001 г., бр. 28, 45 и 119 от 2002 г., бр. 69 от 2003 г., бр. 19 и 34 от 2005 г., бр. 30 и 69 от 2006 г., бр. 61 и 63 от 2007 г., бр. 54 и 108 от 2008 г., бр. 6, 14, 35, 42 и 44 от 2009 г. и бр. 15 и 97 от 2010 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 4, ал. 1 думата "тримесечен" се заменя с "4-месечен".

2. (обявена за противоконституционна с РКС № 4 от 2011 г. - ДВ, бр. 36 от 2011 г.) В чл. 19, ал. 1:

а) в т. 5 думите "29 съветници" се заменят с "23 съветници";

б) в т. 6 думите "33 съветници" се заменят с "27 съветници";

в) в т. 7 думите "37 съветници" се заменят с "29 съветници";

г) в т. 8 думите "41 съветници" се заменят с "33 съветници";

д) в т. 9 думите "51 съветници" се заменят с "41 съветници";

е) в т. 10 думите "61 съветници" се заменят с "49 съветници".

3. В чл. 30:

а) в ал. 4 се създава т. 12:

"12. при установяване на неизбираемост.";

б) в ал. 6 думите "чл. 104 от Закона за местните избори" се заменят с "чл. 267 от Изборния кодекс".

4. (обявена за противоконституционна с РКС № 4 от 2011 г. - ДВ, бр. 36 от 2011 г.) Създават се нови чл. 37а и 37б:

"Чл. 37а. (1) При напускане на група или изключване от състава й общинският съветник губи мястото си в комисиите като представител на съответната група и други изборни длъжности в общинския съвет.

(2) Общински съветник, напуснал или изключен от група, става независим общински съветник и не може да бъде приет за член на друга група.

Чл. 37б. Не могат да се образуват групи от независими общински съветници, както и да се сливат или разделят съществуващи групи."

5. Досегашният чл. 37б става чл. 37в.

6. В чл. 38:

а) в ал. 2 думите "райони и" се заличават;

б) в ал. 5 думите "за кмет на район" се заличават.

7. (обявена за противоконституционна с РКС № 4 от 2011 г. - ДВ, бр. 36 от 2011 г.) В чл. 39 ал. 1 се изменя така:

"(1) Кметът на общината, съответно кметът на района назначава заместник-кметове и определя техните функции, както следва:

1. при население на общината до 10 000 души - до двама заместник-кметове;

2. при население на общината до 100 000 души - до трима заместник-кметове;

3. при население на общината до 160 000 души - до 4 заместник-кметове;

4. при население на общината над 160 000 души - до 5 заместник-кметове;

5. за Столичната община - до 7 заместник-кметове."

8. (*) Създава се нов чл. 39а:

"Чл. 39а. (1) Кметовете на райони в Столичната община и в градовете с районно деление се избират с тайно гласуване от общинския съвет по предложение на кмета на общината за срока на пълномощията на общинския съвет. Кметовете на райони към датата на избора трябва да отговарят на условията по чл. 4, ал. 5 от Изборния кодекс.

(2) Заседанието за избиране на кметовете на райони се провежда в 14-дневен срок след първото заседание на новоизбрания общински съвет.

(3) Избран е кандидатът, за който са гласували повече от половината от общия брой на общинските съветници. Ако някой от кандидатите не бъде избран, председателят на общинския съвет свиква ново заседание в 14-дневен срок.

(4) Кметът на общината може да направи ново предложение не по-късно от 7 дни преди заседанието. Новото предложение може да бъде и за кандидат, който не е бил избран на първото заседание. Избран е кандидатът, за който са гласували повече от половината от присъстващите съветници.

(5) Когато и на второто заседание някой от кандидатите, предложени от кмета на общината, отново не бъде избран или кметът не е направил предложение в срока по ал. 4, кмет на съответния район се избира по предложение на общински съветник, направено по време на заседанието.

(6) В случаите по ал. 5 изборът се произвежда на същото или на следващи заседания на общинския съвет, ако отново някой от кандидатите, предложен от общински съветник, не бъде избран. Нови предложения за кандидати за кмет на район могат да се правят от общински съветник в срока по ал. 4. Избран е кандидатът, за който са гласували повече от половината от присъстващите съветници.

(7) Кметовете на райони полагат клетвата по чл. 32, ал. 1 на заседанието на общинския съвет, на което са избрани."

9. В чл. 42:

а) в ал. 1:

аа) (*) в текста преди т. 1 след думата "кметовете" се добавя "на общини или кметства";

бб) (*) в т. 6 думата "района" се заличава;

вв) създава се т. 11:

"11. при установяване на неизбираемост.";

б) в ал. 3:

аа) в изречение второ думата "правомощията" се заменя с "пълномощията";

бб) в изречение трето думите "чл. 104 от Закона за местните избори" се заменят с "чл. 267 от Изборния кодекс";

вв) в изречение четвърто думите "за местни избори" се заличават;

в) (*) в ал. 4:

аа) в изречение първо след думите "на кмет" се добавя "на община или на кметство", а след думите "длъжността кмет" се добавя "на общината, съответно временно изпълняващ длъжността кмет на кметството";

бб) в изречение второ думите "или кмет на района" и думите "на общината, съответно на района" се заличават;

вв) в изречение трето думите "или кмет на района" се заличават;

г) (*) в ал. 5:

аа) в изречение първо след думите "на кмет" се добавя "на община или на кмет на кметство";

бб) в изречение второ думите "кмет на района" се заличават;

д) (*) в ал. 6:

аа) в изречение първо думите "кмет на район" и "кмет на района" се заличават, а думите "местните избори" се заменят с "общински съветници или кметове";

бб) в изречение второ думите "или кмет на района" се заличават;

е) (*) в ал. 7 думите "кмет на район" се заличават, а думите "местните избори" се заменят с "общински съветник или кмет";

ж) (*) в ал. 8 думите "кмет на район" се заличават.

10. (*) Създава се нов чл. 42а:

"Чл. 42а. (1) Пълномощията на кметовете на райони се прекратяват предсрочно:

1. при подаване на оставка до общинския съвет;

2. при извършване на административно-териториални промени, водещи до закриване на района;

3. при влизане в сила на присъда, с която е наложено наказание лишаване от свобода за престъпление от общ характер;

4. при смърт;

5. при неизпълнение на задължението по чл. 41, ал. 3;

6. при нарушаване на забраната по чл. 41, ал. 1;

7. когато се установи, че не отговаря на условията по чл. 4, ал. 5 от Изборния кодекс;

8. по предложение на кмета на общината или на половината от общия брой на общинските съветници.

(2) Предсрочното прекратяване на пълномощията по ал. 1, т. 1 - 4 и т. 7 се обявява от председателя на общинския съвет на първото заседание на съвета след настъпването или узнаването на съответните обстоятелства, а по ал. 1, т. 5, 6 и 8 - с решение на общинския съвет, прието с мнозинство:

1. по ал. 1, т. 5 и 6 - повече от половината от присъстващите общински съветници;

2. по ал. 1, т. 8 - повече от половината от общия брой на общинските съветници.

(3) Когато пълномощията на кмет на район са прекратени предсрочно, както и за срока след изтичане на мандата на общинския съвет, кметът на общината определя един от заместник-кметовете на района, който изпълнява длъжността до полагането на клетва от новоизбрания кмет на район.

В едномесечен срок от предсрочното прекратяване на пълномощията на кмет на район общинският съвет избира нов кмет на района по реда на чл. 39а."

11. (*) В чл. 46а, ал. 1 се създава изречение второ: "Кметският наместник към датата на назначаването трябва да отговаря на условията по чл. 4, ал. 5 от Изборния кодекс."

§ 20. В Закона за политическите партии (обн., ДВ, бр. 28 от 2005 г.; изм., бр. 102 от 2005 г., бр. 17 и 73 от 2006 г., бр. 59 и 78 от 2007 г., бр. 6 от 2009 г. и бр. 54 и 99 от 2010 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 24:

а) досегашният текст става ал. 1 и в нея в т. 1 накрая се добавя "под каквато и да е форма";

б) създават се ал. 2 и 3:

"(2) Политическите партии не могат да получават движими и недвижими вещи за безвъзмездно ползване, както и безвъзмездни услуги под каквато и да е форма, от субектите по ал. 1, т. 2, 3 и 4.

(3) Политическите партии могат да получават за безвъзмездно ползване от физически лица само техни собствени движими и недвижими вещи, както и безвъзмездни услуги, извършени само с личен труд."

2. В чл. 29, ал. 2:

а) в т. 2 думите "5000 лв." се заменят с "1000 лв.";

б) в т. 6 думите "5000 лв." се заменят с "1000 лв.";

в) създава се нова т. 7:

"7. вещи, предоставени безвъзмездно за ползване, и безвъзмездни услуги, извършени с личен труд от физически лица, техните имена, срокът за ползване, видът и описанието на предоставените за ползване вещи, видът на услугите и декларация за собствеността на вещите";

г) досегашната т. 7 става т. 8.

3. Член 37а се отменя.

§ 21. В Закона за пряко участие на гражданите в държавната власт и местното самоуправление (обн., ДВ, бр. 44 от 2009 г.; изм., бр. 100 от 2010 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 7:

а) в ал. 1, изречение първо думите "за произвеждане на избори за народни представители" се заличават;

б) в ал. 2:

аа) в изречение първо думите "Централната комисия за местните избори" се заменят с "Централната избирателна комисия";

бб) в изречение второ думите "местни избори" се заменят с "избори за общински съветници и кметове".

2. В чл. 8:

а) в ал. 1 думите "парламентарните, съответно местните избори" се заменят с "изборите за народни представители, съответно за общински съветници и кметове";

б) в ал. 2 думите "съответно Законът за избиране на народни представители и Законът за местните избори" се заменят със "съответните изисквания на Изборния кодекс".

3. В чл. 16, ал. 1 думите "Законът за избиране на народни представители" се заменят с "Изборният кодекс".

4. В чл. 18, ал. 1 думата "кутия" се заменя с "урна".

5. В чл. 35:

а) в т. 2 думата "кутии" се заменя с "урни";

б) в т. 3 думите "Закона за местните избори" се заменят с "Изборния кодекс".

6. В чл. 37, ал. 1 думата "кутия" се заменя с "урна".

7. В чл. 38, ал. 1, т. 1 и в чл. 39, ал. 1, т. 6 думата "кутията" се заменя с "урната".

8. В § 2 от преходните и заключителните разпоредби думите "референдум се прилагат разпоредбите на Закона за избиране на народни представители, а по въпросите относно произвеждането на местен референдум - разпоредбите на Закона за местните избори" се заменят с "и местен референдум се прилагат съответните разпоредби на Изборния кодекс".

§ 22. В Закона за Министерството на вътрешните работи (обн., ДВ, бр. 17 от 2006 г.; изм., бр. 30, 102 и 105 от 2006 г., бр. 11, 31, 41, 46, 57, 64 и 109 от 2007 г. и бр. 28, 43, 94 и 98 от 2008 г., бр. 27, 42, 74, 82 и 93 от 2009 г., бр. 88 от 2010 г.) в чл. 212, ал. 1, т. 9 думите "чл. 52, ал. 1 - 3 от Закона за избиране на народни представители и чл. 47 от Закона за местните избори" се заменят с "чл. 105, ал. 1 - 3 от Изборния кодекс".

§ 23. В Закона за гражданската регистрация (обн., ДВ, бр. 67 от 1999 г.; изм., бр. 28 и 37 от 2001 г., бр. 54 от 2002 г., бр. 63 от 2003 г., бр. 70 и 96 от 2004 г., бр. 30 от 2006 г., бр. 48 и 59 от 2007 г., бр. 105 от 2008 г., бр. 6, 19, 47, 74 и 82 от 2009 г. и бр. 33 от 2010 г.) в чл. 92 се правят следните изменения и допълнения:

1. Досегашният текст става ал. 1.

2. Създават се ал. 2 и 3:

"(2) За извършване на адресна регистрация лицата представят един от следните документи:

1. документ за собственост;

2. договор за ползване на имота за жилищни нужди.

(3) За извършване на адресна регистрация се представя и писмено съгласие на собственика чрез декларация по образец, подадена лично пред органа по ал. 1, или с нотариална заверка на подписа."

§ 24. (*) До 31 декември 2011 г. право да бъдат избирани за кметове на райони от общинския съвет, съответно назначавани за кметски наместници, имат българските граждани, които съгласно чл. 4, ал. 5 са живели най-малко

през последните 6 месеца към датата на избора, съответно назначаването, в съответното населено място.

§ 25. Параграф 19, т. 8, т. 9, буква "а", подбукви "аа" и "бб", букви "в", "г", "д", "е" и "ж", т. 10 и 11 и § 24 влизат в сила от деня, следващ датата на произвеждане на изборите за общински съветници и кметове през 2011 г.

Законът е приет от 41-ото Народното събрание на 22 декември 2010 г. и на 19 януари 2011 г. и е подпечатан с официалния печат на Народното събрание.

Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ИЗБОРНИЯ КОДЕКС

(ОБН. - ДВ, БР. 45 ОТ 2011 Г., В СИЛА ОТ 14.06.2011 Г.)

§ 18. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник".